

Rudolf Steiner:

**Hogyan jutunk
a Magasabb Világok
megismeréséhez?**

* * *

A mű eredeti címe:

„Wie erlangt man Erkenntnisse der höheren Welten?“

A fordítás a 8. kiadás (1918) alapján készült

Második magyar kiadás

Felelős kiadó: Biczó Iván

© Biczó Iván, 1994. Hungarian translation

Minden jog fenntartva!

Megrendelés, bibliográfiai felvilágosítások: 1162 Budapest, Rákosi út 151/B

ISBN 963 450 450 7

Tartalom:

<u>SZERZŐ KÍSÉRŐSZAVA</u>	3
<u>HOGYAN JUTUNK A MAGASABB VILÁGOK MEGISMERÉSÉHEZ?</u>	
	10
Feltételek	10
Belső nyugalom	19
<u>A BEAVATÁS FOKAI</u>	29
Az előkészítés	30
A megvilágosodás	37
Gondolatok és érzések ellenőrzése	41
<u>A BEAVATÁS</u>	54
<u>GYAKORLATI SZEMPONTOK</u>	66
<u>FELTÉTELEK A SZELLEMI ISKOLÁZÁSHOZ</u>	75
<u>A BEAVATÁS NÉHÁNY HATÁSÁRÓL</u>	85
<u>VÁLTOZÁSOK A SZELLEMI TANÍTVÁNY ÁLOMÉLETÉBEN</u>	118
<u>A TUDAT FOLYAMATOSSÁGÁNAK ELÉRÉSE</u>	126
<u>A SZEMÉLYISÉG SZÉTVÁLÁSA A SZELLEMI ISKOLÁZÁS SORÁN</u>	
	134
<u>A KÜSZÖB ŐRE</u>	143
<u>ÉLET ÉS HALÁL A KÜSZÖB NAGY ŐRE</u>	151

SZERZŐ KÍSÉRŐSZAVA

(Az 1918-as kiadás utószava)

Az érzékfeletti megismeréshez vezető, ebben az írásban ismertetett út olyan átéléshez vezet, amivel összefüggésben különleges jelentőséggel bír az, hogy aki törekszik rá, vele kapcsolatban semmilyen ámításnak, vagy illúzióknak ne adja oda magát. És közel áll az emberhez, hogy ámítsa magát abban a vonatkozásban, ami itt szerepet játszik. Az **ámítások** egyike – különösen súlyos -, ha a lelki átélés egész területét, amelyről az igazi szellemtudományban szó van, úgy tolja el, hogy az a **babona**, a **víziós álmodás**, a **médiumizmus** és az emberi törekvések egyik-másik elfajzásának körzetébe soroltan jelenik meg. Ez az eltolás gyakran abból származik, hogy egyeseket, akik a maguk igazi megismerés-törekvéstől távolra került módján utat szándékoznak keresni az érzékfeletti valóságba, ennek során azonban a nevezett elfajzásokba esnek, olyanokkal tévesztenek össze, akik az ebben az írásban megmutatott utat kívánják járni. Amit az itt körvonalazott úton él át az emberi lélek, teljes egészében a tiszta szellemi-lelki tapasztalás mezején zajlik le. Ilyet csak azáltal lehet átélni, ha az ember még egyéb belső tapasztalatai számára is annyira szabaddá és függetlenné képes tenni magát a testi élettől, mint amilyen a közönséges tudat élményei során olyankor, amidőn a kívülről észleltekről, vagy a belülről megkívántról, érzettről, akartról olyan **gondolatokat** alkot, amik nem magából az észleltből, érzettből, akartból származnak. Vannak olyanok, akik ilyen gondolatok létezésében egyáltalán nem hisznek. Azt hiszik: az ember semmit sem képes gondolni, amit ne észlelésből, vagy a testi feltételtől függő benső életből venne. Valamint: minden gondolat bizonyos módon árnyképe csak az észleleteknek, vagy belső élményeknek. Aki ezt állapítja meg, azért teszi csak, mert sohasem ért el ahhoz a képességig, hogy átélje lelkével az önmagán nyugvó gondolatéleletet. Aki azonban átélt ilyet, annak a számára

tapasztalássá lett, hogy mindenütt, ahol a lelki életben *gondolkodás* fejt ki tevékenységet, abban a mértékben, ahogyan ez a *gondolkodás* más lelki tevékenységeket hat át, az ember olyan tevékenységet folytat, aminek létrejöttében a test *nem vesz részt*.

De a közönséges lelki életben a gondolkodás szinte mindig más lelki tevékenységekkel – észleléssel, érzéssel, akarással és így tovább – keveredik el. Ezek a más tevékenységek a test által jönnek létre. Azonban ide bejátszik a gondolkodás. És abban a mértékben, amennyire bejátszik, az emberben és az ember által végbemegy valami, amiben a test nem vesz részt. Azok az emberek, akik ezt kétségbe vonják, képtelenek kiszabadulni abból az illúzióból, ami azáltal áll elő, hogy a gondolati tevékenységet mindig egyéb tevékenységekkel egyesülten figyelik meg. Belső átélésében azonban az ember képes lelkileg arra felserkenni, hogy a belső élet gondolati részét minden mástól elválasztva, önmagában tapasztalja. A lelki élet köréből képes kioldani valamit, ami csak *tiszta* gondolatokból áll. Gondolatokban, amik önmagukban megállnak, amikből mindent, amit az észlelet, vagy a testileg feltétel alá vont belső élet adnak, kikapcsoltak. *Ilyen* gondolatok önmaguk által nyilatkoznak meg, azáltal, amik, – szellemi, érzékfeletti lényiségként. És a lélek, amely ilyen gondolatokkal egyesül, amennyiben ennek az egyesülésnek a folyamán minden észlelést, minden emlékezést, minden egyéb belső életet kizár, a gondolkodással magával érzékfeletti területen tudja és a testen kívül éli át magát. Annak a számára, aki ezt a teljes tényállást áttekinti, az a kérdés egyáltalán fel sem merülhet: létezik-e a lélek számára egy az érzékfeletti elembe testen kívüli átélés? Mert ez számára annak vitatása lenne, amit tapasztalatból tud. Számára csak az a kérdés létezik: mi akadályozza az embereket egy ennyire biztos tény elismerésében? És erre a kérdésre azt a választ találja meg, hogy a kérdéses tény olyan, amely nem nyilatkozik meg, ha az ember előzőleg nem helyezi olyan lelki diszpozícióba magát, hogy a megnyilatkozást fogadni legyen képes. Elsőre azonban bizalmatlanná válnak az emberek, ha maguknak kell előbb tisztán lelki módon

megtenniük valamit azért, hogy számukra egy ilyen – önmagában véve tőlük független valami – megnyilatkozzék. Azt képzelik ugyanis, hogy mivel a megnyilatkozás fogadására elő kell készülniük, ezért ők hozzák létre tartalmát is. Olyan tapasztalatokra számítanak, amikhez nem csinál semmit sem, amikkel szemben teljesen passzív marad az ember. Ha az ilyen emberek ezenkívül egy tényállás tudományos felfogásának legelemibb követelményeivel sincsenek tisztában, akkor olyan lelki tartalmakban, vagy lelki produktumokban, amik során a lélek tevékenységi fokának az alá a szintje alá van leszorítva, amely az érzéki észlelés és az akaratlagos cselekvés során áll fenn, látják egy *nem* érzéki lényyszerűség objektív megnyilatkozását. Ilyen lelki tartalmak a víziós élmények, a médiumi megnyilatkozások. – Ami azonban ilyen megnyilatkozások révén kerül felszínre, nem **érzékfeletti**, de **érzékalatti** világ. A tudatos éber emberi élet nem teljesen a *testben* zajlik; ennek az életnek mindenekelőtt a tudatos része a test és a fizikai külvilág határán folyik le; így az észleleti élet, annál, ami az érzékszervekben történik, éppen úgy egy testen kívüli folyamatnak a testbe történő tornyosulása, mint ennek a folyamatnak a test irányából történő áthatása; így az akarati élet is, ami az emberi lényeknek a világlétbe történő állításán alapszik, úgyhogy, ami az emberben akarata által történik, egyben a világtörténet része. Ebben a testi határon lezajló lelki átélésben az ember nagymértékben függ testi organizációjától; a gondolati tevékenység azonban belejátszik ebbe az átélésbe, és abban a mértékben, amennyiben ez az eset, érzéki észlelésében és akarásában testtől függetlenné teszi magát az ember. **A víziós átélésekben és a médiumi megnyilatkozásokban az ember teljesen a testtől való függőségbe lép.** Lelki életéből azt kapcsolja ki, ami észlelésben és akarásban testtől függetlenné teszi. És ezáltal lelki tartalmak és lelki produktumok a pusztán testi élet megnyilatkozásaivá lesznek. A víziós átélések és médiumi produktumok annak a körülménynek az eredményei, hogy az ember ezeknek az átéléseknek és produktumoknak a során lelkével a testtől kevésbé független, mint a közönséges

észleleti és akarati életben. Az érzékfelettinek olyan átélésekor, mint amit ebben az írásban vázolunk fel, a lelki átélés fejlesztése a víziós és médiumi iránnyal homlokegyenest ellentétes irányban történik. A lélek, előrehaladása közben egyre függetlenebbé teszi a testtől magát, mint amilyen az észlelési és akarati élete során. Azt a függetlenséget, amely tiszta gondolatok átélésében áll, sokkal szélesebb lelki tevékenység számára éri el.

Az itt felvázolt érzékfeletti lelki tevékenység számára rendkívüli jelentőségű teljes világossággal áttekinteni a tiszta gondolkodás átélését. Alapjában véve ugyanis maga ez az átélés érzékfeletti lelki tevékenység. Olyan azonban, amelynek a révén még semmi érzékfelettit nem látunk még. A tiszta gondolkodással az érzékfelettiiben élünk; azonban csak *ezt* éljük át érzékfeletti módon; semmi egyéb érzékfelettit nem élünk még át. És az érzékfeletti átélés annak a lelki átélésnek a folytatása kell, hogy legyen, mely már a tiszta gondolkodással történő egyesülésben elérhető. Emiatt annyira jelentőségteljes, hogy ezt az egyesülést helyesen tapasztaljuk. Ugyanis ennek az egyesülésnek a megértéséből sugárzik az a fény, amely az érzékfeletti megismerés lényegébe helyes belátást képes nyújtani. Amint a lelki átélés az alá a tudati világosság alá, ami a gondolkodásban valósul meg, süllyedne, az érzékfeletti világ valós megismerése számára tévúton volna. A testi folyamatok ragadnák meg; amit átél és létrehoz, nem az érzékfeletti megnyilatkozása lenne általa, hanem testi megnyilatkozás az érzékalatti világ tartományában.

*

Amint a lélek a maga élményeivel az érzékfeletti területbe hatol, ezek az élmények olyan természetűek, hogy a nyelvi kifejezés nem található meg olyan egyszerűen számukra, mint az érzéki világ területén lezajló élmények számára. Az érzékfeletti átélés leírásainál gyakran kell tudatában lenni annak, hogy a nyelvi kifejezésnek a kifejezett valóságos tényállástól való – úgymond távolsága nagyobb, mint a fizikai átélés során. Olyan megértésre kell szoktatni

magunkat, hogy némely kifejezés mintegy képszerűen finom módon utal csak arra, amire vonatkozik. Így ennek az írásnak a 20. oldalán azt mondjuk: „Eredetileg ugyanis a szellemtudomány minden szabályát és tanítását szimbolikus jelbeszédben adják meg.” És a 56. oldalon egy „bizonyos írásrendszerrel kellett beszélnem. Könnyen merülhet fel valakiben, hogy ilyen írást hasonló módon akarjon elsajátítani, mint ahogyan a hangzók jeleit és egy közönséges fizikai nyelvhez írásba történő összeállításukat meg lehet tanulni. Mindenesetre el kell mondani, hogy voltak és léteznek szellemtudományi iskolák és egyesülések, amelyek szimbolikus jelek birtokában vannak, amik révén érzékfeletti tényeket fejeznek ki. És akit ilyen jelképek jelentésébe avatnak, olyan eszközhöz jut, hogy lelki átélését a kérdéses érzékfeletti valóságok felé irányíthatja. Az érzékfeletti átélés számára azonban sokkal inkább az a lényeges, hogy egy olyan érzékfeletti átélés során, amit a lélek ennek az írásnak a tartalmának a megvalósítása révén képes elérni, ez a lélek az érzékfeletti szemléletében egy ilyen írás kinyilatkoztatását saját tapasztalat útján érje el. Az érzékfeletti elmond a léleknek valamit, amit ez szemléltető jelekbe kell, hogy lefordítson magának, hogy azt teljes tudatossággal tekinthesse át. Azt mondhatjuk: amit ebben az írásban közöltünk, minden lélek képes megvalósítani. A megvalósítás során pedig, amit a lélek a megadott útmutatások alapján a maga számára önmaga határozhat meg – bekövetkeznek azok az eredmények, amiket leírtunk. Egy ilyen könyvet úgy ahogyan van – tekintjük a szerző és olvasó közötti megbeszélésnek. Ha azt mondjuk: a szellemi tanítványnak személyes útmutatásra van szüksége, fogjuk fel úgy, hogy a könyv maga ilyen személyes útmutatás. Régebbi időkben fennálltak az okok az ilyen személyes útmutatást a szóbeli szellemi oktatásnak fenntartani; jelenleg az emberi fejlődésnek olyan fokára értünk, melyen a szellemtudományi megismerésnek sokkal nagyobb körben kell elterjednie, mint régen. Sokkal nagyobb mértékben kell mindenki számára hozzáférhetővé lennie, mint régebbi időkben. Ma a könyv lép a régi szóbeli oktatás helyébe. Az a hit, hogy a

könyvben elmondotton túl még személyes oktatásra is szükségünk lenne, csak feltételesen igaz. Az egyiknek, vagy a másiknak persze lehet szüksége személyes továbbsegítésre, s ez jelentős lehet a számára. Tévedéshez vezetne azonban azt képzelni, hogy léteznének főbb dolgok, amiket nem találni a könyvben. Megtalálni azokat, ha alaposan és nevezetesen, ha *teljesen* olvasunk.

*

Ennek a könyvnek a leírásai úgy jelennek meg, mintha az egész ember tökéletes mássá válására szolgáló útmutatások volnának. Aki azonban helyesen olvassa azokat, rájön, hogy nem akarnak egyebet mondani, mint, hogy milyen lelki diszpozícióban kell lennie az embernek élete azon pillanataiban, amikben az Érzékfeletti Világgal akar találkozni. Ezt a lelki diszpozíciót mint egy második lényiséget fejleszti ki magában; és az egészséges másik lényiség a régi módon rója útját. Az ember teljes tudatossággal képes a két lényiség külön kézbentartására; azokat helyes módon tudja egymással kölcsönhatásba hozni. Nem teszi használhatatlanná és ügyetlenné az élet számára magát úgy, hogy érdekeltségét és ügyességét ennek irányában elveszíti és „egész nap szellemi kutató” lesz. Mindenesetre meg kell mondani, hogy az érzékfeletti világbeli átélésmód fénye az ember egész lényére kisugárzik; ez azonban nem történhet az élettől elidegenítő módon, hanem csak egy erre az életre alaposabbá, termékenyebbé tévő módon. – Hogy ennek ellenére a leírást úgy kellett vezetni, mint ahogyan tettük, onnét van, hogy minden az érzékfeletti irányuló megismerési folyamat mindenképpen az egész embert igénybe veszi, úgyhogy abban a pillanatban, amikor az ember ilyen megismerési folyamatnak adta oda magát, ennek egész valójával kell történnie. Amennyire a színészlelés folyamata csak a szem egyediségét veszi idegcsatlakozásával együtt igénybe, annyira veszi az egész embert igénybe az érzékfeletti megismerő folyamat. Az ilyen „teljesen szemmé” vagy „teljesen füllé” lesz. Mivel a dolog így áll, tűnik úgy, amikor érzékfeletti megismerés-folyamatok kialakulásáról adunk közlést, mintha az

egész ember átalakulásáról beszélünk; úgy vélik, hogy a közönséges ember nincs rendben; valami egészen mássá kellene válnia.

*

Az „A Beavatás néhány hatásáról” c. fejezetben mondottakhoz hozzá kívánom fűzni, ami – bizonyos változtatással – e könyv más részeire is vonatkozhat. – Valakinek az a gondolata támadhatna: mire is való az érzékfeletti átélés képszerű kialakításának ilyen leírása; nem lehetne ezt az átélést ideákban, ilyen megjelenítés nélkül jellemezni? Ezt kell válaszolni erre: Az érzékfeletti valóság átélésénél az játszik szerepet, hogy az ember az érzékfeletti saját magát érzékfeletti ismeri fel. A saját érzékfeletti lényiségére tekintés nélkül, amelynek valósága a „lótuszvirágok” és az „étertest” itt adott ábrázolásában a maga módján tökéletesen mutatkozik meg, úgy élné magát át az érzékfeletti, mint ha az érzékiben csak úgy létezne, hogy a körülötte lévő dolgok és folyamatok megnyilatkoznának ugyan, a saját testéről azonban semmit sem tudna. Amit a „lélektestben” és „étertestben” a maga érzékfeletti konstrukciójaként lát, az teszi, hogy önmaga tudatában megáll az érzékfeletti úgy, mint ahogy érzéki testének észlelésével önmagában tudatosan áll meg az érzéki világban.

HOGYAN JUTUNK A MAGASABB VILÁGOK MEGISMERÉSÉHEZ?

Feltételek

Minden emberben vannak szendergő állapotban olyan képességek, amik által Magasabb Világokra vonatkozó megismerésekhez juthat. A misztikus, a gnosztikus, a teozófus mindig beszéltek egy Lélek- és egy Szellemvilágról, amik számukra éppúgy léteznek, mint ahogy létezik fizikai szemmel látható, fizikai kezekkel tapintható világ. Hallgatójuk minden pillanatban így szólhat: amiről ez beszél, én is tapasztalhatom, ha bizonyos – bennem ma még szendergő – erőket fejleszték ki. Csak arról lehet szó, hogy az ilyen képességek kifejlesztéséhez mi módon kezdjünk hozzá. Útmutatást ehhez csak olyanok adhatnak, akikben már megvannak ezek az erők. Amióta csak létezik emberi nem, volt mindig egy olyan iskolázás, amin keresztül olyanok, kik magasabb képességekkel rendelkeztek, azoknak adtak útmutatást, akik éppen ilyen képességeket kerestek. Ilyen iskolázást *rejtett iskolázásnak* neveznek; és az oktatást, amit benne nyernek, szellemtudományi, vagy rejtett oktatásnak. Ilyen elnevezés természetesen félreértést keltő. Aki hallja, abban könnyen felmerül a csábító gondolat, hogy azok, akik ilyen iskolázásban tevékenykednek, különleges előnyt élvező embercsoportot akarnak alkotni, amely tudását önkényesen titkolja el embertársai elől. Sőt – gondolható -, lehet, hogy ilyen tudás mögött esetleg semmi érdemleges nincsen. Ugyanis, ha igazi tudás lenne – ezt gondolni nagy a kísértés –, nem kellene titkot csinálni belőle: nyilvánosan közölhető lenne, előnyeit minden ember számára hozzáférhetővé téve.

Akik a rejtett tudás természetébe beavatást kaptak, a legkisebb mértékben sem csodálkoznak rajta, hogy a nem beavatottak így gondolkodnak. Amiben a beavatás titka áll, csak az értheti meg, aki ezt a lét magasabb titkaiba történő beavatást bizonyos fokig tapasztalta. Felvethető a kérdés: ilyen körülmények

között a be nem avatott egyáltalán hogyan érleljen emberi érdeklődést az úgynevezett rejtett tudás irányában? De már egy ilyen kérdés alapját a rejtett tudás lényegéről való teljesen téves képzet alkotja. Ténylegesen ugyanis a rejtett tudással sem állunk másként, mint az ember minden egyéb tudásával és képességével. Az átlagember számára, ez a rejtett tudás semmilyen más vonatkozásban nem titok, mint amiért titok az írás annak, aki nem tanulta. És amint mindenki, aki a helyes utakat hozzá megválasztja, megtanulhat írni, úgy mindenki válhat nem csak tanítvánnyá, de a rejtett tudás tanítójává, aki hozzá a megfelelő utakat megkeresi. Egyetlen vonatkozásban eltérők még a körülmények a külső tudástól és képességektől. Szegénység, kultúrkörnyezet miatt, amikbe született, hiányozhat valaki számára a lehetőség, hogy az írásművészetet elsajátítsa; a magasabb világokbeli tudás és képesség elérésére nem létezik akadály annak a számára, ki ezeket komolyan keresi.

Sokan hiszik, hogy a magasabb tudás mestereit itt, vagy amott fel kell keresni, hogy felvilágosításokat kapjunk tőlük. Itt két dolog helytálló. Először is, az, aki magasabb tudásra törekszik, semmilyen fáradozást, semmilyen akadályt nem sajnál, hogy egy beavatottat felkeressen, aki a világ magasabb titkaihoz vezetheti. Másrészt azonban tisztában lehet avval is mindenki, hogy a beavatás minden körülmények között meg fogja találni őt, ha a megismerés utáni komoly és méltó törekvés áll fenn. Mert van egy valamennyi beavatott számára természetes törvény, ami arra indítja őket, hogy az őt megillető tudást egyetlen kereső embertől se vonják meg. Van azonban egy éppolyan természetes törvény, aminek értelmében senkinek sem adható ki bármi is a rejtett tudásból, amire nem hivatott. És a beavatott annál tökéletesebb, mennél szigorúbban vallja e két törvényt. A valamennyi beavatottat átfogó szellemi kötelék nem külső, azonban a két nevezett törvény szilárd kapcsokat képez, amik a kötelék alkotórészeit összetartják. Benső barátságban is lehetsz egy beavatottal: lényétől el vagy választva addig, míg magad is beavatottá nem válsz. A beavatott szívét, szeretetét legteljesebb értelemben magadénak

tudhatod: titkát azonban majd akkor bízza csak rád, ha éretté váltál rá. Hízeleghetsz, gyötörheted: mi sem bírhatja arra, hogy valamit is eláruljon, amiről tudja, nem árulható el, mert fejlődésed fokán a titok számára a megfelelő fogadást lelkedben nem vagy képes még biztosítani.

Azok az utak, amik az embert egy titok fogadására éretté teszik, pontosan meghatározottak. Irányukat a Szellemvilágokban, hol a beavatottak a magasabb titkokat őrzik, eltörölhetetlen örök betűk jelölik. Régi, „történelmünk” előtti időkben a Szellem Templomai külsőleg is láthatók voltak, ma, amikor életünk annyira szellemtelessé vált, a külső szem számára látható világban nem találni őket. Szellemileg azonban *mindenütt* megvannak; és mindenki, aki keres, megtalálhatja azokat.

Az ember csak a maga lelkében találhatja meg azokat az eszközöket, amik a beavatottak ajkát felnyitják számára. Bizonyos tulajdonságokat meghatározott magas szintre kell kifejlesztenie, akkor a legmagasabb szellemi kincsek juthatnak osztályrészül.

A kezdetet a lélek bizonyos alapdiszpozíciója kell képezze. Ezt az alapdiszpozíciót a szellemi kutató az igazság és megismerés iránti *tisztelet*, devóció *ösvényének* hívja. Csak aki az ezzel az alapdiszpozícióval rendelkezik, lehet szellemi tanítvány. Aki ezen a területen tapasztalatokkal rendelkezik, tudja, milyen hajlamok mutatkoznak már gyermekkorukban azoknál, kik később szellemi tanítványokká lesznek. Vannak gyerekek, kik szent félnépszerűséggel tekintenek fel egyes általuk tisztelt személyekre. Olyan tisztelet ébred bennük irányukban, mely szívük legbensőbb alapjában tiltja meg a kritika, ellenvetés bármilyen gondolatának keletkezését. Ezek a gyerekek olyan ifjakká és hajadonokká serdülnek, kiknek jólesik, ha bármi tiszteletreméltóra tekinthetnek fel. Az emberek e sorából sok szellemi tanítvány kerül ki. Ha álltál már egy tisztelt férfiú ajtaja előtt és első látogatásodkor érezted a szent tiszteletet a kilincset megnyomva, hogy a szobába lépj, ami „szentély” a számodra, úgy

olyan érzés nyilatkozott meg benned, ami kezdemény lehet későbbi szellemi iskolázásod számára. Minden felnövekvő ember részére szerencse, ha hajlamként hord magában ilyen érzéseket. Csak ne képzeljük, hogy ezek a hajlamok az alázatosság és szolgaság csírái. Az emberek iránti előbb gyermeki tisztelet az *igazság és megismerés* iránti tiszteletté lesz. A tapasztalat tanítja, hogy a szabad fejhordozás azoknak sajátja, kik tiszteletet tanultak meg adni ott, ahol a tisztelet helyénvaló. S mindenütt, ahol az a szív mélységeiből fakad, helyénvaló.

Ha nem fejlesztjük magunkban azt az alapvető érzést, hogy létezik valami magasabb annál, amik vagyunk, úgy nem találjuk meg magunkban az erőt sem, hogy a magasabbhoz fejlődjünk tovább. A beavatott csak azáltal küzdötte ki az erőt, hogy fejét a megismerés magasságaiba emelje, hogy a szívét a tisztelet, a devóció mélységeibe vezette. Csak az alázat kapuján áthaladva hódítható meg a Szellem magaslata. Igazi tudást csak úgy érhetsz el, ha megtanultad becsülni ezt a tudást. Biztos, az embernek megvan a joga rá, hogy szemét a fény felé fordítsa, ezt a jogát azonban meg kell szereznie. A szellemi életben törvények épp úgy léteznek, mint a materiálisban. Dörzsölj megfelelő anyaggal üvegrudat és elektromossá válik, azaz: erőt nyer ahhoz, hogy kis testeket vonzzon magához. Ez egy természeti törvénynek felel meg. Ha kevés fizikát tanult, megérti ezt az ember. És éppen úgy tudja, ha a szellemtudomány alapelemeit ismeri, hogy a lélekben kifejlesztett *valódi* devóció minden érzése olyan erőt fejleszt, mely a megismerésben előbb, vagy utóbb továbbvihet.

Aki hajlamaiban hordozza a tiszteletadó érzéseket, vagy az a szerencséje, hogy megfelelő neveléssel ültették benne el azokat, sokat hoz magával, ha későbbi életében a magasabb megismeréshez vezető utat keresi. Aki ezt az előkészítést nem hozza magával, már a megismerési ösvény első lépcsőjén nehézségekre talál, ha nem vállalja el, hogy a devóció diszpozícióját önneveléssel energikusan hozza létre magában. Korunkban különlegesen

fontos, hogy ennek a pontnak teljes figyelmet szenteljünk. Civilizációnk inkább a kritikára, az ítéletre, az elítélésre hajlik, csak kevésbé a devócióra, az odaadó tiszteletre. Gyermekünk már jóval többet kritizálnak, mint odaadással tisztelnek. Azonban minden kritika, minden bíráló ítélet épp annyira űzik el a lélek magasabb megismeréshez szolgáló erőit, mint ahogyan minden odaadó tisztelet fejleszti azokat. Semmit se akarunk ezzel civilizációnk ellen beszélni. Nem arról van itt szó, semmiképp, hogy civilizációnk felett kritikát gyakoroljunk. Éppen a kritikának, az öntudatos emberi ítéletnek, a „vizsgáljatok meg mindent, s a legjobbat tartsátok meg” – magatartásnak köszönhetjük kultúránk nagyságát. Az ember sohase érte volna el korunk tudományát, iparát, közlekedését, jogviszonyait, ha nem gyakorolt volna mindenütt kritikát, ha nem mindenütt ítéletének mércéjét alkalmazta volna. Amit azonban így külső kultúrában nyertünk, a **magasabb** megismerésbeli, a szellemi életbeli megfelelő veszteséggel kellett megfizetnünk. Hangsúlyozni kell, hogy a magasabb tudás vonatkozásában **nem** az emberek, hanem az **igazság** és **megismerés** iránti tisztelettről van szó.

Azt az egyet azonban mindenkinek tisztán kell látnia, hogy aki teljesen napjaink külsőségessé vált civilizációjában ragad meg, igen nehéz a dolga, ha a magasabb világok megismeréséhez akar hatolni. Akkor képes csak rá, ha energikusan dolgozik önmagán. Olyan időben, amikor a materiális lét viszonyai egyszerűbbek voltak, könnyebben juthatott szellemi felemelkedéshez az ember. A tiszteletreméltó, a szentnek-tartást igénylő jobban elkülönült az egyéb világbeli viszonylatoktól. Egy kritikus korban az ideálokat alábecsülik. A tisztelet, az alázat, az imádat és csodálat helyébe más érzések lépnek. Korszakunk ezeket az érzéseket egyre jobban szorítja háttérbe, úgyhogy a köznapi élet az embernek csak igen kismértékben nyújtja őket. Aki magasabb megismerést keres, önmagában kell létrehoznia, ő maga kell, hogy lelkébe töltsen azt. Ez stúdiummal nem megy, csak az élet által történhet. Aki szellemi tanítvánnyá akar válni, annak energikusan kell devócióra nevelnie magát.

Környezetében, élményeiben mindig azt kell felkeresnie, ami csodálatra, a tisztelet felkeltésére képes indítani. Ha egy emberrel találkozva gyengéit ócsárolom, magasabb megismerőerőtől fosztom meg magam, ha kiválóságaiba szeretetteljesen merülök el, úgy gyűjtöm az ilyen erőt. A szellemi tanítvány ügyeljen állandóan rá, hogy ezt az útmutatást kövesse. Tapasztalt szellemi kutatók tudják, mekkora erőt köszönhetnek annak a körülménynek, hogy mindig, minden dolgot illetően, ismételten csak a jót tekintik és a bíráló ítélettől tartózkodnak. Ez azonban nem maradhat külsődleges életszabály, hanem lelkünk legbensejét kell birtokba vennie. Az ember kezében van, hogy tökéletesedjék, hogy idővel teljesen megváltozzék. Ezt az átváltozást azonban legbensőbbjében, gondolatéletében kell végrehajtania. Nem elég, ha egy lény irányában külsősegesen tanúsítok magatartásommal tiszteletet. Ezt a tiszteletet gondolataimban kell hordoznom. A szellemi tanítványnak azzal kell kezdeni, hogy a devóciót gondolatéletébe veszi fel. A tiszteletlenség, az elutasító kritika gondolataira kell tudatában ügyelnie. És egyenesen törekednie, hogy a devóció gondolatait ápolja magában.

Minden pillanat, amelyben nekilátunk felfedezni, hogy tudatunkban mi minden rekedt meg a világ és élet irányában tanúsított elutasító, bíráló, kritikus ítéletek vonatkozásában: minden ilyen pillanat közelebb visz a magasabb megismeréshez. És felemelkedésünk gyors lesz, ha az ilyen pillanatban tudatunkat csak a világ és élet felé irányuló csodálattal, tisztelettel, alázattal eltöltő gondolatokkal telítjük. Akinek ilyen dolgokban van tapasztalata, tudja, hogy minden ilyen pillanatban az emberben olyan erők ébrednek, amik egyébként szendergő állapotban maradnának. Ezáltal az ember szellemi szeméi nyílnak meg, aminek révén az ember olyan dolgokat kezd maga körül látni, amiket előzőleg nem láthatott. Kezdi felfogni, hogy előzőleg az őt körülvevő világnak csak egy részét látta. Az ember, aki elébe lép, most teljesen más alakban mutatkozik meg, mint előbb. Habár ezzel az életszabállyal még nem lesz képessé pl. látni azt, amit emberi aurának írnak le. Ehhez ugyanis még

magasabb iskolázás szükséges. Azonban ehhez a magasabb iskolázáshoz csak azáltal juthat el, ha előzőleg *energikus* devóció-iskolázáson haladt át. *

A szellemi tanítvány „megismerési útra” lépése a külső világ számára zajtalanul és észrevétlenül történik. Senkinek sem kell változást venni észre rajta, kötelességeit, mint annakelőtte, elvégzi, foglalatosságait, mint előbb, ellátja. A változás egyes-egyedül a lélek külső szem előtt rejtett belső oldalával megy végbe. Mindenekelőtt a minden igazán tiszteletreméltó felé való devóció-diszpozíció sugározza be az ember egész lelki világát. Ebben az egy alapérzésben találja meg középpontját egész lelki élete. Amint a nap sugaraival minden elevent életben tart, a tisztelet úgy élteti a szellemi tanítványnál a lélek valamennyi érzését.

Nem könnyen hinné el kezdetben az ember, hogy olyan érzéseknek, mint a tiszteltnek, hódolatnak és így tovább, valami köze lehet megismeréséhez. Ez onnét van, hogy az ember hajlik rá, hogy a megismerést valami önmagában megálló képességnek tekintse, ami semmi kapcsolatot sem tart azzal, ami egyébként zajlik a lélekben. Nem veszi azonban tekintetbe ekkor, hogy a *lélek* az, aki megismer. S a lélek számára az érzések az, ami a testnek a táplálékát alkotó anyagok. Ha a testnek kenyér helyett követ adunk, tevékenysége elhal. Hasonlóan van a lélekkel. Számára tisztelet, hódolat, devóció, tápláló szubsztanciák, amik *egészségessé*, erőssé tesznek; mindenekelőtt a megismerés tevékenységére erőssé. Lebecsülés, antipátia, megvetés az elismerésre-méltó irányában – a megismerő-tevékenység megbénulását és elhalását okozzák. – A szellemi kutató számára ez a tény az aurán mutatkozik meg. Olyan lélek, aki tisztelő, devóciós érzéseket sajátít el, aurájában változást idéz elő. Bizonyos sárgászörösnék, barnászörösnék jellemezhető szellemi színárnyalatok tűnnek el és helyükbe kékeszörösek lépnek. Ezáltal azonban felnyílik a

* „A megismerés ösvényét” „Theosophie. Einführung in übersinnliche Weltanschauung und Menschenbestimmung” c. könyvem utolsó fejezete áttekintő módon ismerteti. Itt részletes gyakorlati

megismerőképeség. Olyan környezetbeli tényekről szerez tudomást, amikről sejtelve sem volt. A tisztelet a lélekben szimpatikus erőt ébreszt és ennek révén a körülöttünk lévő lények tulajdonságai, amik másként rejtve maradnának, közel kerülnek hozzánk.

Még hatékonyabbá lesz az, amire a devóció révén törekszünk, ha ehhez más érzésforma is szegődik. S ez abban áll, hogy az ember elsajátítja, hogy egyre kevésbé adja oda magát a külvilág benyomásainak, viszont eleven belső életet fejlesszen ki. Valaki, ha a külvilág egyik benyomásától a másikhoz vágat, s mindig „szórakozást” keres, nem talál utat a szellemtudományhoz. A szellemi tanítvány ne tompuljon el a külvilág felé; azonban *gazdag belső élete* szabjon irányt, ahogyan benyomásainak odaadja íragát. Ha érzelmekben gazdag és elmélyült lelkű ember halad szép hegyvidéken, mást él át, mint egy érzelmekben szegény valaki. Csak amit bensőnkben élünk át, nyújtja a kulcsot a külvilág szépségeihez. Az egyik tengeren utazik s csak kevés belső élmény járja át lelkét; a másik ugyanekkor a Világszellem örök beszédét hallja; a teremtés titkos rejtélyei tárulnak fel számára. Meg kell tanulnunk bánni saját érzéseinkkel, képzeleteinkkel, ha a külvilággal tapasztalatban gazdag viszonyt akarunk kialakítani. A külvilág minden jelenségében isteni nagyszerűséggel teljes; az Istenit azonban először saját lelkünkben kell tapasztalnunk, ha a környezetben akarjuk megtalálni. – A szellemi tanítvány számára lényeges, hogy teremtsen életében olyan pillanatokat, amikben csendben és magányosan merül önmagába. Azonban ne a maga Én-je dolgainak adja magát oda e pillanatokban. Ez az ellentétéhez vezetne annak, ami szándékában áll. E pillanatokban inkább teljes csendben engedje utánhangzani azt, amit átélt, amit a külső világ mondott neki. Minden virág, minden állat, minden cselekedet e csendes pillanatokban még nem sejtett titkokat fog elárulni. És ezáltal arra készül elő, hogy a külvilág új benyomásait egészen más szemmel lássa; mint annakelőtte. Aki csak benyomást benyomásra akar *élvezni*,

megismerőképességét tompítja el. Aki azonban az élvezetet követően, az élvezetből *megnyilvánulni* enged valamit a maga számára, ápolja és neveli megismerőképességét. Arra kell csak szoktatni magát, hogy ne csak az élvezetet engedje utánhangzani, hanem a további élvezetről történő *lemondással*, az élvezettet benső tevékenységgel dolgozza fel. Az akadály veszélye itt igen nagy. Ahelyett, hogy magában dolgozna, könnyen ennek ellentétéjébe eshet, hogy u.i. az élvezetet még teljesen ki akarja meríteni. Nem szabad alábecsülni, hogy a tanítvány számára itt a tévedés beláthatatlan forrásai nyílnak. Ugyanis lelke csábítóinak egész seregén kell áthaladnia. Mindegyik „Én”-jét akarja megkeményíteni, saját magába zárni, neki azonban fel kell azt a világ számára nyitnia. Keresnie *kell* az élvezetet; mert csak az által közelít feléje a külvilág. Ha az élvezet iránt elfakul, olyanná lesz, mint az a növény, mely környezetéből semmi tápanyagot nem képes magába szívni. Ha azonban megáll az élvezetnél, önmagába zárul be. Csak a *maga számára* valamit – a világ számára semmit se – jelentővé válik. Akármennyire is szándékszik aztán magában élni, akármennyire akarhatja ápolni „Én”-jét: a világ kiküszöböli. Annak a számára: halott. A szellemi tanítvány az *élvezetet* csak a *világ számára való* nemesedés *eszközének* tekinti. Az élvezet tudósító a számára, aki a világról tájékoztatja; azonban az élvezet tájékoztatása után a *munkához* fordul. Nem azért tanul, hogy a megtanultat *saját* tudáskincseként halmozza fel, hanem, hogy a megtanultat a világ szolgálatába állítsa.

Minden szellemtudományban van egy olyan alapelv, amit nem szabad megszegni, ha valamilyen célt akarunk elérni. Minden szellemi iskolázásnak be kell ezt a tanítványba vésnie. S így szól: *minden megismerés, amit csak tudásod gazdagításáért keresel, hogy csak kincseket halmozz fel magadban, eltérít utadról; minden megismerés azonban, amit azért keresel, hogy az emberi nemesedés és a világfejlődés útján érettebbé válj, egy lépéssel előre visz.* Ez a törvény kérlelhetetlenül megköveteli, hogy szem előtt tartsák. És nem válunk előbb szellemi tanítványokká, amíg ezt a törvényt életünk

zsinórmértékévé nem tettük. A szellemi iskolázásnak ez az igazsága ebbe a rövid mondatba foglalható: *Minden idea, ami nem válik ideállá számodra, lelkedben kiöl egy erőt; minden idea azonban, ami ideáloddá válik, benned életerőket teremt.*

Belső nyugalom

A *tisztelet* ösvényére és a *belső élet* fejlesztésére utalják pályája kezdetén a tanítványt. A szellemtudomány ehhez *gyakorlati szabályokkal* van segítségére, amelyek követése mellett léphet az ösvényre, s fejleszthető ki a belső élet. Nem önkényből származnak ezek a gyakorlati szabályok; ősrégi tapasztalatokból és ősrégi tudásból származnak. Mindenütt, ahol a magasabb megismerés útjait tanítják, azonos módon adják őket. A szellemi élet minden valódi tanítója e szabályok tartalmával egyetért, még ha nem mindig öltöztetik is azt ugyanazokba a szavakba. Az alárendelt jelentőségű, tulajdonképp csak látszólagos különbség olyan tényekből származik, amiket itt nem szükséges megtárgyalni.

E szabályok révén a szellemi élet egy oktatója sem akar mások felett uralmat gyakorolni. Önállóságában senkit befolyásolni nem akar. Nincs ugyanis jobb ügyelője és őrzője az emberi önállóságnak a szellemi kutatóknál. Ennek az írásnak első részében elmondtuk, hogy a valamennyi beavatottat átfogó kötelék szellemi és két természetes törvény képezi a kapcsokat, amik a kötelék alkotórészeit egybefűzik. Most zárt köréből nyilvánosság elé lép a beavatott: mindjárt egy harmadik törvény is érvénybe lép ekkor a számára. S ez így szól: Minden egyes tettetted, minden szavadat rendezd úgy, hogy senki szabad akarat elhatározásába ne avatkozz.

Aki megértette, hogy a szellemi élet igazi tanítóját ez a felfogás teljesen áthatja, az azt is tudhatja, hogy önállóságát semmiben sem kell megosztania, ha azokat a gyakorlati szabályokat követi, amiket rendelkezésére bocsátanak.

Az egyik ilyen szabály a nyelv szavaiba a következőképp öltöztethető: „Teremtsd meg a belső nyugalom pillanatait és tanul meg e pillanatokban **megkülönböztetni a lényegest a lényegtelenről**”. – Azt mondtuk itt, hogy „a nyelv szavaiba foglalva” hangzik így. Eredetileg ugyanis a szellemtudomány minden szabályát és tanítását szimbolikus jelbeszédben adják meg. És aki teljes jelentésüket és horderejüket akarja megismerni, előbb ezt a szimbolikus nyelvezetet kell megértenie. Ez a megértés attól függ, hogy az illető az első lépéseket a szellemtudományban megtette-e már. Ezeket az első lépéseket azonban azoknak a szabályoknak pontos követése által, amiket itt adunk, teheti meg. Az Út **mindenki** számára, aki komoly akarással rendelkezik, nyitva áll.

A belső nyugalom pillanataira vonatkozó fenti szabály egyszerű, s követése is egyszerű. Célra azonban csak akkor vezet, ha éppoly **komolyan** és **szigorúan** veszik kézbe, mint amilyen egyszerű. – Kerülők nélkül kell hát elmondani, hogyan kell ezt a szabályt követni.

Rövid időre különüljön el napi életétől a szellemi tanítvány, hogy ebben az időben valami teljesen mással foglalkozzék, mint a napi foglalatosságának tárgyai. Foglalatosságának a módja is teljesen más kell, hogy legyen, mint az, amivel a nap többi részét tölti el. Ezt azonban nem úgy kell érteni, hogy az, amit ebben az elkülönített időben végez el, semmi kapcsolatban sem állana napi munkája tartalmával. Ellenkezőleg: az az ember, aki az ilyen leválasztott pillanatokot a helyes módon keresi, hamar észreveszi, hogy igazából általuk nyeri el a napi feladatához szükséges teljes erőt. Azt se szabad hinni, hogy e szabály követése ténylegesen időt vonhatna el valakinek kötelessége teljesítésétől. **Ha valakinek több idő tényleg nem áll rendelkezésére**, naponta **öt perc** elegendő. Arról van szó, hogy ezt az öt percet hogyan használja fel.

Ebben az időben az ember ragadja ki teljesen magát köznapi létéből. Gondolati-, érzésszerű életének kölcsönözzön más színezetet; a szokásoshoz képest. Örömeit, szenvedéseit, gondjait, tapasztalatait, tetteit vonultassa el lelke előtt. Lépjen ekkor úgy fel, hogy mindazt, amit egyébként él át, most magasabb nézőpontból tekinti végig. Gondoljuk csak meg, mennyire másként tekintünk arra, amit valaki más tapasztalt, vagy tett meg a közönséges életben, mint azt, amit magunk éltünk át, vagy tettünk. Nem lehet ez másként. Hiszen azzal, amit magunk élünk át, vagy teszünk, össze vagyunk szövődve; valaki más élményét, vagy tettét csak *szemléljük*. Amire a kiválasztott pillanatokban törekedni kell, nos, a saját élményekre és tettekre úgy nézni, úgy ítélni meg őket, mintha azokat nem magunk, hanem mintha azokat valaki más élte volna át, vagy követte volna el. Képzeljük csak el: valaki súlyos sorscsapást élt meg. Mennyivel másként áll vele szemben, mint egy azonos sorscsapással egy embertársánál? Ezt senki sem tarthatja jogosulatlanul. Az emberi természetben rejlik. És hasonlóan, mint ilyen rendkívüli esetekben, van az élet mindennapi ügyeiben is. A szellemi tanítványnak meg kell keresnie az erőt, hogy bizonyos időkben önmagával idegenként álljon szemben. A bíráló *belső nyugalmával* kell önmaga elé állnia. Ha ezt eléri, akkor saját élményei új megvilágításban mutatkoznak. Amíg ezekbe szövődünk, amíg bennük vagyunk, a lényegtelenrel ugyanúgy összekapcsolódunk, mint a lényeggel. Ha az áttekintés *belső nyugalmához* jutunk, a lényeges leválik a lényegtelenről. Bánat és öröm, minden gondolat, minden elhatározás másként jelenik meg, ha így állunk szemben önmagunkkal. – Olyan, mintha egész nap egy helységben tartózkodtunk volna és a legkisebbet olyan közélről láttuk volna, mint a legnagyobbat; este azután egy közeli dombra megyünk fel és az egész helységet egyszerre tekintjük át. Ekkor a helység részei más egymásközti viszonyokban jelennek meg, mint amikor benne jár az ember. A jelenben átélt sorsfordulatokkal nem fog és nem is kell sikerülnie ennek; a régebben lejátszódottakkal kell ezt a szellemi tanítványnak megpróbálnia. Ilyen belső, nyugodt önvizsgálat értéke kevésbé függ attól, *amit* ennek során

meglátunk, inkább attól, hogy megtaláljuk azt az *erőt*, mely ezt a belső nyugalmat létrehozza.

Mert minden ember a maga – nevezzük így – köznapi embere mellett bensőjében még egy magasabb embert is hordoz. Ez a magasabb ember mindaddig rejtve marad, amíg fel nem ébresztik. És ezt a magasabb embert mindenki csak maga képes önmagában felkelteni. De amíg ezt a magasabb embert fel nem keltik, addig a minden emberben szendergő magasabb képességek is, amik az érzékfeletti megismerésekhez visznek, rejtve maradnak.

Amíg valaki a belső nyugalom gyümölcsét nem érzi, azt kell, hogy mondja önmagának, hogy az említett szabály komoly, szigorú követését folytatnia kell. Mindenki számára, aki így jár el, eljő a nap, amikor körülötte szellemi világosság lobban fel, amikor egy olyan szeme számára, amelyet eddig nem ismert magában, egy egészen új világ nyílik fel.

És a szellemi tanítvány külső életében semminek sem kell megváltoznia azáltal, hogy ezt a szabályt követni kezdi. Kötelességeit, mint előtte, teljesíti; először ugyanazokat a fájdalmakat túri és ugyanazokat az örömeket éli át, mint annakelőtte. Általa semmiképp se idegenedhet el az „élettől”. Sőt, annál jobban állhat helyt a nap többi részében, ebben az „életben”, mivel kiválasztott pillanataiban egy „magasabb életet” sajátít el. Ez a „magasabb élet” lassanként befolyást érvényesít a közönségesre. A kiválasztott pillanatok nyugalma a köznapi is kifejti hatását. Az egész ember nyugodtabbá válik, biztosságra tesz szert cselekedetei során, semmiféle elképzelhető esemény sem hozhatja ki egykönnyen sodrából. Az ilyen kezdő tanítvány lassanként, hogy úgy mondjuk, egyre inkább maga irányítja önmagát és kevésbé vezetik őt a körülmények és külső befolyások. Ilyen ember hamar észreveszi majd, mekkora erőforrás számára az ilyen kiválasztott időszak. Abban az irányban indul meg, hogy olyan dolgok miatt, amik azelőtt felbosszantották, többé nem bosszankodik; számtalan olyan dolog, amelyektől előzőleg félt, megszűnnek félelmet gerjesztők lenni.

Egészen új életfelfogást sajátít el. Előzőleg esetleg tétován látott neki ennek, vagy annak a ténykedésnek. Azt mondotta: Ó, nem elég hozzá az erőm, hogy úgy végezzem el, ahogyan szerettem volna. Most nem támad ez a gondolata többé, hanem sokkal inkább egy másik. Most ugyanis azt mondja magának: Minden erőmet össze akarom szedni, hogy dolgomat olyan jól végezzem, ahogyan csak tudom. És a gondolatot, mely félnévé tehetné, elnyomja. Tudja ugyanis, hogy épp a bátortalanság indíthatná rossz teljesítményre, hogy ez a bátortalanság semmi esetre sem működhet közre annak jobbításában, ami reá tartozik. Gondolat gondolatot követve költözik így be a szellemi tanítvány életfelfogásába az, ami gyümölcsöző, élete számára előmozdító jellegű. Ezek lépnek olyanok helyébe, amik akadályozók, gyengítők voltak számára. Élethajóját az élet hullámain biztos, nyugodt kézzel kezdi kormányozni, míg előzőleg e hullámok azt ide-oda vetették.

Ilyen nyugalom és biztosság visszahatnak az egész emberi lényre. Ezáltal növekszik a belső ember. És vele azok a belső képességek, amik a magasabb megismerésekhez vezetnek. Ugyanis ebben az irányban tett előrehaladása révén jut lassanként oda a szellemi tanítvány, hogy ő maga határozza meg, hogyan hathatnak rá a külvilág benyomásai. Hall például egy szót, amivel egy másik sérteni, vagy bosszantani akarja. Szellemi iskolázását megelőzően biztos megsértődött volna, vagy bosszankodott volna miatta. Mivel a szellemi iskolázás ösvényére lépett, képessé vált, hogy a szó sértő, vagy bosszantó tüskéjét kivegye, még mielőtt utat talált volna bensőjébe. Vagy egy másik példa. Egy ember könnyen türelmetlenné válik, ha várnia kell. A szellemi tanítvány ösvényére lép. Nyugalmának pillanataiban annyira átítatja magát a türelmetlenség céltalanságának érzésével, hogy azontúl minden *átélt* türelmetlenség alkalmával rögtön ez az érzés jelenik meg. A türelmetlenség, mely beállóban volt már, eltűnik és az egyébként a türelmetlenség képzetei miatt elveszetté válható időt esetleg a várakozási idő során végrehajtott hasznos megfigyeléssel lehetett kitölteni.

Vegyük szemügyre mindezek horderejét. Gondoljuk meg, hogy a „magasabb ember” folytonos fejlődésben van az emberben. Azonban csak a leírt nyugalom és biztosság által teszünk lehetővé számára törvényszerű fejlődést. A külső élet hullámai minden oldalról szorítják a belső embert, ha nem az ember uralja ezt az életet, hanem az őt. Az ilyen ember olyan mint a növény, amelynek sziklahasadékban kell fejlődnie. Mindaddig satnya marad, amíg teret nem biztosítanak számára. A belső ember számára semmilyen külső erő teret nem nyithat. Erre csak a *belső nyugalom* képes, amit lelkében teremt meg. Külső körülmények *csak* külső élethelyzetén módosíthatnak; a „Szellemi Embert” benne sohase kelthetnék fel. – Saját magában kell, hogy a szellemi tanítvány megszüljön az új, Magasabb Embert.

Ez a „Magasabb Ember” lesz azután a „Belső Uralkodóvá”, aki biztos kézzel vezeti a külső ember viszonyait. Amíg a külső ember ural és vezet, ez a „belső” annak rabszolgája és erőit ezért nem tudja kifejteni. Ha valami mástól, s nem tőlem függ, hogy bosszankodom-e, vagy sem, úgy nem vagyok a magam ura, vagy – még inkább: „az Uralkodót magamban” nem találtam még meg. Ki kell fejlesztenem magamban a képességet, hogy a külvilág benyomásait csak a saját magam által meghatározott módon engedjem közeledni magamhoz; eztán lehetek csak szellemi tanítvánnyá. – És amennyiben komolyan keresi ezt az erőt a szellemi tanítvány, érhet csak célhoz. Nem az a lényeg, hogy bizonyos idő alatt valaki mennyire viszi; hanem egyedül az, hogy komolyan *keressen*. Nem egy esetben volt úgy, hogy valaki éveken át tört valamire, anélkül, hogy magán észrevehető haladást vett volna észre; azonban sokan azok közül, kik nem keseredtek el, hanem megingathatatlanok maradtak, egész hirtelen vívták ki aztán a „belső győzelmet”.

Egy-egy élethelyzetben biztosan nagy erő kell ahhoz, hogy a belső nyugalom pillanatait megteremtsük. De minél nagyobb a szükséges erő, annál jelentősebb az, amit elérünk. A szellemi iskolázásban minden attól függ, hogy

az ember energikusan, belső igazsággal és tartózkodás nélküli őszinteséggel legyen képes önmagával, minden cselekedetével és tetteivel, tökéletesen idegenként szembenállani.

A *maga* magasabb emberének ezzel a megszületésével a szellemi tanítvány belső tevékenységének csak az egyik oldalát jellemeztük. Valami másnak is hozzá kell még jönnie. Ha ugyanis az ember idegenként is áll szembe önmagával, mégis: csak *saját magát* szemléli; azokra az élményekre és cselekedetekre tekint, amelyekkel sajátos élethelyzete folytán összenőtt. Túl kell lépnie ezen. A *tiszta* emberihez kell felemelkednie, melynek többé nincs köze az ő sajátos helyzetéhez. Azokra a dolgokra kell ezután ügyelnie inkább, amikhez mint embernek akkor is köze van, ha teljesen más körülmények közt, egészen más helyzetben élne. Ezáltal éled fel benne valami, ami a személyesen túlemelkedik. Ezzel tekintetét azoknál *magasabb világokba* emeli, amikkel a köznap hozza össze. És ezzel kezdi megérezni és átélni az ember, hogy ilyen magasabb világokhoz tartozik. Azok a világok ezek, amikről érzékei, mindennapi foglalatosságai semmit sem mondhatnak. Így helyezi csak át lényének középpontját a maga bensőjébe. Bensőjének hangjaira hallgat, amik nyugalmanak pillanataiban szólnak hozzá; bensőjében a Szellemi Világgal érintkezik. A köznapiság elől elvonult. E köznap lármája elnémult számára. Csend lett *körülötte*. Mindent, ami a külső ilyen benyomásaira emlékezteti, elutasít. Egész lelkét a bensőben a *nyugodt szemlélődés*, párbeszéd a tiszta Szellemi Világgal, tölti el. – Váljon a szellemi tanítvány számára ez a csendes szemlélődés természetes létszükségletévé. Előbb egy gondolatvilágban merül el teljesen. Ennek a csendes gondolati tevékenységnek az irányában élő érzést kell kifejlesztenie. Szeretni kell megtanulnia azt, amit a Szellem áraszt feléje. Fel is hagy hamarosan azzal, hogy ezt a gondolatvilágot olyannak fogja fel, mint ami a köznap őt körülvevő dolgainál kevésbé volna valóságosabb. Kezd gondolataival úgy bánni, mint a dolgokkal a térben. S ekkor közel kerül számára a pillanat, amikor azt, ami a belső gondolati munka csendjében nyilatkozik meg, sokkal

magasabbnak, valóságosabbnak kezdi érezni, mint a dolgokat a térben. Tapasztalja, hogy *élet* szólal meg ebben a gondolatvilágban. Belátja, hogy a gondolatokban nem csak pusztá árnyképek élnek ki magukat, hanem rajtuk át rejtett *lényiségek* beszélnek hozzá. A csendből beszéd kezd szólni hozzá. Valaha fülén át hangzott csak számára; most lelkén keresztül hangzik. Belső beszéd – belső szó – tárult fel számára. A szellemi tanítvány, amikor ezt a pillanatot először éli át, a legmagasabb fokban üdvözültnek érzi magát. Teljes külvilágát benső fény árasztja el. Második élet kezdődik számára. Isteni, egy Istentől üdvözített világ árama hatja át.

A léleknek ezt a gondolatokban való élését, mely egyre jobban a szellemi lényiségben való életté bővül, a gnózis, a szellemtudomány *meditációnak* (szemléelő gondolkodás) hívja. Ez a meditáció az eszköz az érzékfeletti megismeréshez. – Azonban ne érzésekben dúskáljon ezekben a pillanatokban a szellemi tanítvány. Lelkében ne határozatlan érzések éljenek. Ez csak akadályozná, hogy igazi szellemi megismeréshez jusson. Tisztán, élesen, határozottan alakuljanak gondolatai. Ehhez kapaszkodót találhat, ha csak nem vakon tartja azokhoz a gondolatokhoz magát, amik előtte felmerülnek. Sokkal inkább hassák át azok a magas gondolatok, amiket előhaladt, a Szellemtől már megragadott emberek gondoltak ilyen pillanatokban. Kiindulásként vegye azokat az írásokat, amik maguk ilyen meditációbeli megnyilatkozásból származtak. A misztikus, a gnosztikus, a mai szellemtudományi irodalomban talál a szellemi tanítvány ilyen írásokra. Ezek megadják az anyagot a meditációjához. A szellemi kutatók magukban ezekben az írásokban rögzítették az Isteni Tudomány gondolatait; a Szellem a maga követői által hirdette azokat a világnak.

Ilyen meditáció révén gyökeres változás megy végbe a szellemi tanítványban. A valóságról egészen új képzeteket kezd alkotni magának. Minden dolognak megváltozik számára az értéke. Minduntalan ismételni kell: e

változás következményeként a szellemi tanítvány nem be, akik nem lesz világidegenné, kötelességeinek körétől semmi esetre sem távolodik el. Megtanulja ugyanis belátni, hogy a legkisebb – általa elvégzendő – cselekedet, a legkisebb élmény, ami számára megmutatkozik, a nagy kozmikus lényekkel és kozmikus eseményekkel állanak összefüggésben. Ha ezt az összefüggést a szemlélődő pillanatok felfedik számára, úgy újult, teljesebb erővel lát napi munkakörének ellátásához. Mert most tisztában van vele: amit dolgozik, amit szenved, egy nagy szellemi kozmikus összefüggésért dolgozza meg, szenved el. **Erő** az életre, s nem lanyhaság források a meditációból.

A szellemi tanítvány biztos léptekkel halad az életben. Bármit is hozzon számára, határozottan halad tovább. Előzőleg nem tudta, miért is dolgozik, miért szenved: most tudja. Be kell látni, hogy ilyen meditációs tevékenység inkább vezet célhoz, ha tapasztalt emberek útmutatásával történik. Olyan embereké, akik maguktól tudják, mit és hogyan kell a legjobban megtenni. Vegyük ezért figyelembe az ilyen emberek tanácsát. Így igazán nem veszítjük el szabadságunkat. Ami egyébként csak bizonytalan tapogatódzás volna, ilyen útmutatás mellett céltudatos munkává lesz. Aki olyanokat keres, akik ebben a tekintetben tudással, tapasztalattal rendelkeznek, nem fog hiába kopogtatni. Annak kell csak tudatában lennie, hogy nem mást; csak egy barát tanácsát, s nem olyan valaki erejét keresi, aki uralkodni akar felette. Mindig ki fog derülni, hogy azok, akik valóban tudnak, a legszerényebb emberek és, hogy tőlük mi sem áll távolabb, mint amit az emberek hatalmi vágyak hívnak.

Aki a meditáció révén ahhoz emelkedik fel, ami az embert a Szellemmel fűzi egybe, az magában azt kezdi életre hívni, ami benne örök, amit születés és halál nem korlátoznak. Ilyen örököt csak azok vonhatnak kétségbe, akik nem maguk tapasztalták ezt az örököt. Így a meditáció az az út, amely az embert a maga örök, elpusztíthatatlan lényé magvának megismeréséhez, szemléléséhez is elvezeti. És csak általa juthat ilyen szemléléshez az ember. A gnózis,

szellemtudomány ennek a lény-mag örökkévalóságáról, újramegtestesüléséről beszélnek. Gyakran kérdezik, miért nem tud az ember a születésen és halálon túli élményeiről? Nem így kellene azonban feltenni a kérdést. De inkább így: hogyan jutunk ehhez a tudáshoz? A helyes meditációban nyílik meg az út. Általa ébred az azokra az élményekre való emlékezés, amik születésen és halálon túl esnek. Mindenki megszerezheti ezt a tudást, mindenki ott vannak a képességek, hogy önmaga ismerje meg, saját maga szemlélje, amit valódi misztika, szellemtudomány antropozófia és gnózis tanítanak. A helyes eszközöket kell csak megválogassa. Füllel és szemekkel rendelkező lény képes csak hangokat és színeket észlelni. És a szem sem képes mit észlelni, ha hiányzik a dolgokat láthatóvá tévő fény. A szellemtudományban adottak a szellemi fülek és szemek kifejlesztésének és a szellemi fény felgyújtásának eszközei. A szellemi iskolázás eszközeit három fokozatként jelölhetjük: 1. **Az Előkészítés**. A szellemi szerveket fejleszti ki. 2. **A Megvilágosodás**. A szellemi fényt gyújtja fel. 3. **A Beavatás**. A Szellem magasabb lényiségeivel nyit kapcsolatot.

A BEAVATÁS FOKAI

A következő közlések olyan szellemi iskolázás részei, amik neve és lényege mindenki számára, aki helyesen alkalmazza őket, világossá válhat. Arra a három fokozatra, amiken át a szellemi élet iskolája a beavatás bizonyos fokára vezet el, vonatkoznak. Ezek kifejtéséből azonban itt csak annyit találunk, amennyit nyilvánosan el lehet mondani. Utalások ezek, amiket egy még sokkal mélyebb benső tanításból vettünk. Magában a szellemi iskolázásban meghatározott tanmenetet követnek. Bizonyos ténykedések elvégzése arra szolgál, hogy az az ember lelkét tudatos érintkezésbe hozza a Szellemi Világgal. Ezek a ténykedések ahhoz, amik a következőkben kerülnek tárgyalásra, kb. úgy viszonylanak, mint az az oktatás, amit a magasabb, szigorúan szabályozott iskola nyújt, ahhoz a tanításhoz, amiben alkalmasint egy előkészítő iskolában részesülhet valaki. Mégis, annak a komoly követése, amire itt talál utalást, az igazi szellemi iskolázásra vezethet. Mindenesetre, a türelmetlen, komolytalan és állhatatlan próbálkozás sehova se vezethet. – Eredményre akkor vezethet csak a szellemi stúdium, ha mindenekelőtt betartják azt, ami már elmondásra került és ezen az alapon haladunk tovább.

A lépcsők, amiket a jelzett hagyomány megad, a három következő: 1. Az előkészítés, 2. a megvilágosodás, 3. a beavatás. Nem feltétlenül szükséges, hogy ez a három úgy kövesse egymást, hogy az első teljesen áthaladjanak, mielőtt a második, és ezt, mielőbb a harmadik kerülne sorra. Bizonyos dolgok vonatkozásában már a megvilágosodás, sőt a beavatás részesévé lehetünk, ha más tekintetben még csak az előkészületnél tartunk is. De el kell az előkészületben egy bizonyos időt tölteni, amíg valamilyen megvilágosodás kezdetét vehetné. És legalább egynémely vonatkozásban megvilágosodottakká kell lennünk, mielőtt a beavatás kezdetét vehetné. A leírásakor azonban az egyszerűség érdekében a három lépcsőt egymást követően kell előadnunk.

Az előkészítés

Az előkészítés az érzés- és gondolatélet meghatározott ápolásában áll. Ennek az ápolásnak a révén a lelki és szellemi test magasabb érzékszerveket és tevékenységszerveket nyernek, mint ahogyan a természeti erők a határozatlan élő anyagból szervekkel látták el a fizikai testet.

A kezdetet azzal kell megtenni, hogy a lélek figyelmét a bennünket körülvevő világ bizonyos folyamataira irányítjuk. Ilyen folyamatok a sarjadó, növekedő és fejlődő élet egyrésztől, s másrészt mindazok a jelenségek, amik az elvirágzással, elhervadással, elhalással függenek össze. Akármerre is veti szemét az ember, ezek a folyamatok egyidejűleg találhatók meg. És az emberben is természetesen mindenütt érzéseket és gondolatokat keltenek. Közönséges viszonyok mellett azonban az ember nem adja eléggé oda magát ezeknek az érzéseknek és gondolatoknak. Ehhez túl gyorsan siet egyik benyomástól a másikhoz. Arról van szó, hogy figyelmét intenzíven, egész tudatosan irányítsa ezekre a tényekre. Ott, ahol egy meghatározott fajtájú virágzást és fejlődést észlel, lelkéből minden egyebet száműznie kell és rövid időre kizárólag **ennek az egy** benyomásnak engedje át magát. Hamarosan meggyőződik róla, hogy az az érzés, mely ilyen esetben lelkében előzőleg csak átsuhant, lábra kap és erőteljes, energikus alakot ölt. Ezt az érzésformát aztán engedje magában nyugodtan utánhangzani. Eközben belsőjében teljesen csendessé kell válnia. Az egyéb külvilág felé be kell zárulnia és egészen egyedül azt követni, amit lelke a virágzás és fejlődés tényéhez szól.

Semmiképp se szabad itt azt hinnie, hogy messzire juthat, ha a világ felé netalán tompává teszi **érzékeit**. Először annyira élénken, olyan pontosan, ahogyan csak lehet, nézze meg a dolgokat. Ami a lényeg: hogy tökéletes belső

egyensúly tartása mellett *mindkettőre* irányítsa a figyelmét. Ha a szükséges nyugalmat megtalálja és annak adja oda magát, ami a lélekben éled fel, akkor megfelelő idő elteltével a következőt *éli át*. Bensőjében új fajtájú érzéseket és gondolatokat lát kelni, amiket előzőleg nem ismert. Mennél gyakrabban kormányozza figyelmét ilyen módon valami növekvőre, virágzóra és fejlődőre és velük együtt felváltva valami hervadóra, elhalóra, annál élénkebbé lesznek ezek az érzések. És azokból az érzésekből és gondolatokból, amik így születnek, a szellemi látás szervei éppúgy épülnek ki, mint ahogy az étellel áthatott anyagból épülnek fel a természeti erők által a fizikai test szemei és fülei. A növekedéshez és létesüléshez egy egészen határozott érzésforma kapcsolódik; egy másik, egészen határozott a hervadáshoz és elhaláshoz. Azonban csak akkor, ha ezeknek az érzéseknek az ápolására a leírt módon törekszünk. Lehetséges megközelítőleg helyesen leírni, hogy milyenek is ezek az érzések. Tökéletes képzetet erről mindenki maga alkothat, amennyiben ezeken a belső élményeken megy keresztül. Aki figyelmét gyakran irányította a létesülés, a fejlődés, a virágzás folyamatára, olyasmit fog érezni, ami *távolról* a napfelkelte során jelentkező érzéshez *hasonló*. És a hervadás, elhalás folyamatából olyan élménye származik, mely ugyanilyen módon a Holdnak a látóhatáron való lassú felkeltével hasonlítható össze. Ez a két érzés két erő, amik megfelelő gondozás, egyre életszerűbbé váló kiképzés mellett a legjelentősebb szellemi hatásokhoz vezetnek. Aki tervszerűen, szándékkal, ismét újra meg újra ilyen érzéseknek engedi át magát, annak új világ nyílik meg. A lélekvilág, az úgynevezett asztrális sík kezd felderengeni előtte. Növekedés és elmúlás nem olyan tények maradnak számára, amik, mint ezelőtt, csak határozatlan benyomásokat hagynak benne. Sokkal inkább olyan szellemi vonalakká és alakzatokká alakulnak, amikről előzőleg mit sem sejtett. Ezeknek a vonalnak és alakzatoknak továbbá a különböző jelenségekhez tartozó különböző alakjuk is van. A virágzó növény egy meghatározott vonalat varázsol lelke elé, éppénígy egy növekedőben lévő állat, vagy elhalófélben lévő fa is. A

lélekvilág (az asztrális sík) bontakozik ki lassanként előtte. Ezekben a vonalakban és alakokban semmi sem önkényes. Két, az előrehaladás megfelelő fokán álló szellemi tanítvány ugyanannál a folyamatnál mindig ugyanazokat a vonalakat és alakokat fogja látni. Olyan biztosan, ahogyan két éleslátású ember a kerek asztalt kereknek látja, s nem kereknek az egyik, négyszögletesnek a másik, úgy egy viruló virág meglátásakor két lélek elé ugyanaz a szellemi alakzat kerül. Ahogyan a közönséges természetrajz a növények, állatok alakjait írja le, úgy írja, vagy rajzolja meg a szellemtudományban jártas a fajok és fajták szerinti növekedés- és elhalásfolyamatok szellemi alakjait.

Amikor a tanítvány olyan messzire jutott, hogy olyan jelenségeknek, amik külső szemének fizikailag is megmutatkoznak, szellemi alakjait is képes látni: akkor attól a foktól sem lesz nagyon távol, meglátni azokat a dolgokat is, amiknek fizikai létük nincsen, amik tehát annak a számára szükségszerűen teljesen rejtve (okkultak) maradnak, aki a Szellemi Tanításban oktatást nem kapott.

Hangsúlyozni kell, hogy a szellemi kutató ne vesszen el az arról való elmélkedésben, hogy ez, vagy az a dolog vajon mit is *jelent*. Ilyenfajta értelmi munka csak eltéríti a helyes útról. Élénken, egészséges érzéssel, éles megfigyelőtehetséggel tekintsen az érzéki világba, utána pedig engedje át érzéseinek magát. Azt, amit a dolgok jelentenek, ne ő akarja vizsgálódó értelemmel megállapítani*, hanem engedje azt a dolgokkal mondatni el magának.

Egy további, ami fontos, az, amit a szellemtudomány a Magasabb Világokbeli *orientációnak* nevez. Úgy jutni el hozzá, ha teljesen az a tudat hat át bennünket, hogy az érzések és a gondolatok *valódi tények*, éppúgy, mint a

* Meg kell jegyeznünk, hogy *művészi* érzület, mely csendes, magábamerült természettel párosul, szellemi képességek kifejlesztéséhez a legjobb előfeltételt alkotja. Ez az érzület aztán át is hatol a dolgok felületén és ezáltal azok titkához ér.

fizikai érzéki világban az asztalok és székek. A lelki és a gondolatvilágban érzések és gondolatok, mint a fizikaiban az érzéki dolgok, hatnak egymásra. Amíg valakit nem hat át életszerűen ez a tudat, addig nem hiszi, hogy egy képtelen gondolat, amit táplál, más, a gondolatteret benépesítő gondolatokra olyan pusztító hatással lehet, mint egy vakon ellőtt puskagolyó azokra a fizikai tárgyakra, amiket eltalál. Ilyenvalaki talán soha se engedné meg magának olyan fizikailag látható cselekedet elkövetését, amit értelmetlennek tart. Attól azonban nem riad vissza, hogy képtelen gondolatokat, vagy érzéseket tápláljon; ezeket ugyanis a világra veszélyteleneknek tartja. A szellemtudományban azonban csak úgy haladhatunk, ha gondolatainkra és érzéseinkre éppúgy figyelünk, mint ahogyan a fizikai világban lépéseinkre. Ha valaki falat lát, nem kísérli meg, hogy egyenest átrohanjon rajta – lépéseit félreirányítja, mert a fizikai világ törvényeihez igazodik. – Az érzés- és gondolatvilág számára is léteznek ilyen törvények: ezek azonban kívülről nem erőszakolják magukat az emberre. Magából lelke életéből kell eredniük. Eljutunk ide, ha minden alkalommal eltiltjuk magunkat attól, hogy képtelen érzéseket és gondolatokat tápláljunk. Minden önkényes tűnődést, elmélkedést, minden játékos fantáziálást, minden csak véletlenül fel- s aláhullámzó érzést el kell ebben az időben tiltani magunknak. Ezzel nem tesszük érzésben szegényé magunkat. Hamarosan ugyanis úgy találjuk majd, hogy érzésekben gazdagokká, igazi fantáziában teremtővé akkor válik csak az ember, ha belső életét ilyen módon szabályozza. A kisszerű érzésekben dúskálás és játékos gondolattársítás helyébe jelentős érzések és termékeny gondolatok lépnek. És ezek az érzések és gondolatok vezetik az embert oda, hogy a Szellemi Világban *orientálódik*. A Szellemi Világ dolgaihoz megfelelő viszonyba kerül. Egy meghatározott hatás lép fel számára. Ahogyan fizikai emberként utat talál a fizikai dolgok között, úgy vezet most ösvénye a növekedés és elhalás között, amiket a fent leírt úton ismer meg. Minden növekvőt, fejlődőt és másrészt minden hervadót és elhalót úgy követ, amint az a maga és a világ fejlődéséhez kívánatos.

Munkálkodásával a továbbiakban a *hangok* világa felé kell fordulnia. Itt azt a hangot, amit az úgynevezett *élettelen* (leeső test, harang, vagy egy hangszer) kelt, megkülönböztetjük attól, ami élőtől (állattól, vagy embertől) származik. Aki a harangot hallja, észleli a hangot és hozzá kellemes érzést kapcsol; aki egy állat kiáltását hallja, ezen az érzésen kívül ebben a hangban az állat belső élményének, örömének, vagy fájdalmának megnyilatkozását is megérzi. A hangok utóbbi fajtájánál kell a szellemi tanítványnak elkezdenie. Egész figyelmét irányítsa arra, hogy a hang olyasmit közöl vele, ami saját lelkén kívül esik. És ebbe az idegenbe kell elmélyednie. Érzését bensőleg kösse össze azzal a fájdalommal, vagy örömmel, amik a hangon keresztül adnak hírt számára. Túl kell tennie magát azon, amit a hang *neki* jelent, hogy kellemes, vagy kellemetlen-e számára, jóérzéssel, vagy nemtetszéssel tölti-e el; az töltse csak meg lelkét, ami a lényben, amelytől a hang származik, megy végbe. Aki tervszerűen, szándékkal végez ilyen gyakorlatokat, azt a képességet szerzi meg általa, hogy egy lényel, amelyből a hang kiindul, mondhatni, egybeáradjon. Egy zeneileg érző ember számára belső életének ilyen ápolása könnyebb lesz, mint egy nem-muzikális számára. Senki se képzelje azonban, hogy a zenei érzék már pótolja ezt a munkálkodást. Szellemi tanítványként az *egész természet* irányában kell megtanulnia így érezni. – És ezáltal érzés- és gondolatvilágába új képesség illeszkedik. Az egész természet a maga hangzása révén titkokat kezd suttogni az embernek. Ami lelkének azelőtt érthetetlen hangzás volt, ennek révén a *természet* értelemmel teljes *beszédévé* lesz. És ott, ahol az úgynevezett élettelen felhangzásakor csak hangot hallott, a lélek új beszédét hallja meg. Ha érzéseinek ilyen ápolásában tovább halad, hamarosan észreveszi, hogy *hallani* képes olyat, amiről előzőleg semmit se gyanított. *Lelkével* kezd hallani.

Ehhez aztán valami másnak is kell még jönnie, hogy arra a csúcsra jussunk, amit ezen a területen el kell érni. Ami a szellemi tanítvány kiképzéséhez kiváltképp fontos, az az a mód, ahogyan más embert beszédekör *meghallgat*. Arra kell szoktatnia magát, hogy ezt úgy tegye, hogy emellett saját bensője

tökéletesen *hallgasson*. Ha véleményt nyilvánít valaki, s egy másik odahallgat, úgy utóbbi bensőjében általában egyetértés, vagy ellentmondás támad. Biztosan sokan lesznek akik azonnal arra érzik ösztönözve magukat, hogy egyetértésüket és főleg ellentmondó véleményüket kinyilvánítsák. Minden ilyen egyetértését és összes ellenmondó véleményét a szellemi tanítványnak hallgatásra kell bírnia magában. Ezzel kapcsolatban nem arról van szó, hogy életmódját hirtelen úgy változtassa meg, hogy állandóan ennek a belső, alapos hallgatásnak az elérésére törekedjék. Azzal kell elkezdenie, hogy ezt egyes szándékosan megválasztott esetekben teszi. Ekkor egész lassan és fokozatosan, mintegy magától lopózik be tulajdonságai közé a meghallgatásnak ez az új módja. A szellemi kutatásban azt céltudatosan gyakorolják. A tanítványok kötelességüknek tartják, hogy gyakorlásként bizonyos időnként a legellentétebb gondolatokat hallgassák meg, s ekkor minden egyetértést és különösen a becsmérő ítéletet tökéletesen elnémítsák. Itt arról van szó, hogy nem csak minden racionális ítélet, de a nemtetszés, az elutasítás, vagy akár az egyetértés minden érzése is hallgasson. Különös alapossággal kell figyelnie ilyenkor a tanítványnak magát, hogy, – ha nem is a felszínen, – mégis lelkének legintimebb belső részében nincsenek-e ilyen érzések. Olyan emberek kijelentéseit kell például meghallgatnia, kik valamilyen vonatkozásban mélyen alatta állanak és ekkor a jobban tudás és fölény *minden* érzését el kell nyomnia. – Mindenki számára hasznos, gyerekeket hallgatni meg ilyen módon. A legbölcsebb is mérhetetlenül sokat tanulhat gyerekektől. Oda jut el ezzel az ember, hogy a másik szavait teljesen *önzetlenül*, saját személyének, annak véleménye, érzésmódjának tökéletes kikapcsolása mellett hallgassa. Ha így gyakorolja magát, kritikamentesen meghallgatni akkor is, ha a legellentettebb vélemény hangzik is el, ha a „legvisszásabb” zajlik is le előtte, akkor lassanként megtanul tökéletesen egybeforrni, egészen beleolvadni egy másiknak a lényébe. Akkor a szavakon keresztül bele-hall a másik lelkébe. Az ilyen módon történő kitartó gyakorlás által a hang válik azzá az igazi eszközzé, mely a lelket és a Szellemet észleli.

Ehhez mindenesetre a legszigorúbb önnevelés szükséges. Ez azonban magas célhoz vezet. Ha ugyanis ezeket a gyakorlatokat a többivel – amelyek a természetbeli hangzással kapcsolatosan kerültek ismertetésre – összefüggésben végzik, akkor a lélek új hallószerve alakul ki. A Szellemi Világbeli olyan megnyilatkozások észlelésére válik képessé, amik nem fejeződnek ki a fizikai fül számára észlelhető, külső hangokban. A „belső szó” észlelése ébred. A szellemi tanítvány számára lassanként a Szellemi Világból igazságok nyilatkoznak meg. Szellemi módon hall szólni magához.*

Minden magasabb igazságot ilyen „belső beszéd” által érünk el. És amit az igazi szellemi kutató szájából hallhatunk, azt ilyen módon hozta tapasztalatába. Ezzel azonban nem azt állítjuk, hogy hasztalan szellemtudományi írásokkal foglalkozni, mielőtt saját magunk lennénk képesek ilyen módon a „belső beszédet” meghallani. Ellenkezőleg: ilyen írások elolvasása, a szellemi kutatás tanításainak meghallgatása, maguk eszközei, hogy önálló megismeréshez is jussunk. A szellemtudomány minden mondata, amit hall az ember, alkalmas arra irányítani a megértést, ahová – hogy a lélek valódi haladást tapasztaljon – el kell jutnia. Az elmondottakhoz inkább annak a szorgos stúdiumának kell csatlakoznia, amit a szellemi kutatók a világgal közölnek. Minden szellemi iskolázásnál ilyen stúdium az előkészítés részét képezi. S aki mindenféle egyéb eszközt akarna is alkalmazni, semmilyen célhoz nem jutna, ha a szellemi kutató tanításait nem venné fel magába. Mert azáltal, hogy ezeket a tanításokat az élő „belső szóból”, az „élő beszédből” merítik, ezek maguk szellemi életet tartalmaznak. Nem pusztá szavak. Élő erők. És amidőn a Szellemiben jártasnak a szavait követed, mialatt könyvet olvasol, mely valódi belső tapasztalatból származik, lelkedben *erők*, olyan erők működnek, amik éppúgy tesznek

* Csak ahhoz, aki önzetlen odahallgatással odáig vitte, hogy valóban, belülről képes magába felvenni, csendben, minden személyes vélemény, vagy személyes érzés nélkül, ahhoz tudnak csak szólni azok a Magasabb Lényiségek, akikről a szellemtudományban beszélnek. Amíg még valamilyen véleményt, valamilyen érzést is vetünk a meghallgatásra szánt elébe, addig hallgatagok maradnak a Szellemi Világ Lényiségei.

szellemileg látóvá, mint a természeti erők szemeidet és füleidet képezték az élő anyagból.

A megvilágosodás

A megvilágosodás igen egyszerű folyamatokból indul ki. Itt is arról van szó, hogy bizonyos érzéseket és gondolatokat fejlesszünk, olyanokat, amik minden emberben ott szunnyadnak, s amiknek fel kell csak ébredniük. Csak azt, aki teljes türelemmel, szigorúan és tartósan veszi át az egyszerű folyamatokat, vezethetik el azok a belső fényjelenségek észleléséhez. A legelső lépést azzal tesszük meg, hogy meghatározott módon szemlélünk különböző természeti lényeket, így például: egy átlátszó szép alakú követ (kristályt), egy növényt és egy állatot. Igyekezünk először a teljes figyelmet a kőnek az állattal történő összehasonlítására irányítani, a következő módon. Az itt elsorolt gondolatokat élő érzéssel kísérten kell a lelken átvezetni. És semmilyen más gondolat, semmilyen más érzés nem keveredhet közéjük és zavarhatja meg az intenzíven figyelmes szemlélést. Azt mondjuk magunknak: „A kőnek alakja van; az állatnak is alakja van. A kő *nyugodtan* marad a helyén. Az állat változtatja helyét. Az ösztön (a vágy), ami az állatot arra indítja, hogy helyét változtassa. És ösztönök azok is, amiket az állat alakja szolgál. Szervei, eszközei, ezeknek az ösztönöknek megfelelően nyertek kialakítást. A kő alakja nem ösztönök szerint, hanem vágymentes erő által épült.*

Ha intenzíven elmerülünk ezekbe a gondolatokba, s ugyanekkor feszült figyelemmel szemléljük a követ és az állatot: a lélekben ekkor két teljesen

* Az itt vázolt tény, amennyiben a kristály megfigyelésére vonatkozik, olyanok, akik csak külső módon (exoterikusan) hallottak róla, különböző módon kiforgatták, amiből aztán olyan eredmények álltak elő, mint a

különböző érzésforma éled. A kőből az egyik fajta érzés, az állatból az érzés másik fajtája áramlik lelkünkbe. A dolog eleinte valószínűleg nem sikerül: lassanként azonban igazi, türelmes gyakorlás mellett, meg fognak jelenni ezek az érzések. Csak gyakorolni kell, folyton, szakadatlanul. Az érzések előbb csak addig mutatkoznak meg, amíg a szemlélés tart, később utórezgésük is marad. És eztán olyanná lesznek, ami élőnek marad meg a lélekben. Az embernek aztán meg kell csak gondolnia: és a két érzés akkor a külső tárgy szemlélése nélkül is feléled. Ezekből az érzésekből és a velük összekötött gondolatokból *szellemi látási szervek* képződnek. Ha a szemlélet aztán a növényre is kiterjed, úgy azt venni észre, hogy a belőle kiinduló érzés, természete és mértéke szerint is a kőből és az állattól kiáramlók között foglal helyet. A szervek, amik ily módon képződnek, *szellemi szemek*. Lassanként olyasmit tanulunk meg látni általuk, mint amik lelki és szellemi színek. Amíg csupán azt sajátították el, amit „előkészítés”-ként írtunk le, a Szellemi Világ, vonalaival és alakjaival sötét marad; a megvilágosodással világossá lesz. Itt is megjegyzendő, hogy a „sötét” és „világos”, az alkalmazott egyéb hasonló kifejezéssel együtt csak közelítésként fejezik ki, amit általuk szándékszunk elmondani. A szokványos nyelvhasználatot akarván azonban igénybe venni, más mód erre nem található. Ez a nyelv ugyanis csak a fizikai viszonyokra van alkotva. – A szellemtudomány tehát azt, ami a szellemi látás szerve számára a kőből árad, „kék”-nek, vagy „kékesvörös”-nek jellemzi. Azt, amit az állatból érzékel, „vörös”-nek, vagy „vöröses sárgának”. Valójában „szellemi természetű” színek, amiket itt lát. A növényből kiinduló szín „zöld”, mely lassan világos éteri rózsaszín-vörösbe megy át. A növény ugyanis az a természeti lény, mely a Magasabb Világokban bizonyos szempontból fizikai világbeli alkatához hasonló. Nem ugyanez az eset azonban a kőnél és az állatnál. – Tisztában kell azonban lenni, hogy a fent nevezett színekkel a kő-, növény- és

„kristálylátás” stb. Ilyen fajta manipulációk tévedéseken alapulnak. Számos könyvben is leírták ezeket. Sohasem képezik igazi (ezoterikus) szellemi oktatás tárgyát.

állatbirodalmaknak csak fő árnyalatait adtuk meg. A valóságban megvan minden lehetséges közbenső árnyalat. Minden kő, minden növény, minden állat egészen meghatározott színárnyalattal rendelkezik. Ehhez jönnek még a Magasabb Világoknak azok a Lényei, – sokszor csodálatos, gyakran iszonyatos színeikkel – akik soha sem testesülnek meg fizikailag. Ezekben a Magasabb Világokban a fizikai világnál tényleg mérhetetlenül nagyobb a színgazdagság.

Ha az ember már megszerezte a képességét, hogy „szellemi szemmel” lásson, úgy előbb-utóbb találkozik is a nevezett, az embernél magasabb, részben alacsonyabb, a fizikai valóságba soha sem lépő lényekkel.

Ha az ember odáig haladt, amint azt itt leírtuk, útja sokfelé nyílik meg. Senkinek sem javasolható azonban, hogy a szellemi kutató által elmondottak, vagy általa egyébként közöltek gondos figyelembevétel nélkül, még tovább haladjon. És a már elmondottra vonatkozólag is ilyen szakértő vezetés figyelembevétel a legjobb. Ha egyébiránt rendelkezik olyan erővel és kitartással az ember, hogy odáig jusson előre, ahogyan az a megvilágosodás megadott elemi fokainak megfelel, úgy egész bizonyosan meg fogja keresni és meg is találja majd a helyes vezetést.

Egy meghatározott elővigyázatra azonban minden körülmények között szükség van, s aki ezt nem akarja alkalmazni, legjobb, ha a szellemtudomány irányában valamennyi lépését abbahagyja. Szükséges, hogy az ember, aki szellemi tanítvánnyá válik, nemes, jó és minden fizikai valóságra fogékony emberként, e tulajdonságaiból semmit se veszítsen. Ellenkezőleg, morális erejét, belső tisztaságát, megfigyelő-képességét szellemi iskolázása során állandóan csak növelnie kell. Hogy egyedi esetet említsünk: az elemi megvilágosodási gyakorlatok során arra kell ügyelnie, hogy együttérzését az ember és az állatvilág felé, érzékét a természet szépsége iránt folytonosan növelje a szellemi tanítvány. Ha nem törődik ezzel, úgy ilyen gyakorlatok révén az az érzés és ez

az érzék fokozatosan eltompulnak. Szíve elkeményedne, érzéke eltompulna. Ez pedig veszélyes következményekre vezetne.

Arról, hogy milyen módon alakul ki a megvilágosodás, ha a fenti, a kő, növény és állaton végzett gyakorlatok értelmében az emberhez emelkedünk és a megvilágosodást követően a léleknek a Szellemi Világgal történő egy minden körülmények között beálló összekapcsolódása és a beavatáshoz vezetése hogyan megy végbe: erről a következő szakaszokban, ameddig erre mód van, lesz szó.

Korunkban sok ember keresi az utat a szellemtudományhoz. Különböző módon történik ez; és sok veszélyes, mellőzendő eljárást próbálnak ki. Szükséges hát, hogy azok, akik úgy vélik, hogy ezekben a dolgokban valódi ismeretekkel rendelkeznek, megadják másoknak a lehetőséget, hogy a szellemi iskolázásból megismerjenek valamit. Itt annyit közöltünk csak, ami ezt a lehetőséget szolgálja. Szükséges, hogy a valódiból ismertté legyen valami, nehogy a téves nagy károkat okozzon. Az itt előrajzolt utakon senki kárt nem szenvedhet, aki semmit nem erőszakol. Csak azt az egyet kell figyelembe venni: senkinek se szabad ilyen gyakorlatokra több időt fordítani, mint ami élethelyzete, kötelességei szerint rendelkezésre áll. A szellemi ösvény miatt senkinek se szabad külső életviszonyain hirtelen akármit is változtatnia. Ha valódi eredményeket akarunk, **türelemmel** kell lennünk; legyünk képesek néhány perc múltán abbahagyni a gyakorlatot és nyugodtan tevékenységünkhöz térni vissza. És, a gyakorlatokra gondolásból semminek se szabad a napi munkába belejátszania. Aki nem tanult meg a legmagasabb és a legjobb értelemben **várni**, nem alkalmas a szellemi tanítványságra és nem is jut olyan eredményekre, amik jelentős értéket képviselnek.

Gondolatok és érzések ellenőrzése

Amikor a szellemtudományhoz vezető utat az előző fejezetben leírt módon keresi valaki, nem szabad elmulasztania, hogy az egész munka során **egy** hatékony gondolattal erősítse magát. Állandóan szem előtt kell tartania ugyanis azt, hogy bizonyos idő elteltével esetleg jelentős haladást tett már anélkül, hogy az olyan módon jelentkezne, ahogyan számított rá. Aki nem fontolja meg ezt, könnyen veszi el kitartását és rövid idő múltán minden kísérlettel felhagy. Azok az erők és képességek, amiknek kifejlesztésére törekszik, kezdetben finom jelleggel bírnak. Lényegük is valami egészen más, mint az, amiről előzőleg alkotott képzetet magának. Ugyanis ahhoz szokott csak hozzá, hogy a fizikai világgal foglalkozzon. A szellemi és lelki világ elkerülték látó- és fogalomkörét. Egyáltalán nem kell ezért csodálkozni rajta, ha szellemi és lelki erők fejlődnek most benne, s azokat nem mindjárt veszi észre. Ebben van a megtévesztési lehetőség annak a számára, ki anélkül, hogy azokra a tapasztalatokra támaszkodna, amiket hozzáértő kutatók gyűjtöttek egybe, lépne a szellemi ösvényre. A szellemi kutató észreveszi azt a haladást, amit a tanítvány elér, sokkal előbb, mint ahogyan azoknak az előbbi tudatára ébredne. Ismeri, hogy a finom szellemi szemek milyen módon fejlődnek ki, mielőtt a tanítvány valamit is tudna erről. És a szellemi kutató útmutatásainak nagy része éppen abban áll, hogy azt juttatja kifejezésre, ami abban az irányban hat, hogy a tanítvány ne veszítse el bizalmát, kitartását, míg csak előrehaladásának önálló felismeréséhez el nem ér. A szellemileg jártas kutató ugyanis nem **adhat** tanítványának semmi olyat, ami abban – rejtett módon – meg ne lenne. Csak a szendergő képességek fejlesztésére képes tanítani. Az, amit azonban tapasztalataiból közöl, támaszt jelent annak, aki a sötétből a fényhez akarja átküzdeni magát.

Sokan azért hagyják el hamarosan a szellemtudományhoz vezető ösvényt, azután, hogy ráléptek, mert haladásuk nem azonnal válik észrevehetővé. És

még ha a tanítvány számára a legelső magasabb tapasztalatok fel is lépnek, gyakran veszi illúzióknak azokat, mert arról, amit majd át fog élni, egészen más képzetet alkotott magának. Elcsügged, mert vagy értéktelennek tartja az első tapasztalatokat, vagy annyira jelentékteleneknek látja őket, hogy nem hiszi, hogy belátható időn belül valami érdemlegesre vezethetnének. **Bátorság** és **önbizalom** azonban az a két fény, amiknek a szellemtudományhoz vezető úton nem szabad kihúnyniok. Aki nem képes magát rászánni, hogy egy gyakorlatot, amely számtalan esetben látszólag nem sikerült, újra meg újra türelemmel folytasson, nem sokra juthat.

Sokkal előbb, mint a haladás kifejezett észlelése, homályos érzés lép fel, hogy helyes úton vagyunk. És ezt az érzést gondozni, ápolni kellene; mivel biztos vezetővé válhat. Mindenekelőtt azt a hiedelmet egészen ki kell irtani, mintha különös, titokzatos műveletekből állana az, aminek a révén magasabb megismerésekhez jutunk. Tisztáznunk kell magunkban, hogy azokból az érzésekből és gondolatokból kell kiindulni, amikkel az ember állandóan él és, hogy a szokásoshoz képest ezeknek az érzéseknek és gondolatoknak csak más irányt kell adnia. Mindenki először is szóljon így magához: a magam érzés- és gondolatvilágában rejtetten megvannak a legmagasabb titkok: csak eddig nem vettem észre azokat. Végeredményben minden azon múlik, hogy az ember testét, lelkét és szellemét állandóan magán hordozza, azonban kifejezetten csak testének **van tudatában**, lelkének és szellemének azonban nincsen. És a szellemi tanítvány tudatára jut lelkének és szellemének, mint ahogy a közönséges ember testének van a tudatában.

Ezért az a fontos, hogy az érzéseket és gondolatokat a helyes irányba tereljük. Így fejlesztjük a közönséges életben láthatatlan számára az észleléseket. Itt azoknak az utaknak egyikét adjuk meg, ami erre vezet. Ez is, mint mindaz, amit eddig közöltünk, ismét csak egyszerű. A legnagyobb

eredményekre vezet azonban, ha állhatatosan folytatják és az ember a szükséges belső diszpozícióval képes odaadni annak magát.

Helyezzük magunk elé egy növény kis magvát. Az a lényeges, hogy erről a jelentéktelen dologról a helyes gondolatokat intenzívvé tegyük és e gondolatok révén bizonyos érzéseket fejlesszünk. Tisztázzuk előbb, amit szemünkkel ténylegesen látunk. Írjuk le magunkban a mag alakját, színét és minden egyéb tulajdonságát. Gondoljuk meg azután a következőket. Ebből a magból változatos alakzatú növény fejlődik, ha a földbe ültetik. Jelenítsük meg magunknak ezt a növényt; építsük fel fantáziánkban. Gondoljuk meg ezután a következőket. Az, amit most fantáziámmal elképzelek, a föld és a fény erői a magból később tényleg előcsalják majd. Ha egy mesterségesen készített dolog lenne előttem, ami megtévesztően utánozná a magot, úgy, hogy szemeim egy igazítól nem tudnák megkülönböztetni, akkor a föld és a fény semmilyen ereje sem csalna belőle növényt elő. Aki magában ezt a gondolatot teljesen tisztázza, aki bensőleg átéli, az a következőt is a *helyes érzéssel* tudja majd megalkotni. Azt mondja magában: a magban rejtett módon már – az egész növény *erejeként* – nyugszik benne az, ami belőle később fejlődik ki. A mesterséges utánzatban nincs meg ez az erő. *Szemeim számára* mégis egyforma a kettő. Az igazi magban tehát láthatatlanul van meg valami, ami az utánzatban nincsen. Erre a láthatatlanra irányítsuk most érzésünket és gondolatunkat*. Képzeljük el: ez a láthatatlan később a látható növénné változik, mely alakban és színeivel majd ott áll előttünk. Fűzzük hozzá a gondolatot: a *láthatatlan láthatóvá válik*. Ha nem tudnék *gondolkodni*, nem tudná már most hírül adni magát az, ami csak később lesz láthatóvá.

Különösen hangsúlyozni kell: amit gondolunk, intenzíven *érezni* is kell. *Nyugalomban*, minden egyéb gondolat zavaró hozzákeverése nélkül kell a fent

megadottat önmagában átélnie. És időt kell hagynia, hogy a gondolat és az érzés, amik csatlakoznak hozzá, mintegy a lélekbe vésődjenek. – Ha ezt helyes módon végezzük, úgy bizonyos idő múlva – talán sok kísérlet után – egy erőt kezdünk tapasztalni magunkban. És ez az erő új szemléletet hoz létre. A mag mintegy kis fényfelhőbe zártan fog megjelenni. Érzéki-szellemi módon, egyfajta *lángnak* észleljük. E láng közepét illetően úgy érzünk, mint a *lila* színbenyomásánál; a széle felé pedig úgy, mint a *kékes* szín irányában. – Itt az jelenik meg, amit előzőleg nem láttunk és amit a gondolat és az érzések ereje, amiket felkeltettünk magunkban, alkotott. Ami érzékileg láthatatlan volt, a növény, mely csak később lesz láthatóvá, az nyilatkozik itt meg szellemileg-látható módon.

Érthető, hogy némelyek mindezt illúzióknak tartják. Sokan azt mondják majd: „Mit érdekelnek ilyen látások, ilyen fantazmagóriák?” És némelyek elmaradnak és nem folytatják az Utat. Azonban a lényeg abban áll éppen, hogy az emberi fejlődésnek ilyen nehéz pontjain ne tévesszük össze a fantáziát és a szellemi valóságot. Továbbá, abban, hogy legyen meg a bátorságunk, előrehatolni és ne váljunk félénkekké és kishitűekké. Másrészt mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy az igazságot és tévedést megkülönböztető *egészséges* érzéket állandóan ápolni kell. Mindezeknek a gyakorlatoknak a során az embernek soha se szabad elveszítenie az önmaga feletti tudatos uralmát. Annyira biztosan, mint ahogyan a köznapi élet dolgaira és folyamataira gondol, kell itt is gondolkodnia. Visszás lenne, ha álmodozásba esne. Tiszta értelműnek, hogy ne mondjuk: józannak kell minden pillanatban maradnia. S a legnagyobb hibát követné el, ha ilyen gyakorlatok révén elvesztené egyensúlyát, ha mindez visszatartaná abban, hogy a mindennap dolgaiban éppoly egészségesen és világosan ítélkezzék, mint ahogy azt előtte tette. Újra meg újra vizsgálja meg magát a tanítvány, hogy nem billent-e ki egyensúlyából, hogy *ugyanaz* maradt-e

* Aki azt vetné ellene itt, hogy pontosabb mikroszkópiai vizsgálattal ugyancsak különbözik az utánzat az igazi magból, azt mutatná csak ezzel, hogy nem fogta fel, miről is van szó. Nem arról van szó, hogy pontosan mi áll

azokban a körülményekben, amik között él. Szilárd önmagában nyugvást, tiszta, minden iránti megértést kell megőriznie. Szigorúan figyelembe kell mindenesetre venni, hogy ne adja magát oda mindenféle álmodozásnak, minden lehetséges gyakorlatra ne bízza rá magát. Azokat a gondolati irányelveket, amiket itt adunk, ősidők óta kipróbálták és gyakorolták a szellemi iskolákban. És csak *ilyeneket* közlünk itt. Aki egyéb olyanokat akarna alkalmazni, amiket ő magának alakított ki, vagy amikről itt, meg ott hall és olvas, el kell, hogy tévedjen és hamarosan a parttalan fantázia útján találja magát.

Egy további gyakorlat, aminek kapcsolódnia kell a leírthoz, a következő. Álljunk egy növény elé, mely a teljes kifejlődés fokán áll. Járjon át most az a gondolat, hogy eljön majd az idő, amikor ez a *növény* elhal. Semmi se marad abból, amit most magam előtt látok. Ez a növény azonban akkorára magvakat fejlesztett magában, amik ismét új növényekké lesznek. Megint észreveszem, hogy abban, amit látok, rejtetten van meg valami, amit nem látok. Egészen áthatom magamat a gondolattal: ez a növényi alak a maga színeivel a jövőben nem lesz többé. Azonban az a képzet, hogy magvakat hoz, arra tanít, hogy nem a semmibe tűnik. Ami a semmibe tűnéstől megőrzi, azt a szemekkel éppoly kevésbé láthatom most, mint ahogyan előzőleg a magban sem láthattam a növényt.

Van tehát benne valami, amit szemmel nem láthatok. Ha megengedem ennek a gondolatnak, hogy éljen *bennem* és a megfelelő *érzés* kapcsolódik bennem hozzá, úgy a megkívánt idő után lelkemben ismét egy erő fejlődik ki, mely *új szemléletté* lesz. A növényből ismét egyfajta szellemi *lángképződmény* növekszik elő. Ez természetesen az előbb leírthoz képest megfelelően nagyobb annál. A lángot közepe táján zöldes-kéknek és külső szélén sárgás-vörösnek érzékelhetjük.

Kifejezetten hangsúlyozni kell, hogy amit itt „színeknek” írunk le, azt nem úgy látjuk, mint a fizikai szemek a színeket, hanem, hogy a szellemi észlelés révén hasonlót érzünk, mint amikor fizikai szín benyomását éljük át. Szellemileg „kéket” tapasztalni azt jelenti, hogy olyat tapasztalunk vagy érzünk, ami ahhoz hasonlít, amit akkor tapasztalunk, amidőn a fizikai szem tekintete „kék” színen nyugszik. Ezt figyelembe kell vennie annak, aki lassan valóban szellemi észleletekhez akar felhatolni. Másként, a Szellemiben csak a fizikai ismétlődését várná. Ez roppant mód félrevezető.

Aki odáig jutott, hogy szellemileg lásson ilyet, sokat kapott. A dolgok ugyanis nem csak jelenlegi *létükben*, hanem születésükben és elmúlásukban is megmutatkoznak számára. Mindenütt a Szellemet, amiről az érzéki szemek mit sem tudhatnak, kezdi nézni. Ezzel pedig megtette az első lépéseket ahhoz, hogy saját szemlélet útján jusson a *születés és halál* titkához. A külső érzékek számára egy lény a születéskor jön létre; a halálban múlik el. Ez azonban csak azért van, mert az érzékek a lény rejtett szellemét nem észlelik. A Szellem számára születés és halál csak átváltozás, mint ahogyan a virág rügyből fakadása olyan változás, mely az érzéki szemek előtt játszódik le. Ha azonban ezt saját szemlélettel akarjuk megismerni, úgy az ismertetett módon előbb a szellemi érzéket kell felkelteni ehhez.

Azért, hogy még más kifogásnak is – melyet többen, kik egy-egy lelki (pszichikai) tapasztalattal rendelkeznek – tehetnének, elejét vegyük, mondjuk el ezt. Nem vitatjuk, hogy rövidebb, egyszerűbb utak is vannak, s hogy egyesek saját szemléletből ismerik meg a születés és halál jelenségeit, anélkül, hogy mindazt, amit itt leírtunk, végigcsinálták volna. Vannak ugyanis olyan emberek, kik jelentős pszichikai adottságokkal rendelkeznek, kis indítást igényelve csak fejlesztésükhöz. Ezek azonban kivételek. Az itt megadott út pedig általános és biztos. Hiszen bizonyos kémiai ismereteket is lehet kivételes úton szerezni; ha azonban valaki kémikussá akar válni, az általános és biztos utat kell járnia.

Következményekben súlyos tévedést eredményezne, ha valaki úgy képelné, hogy a kényelmes célhoz jutás érdekében elég, ha a szóban forgó magot, vagy a növényt *csak* elképzeli, csak a fantáziában tartja maga előtt; aki ezt teszi, szintén célhoz ér, csak nem olyan biztosan, mint a megadott módon. Olyan szemléletre jut, ami legtöbb esetben csak a fantázia káprázata. Ebben az esetben a szellemi szemléletbe való átalakulást ki kellene előbb várni. A lényeg éppen az, hogy ne én teremtsék pusztán önkényből szemléletet, hanem, hogy a valóság teremtsen meg azt *énbennem*. A magam lelke mélységeiből kell előforrásoznia az igazságnak; azonban nem szabad, hogy közönséges Én-em maga legyen a varázsló, aki az igazságot akarja előcsalogatni, hanem azoknak a Lényeknek kell a varázslónak lenniük, akiknek szellemi igazságát akarom szemlélni.

Ha az ember ilyen gyakorlatok révén megtalálta magában a szellemi szemlélethez való első kezdeményeket, úgy magának az embernek a szemléletéhez léphet fel. Először az emberi élet egyszerű jelenségeit kell kiválasztania. – Mielőtt azonban lépést tesz ehhez, szükséges, hogy morális karakterének teljes tisztultságán különösen komolyan dolgozzon. Belőle minden olyan gondolatot el kell távolítani, amely az ezen a módon elért megismerést személyes öncélú használatra akarná igénybe venni. Minden kétséget kizáró módon eltökéltnek kell lennie abban a tekintetben, hogy *sohasem* használja fel az esetleg osztályrészéül jutó hatalmat embertársai felett a Gonosz értelmében. Ezért mindenki, aki saját szemlélet útján keresi az emberi természet titkait, az igazi szellemtudományok *aranyszabályát* kell, hogy kövesse. Az aranyszabály: ha *egyetlen* lépést igyekszel előre tenni a rejtett igazságok megismerésében, egyidejűleg tégy *hármát* előre jellemed jó irányú tökéletesítésében. Aki követi ezt a szabályt, az végezhet olyan gyakorlatokat, amelyet most írunk le.

Jelenítsünk meg magunknak egy embert, akinél egyszer megfigyeltük, ahogyan *megkívánt* valamit. A *vágyra* irányítsuk a figyelmet. Legjobban úgy

teszünk, ha azt az időpontot idézzük emlékezetünkbe, amelyen legélénkebb volt a vágy és amelyben még kétséges volt, vajon megkapja-e az ember a megkívántat, vagy sem. És most teljesen adjuk oda magunkat annak a képzetnek, amit emlékezetünkben megfigyelünk. Hozzuk létre az elgondolható legnagyobb belső nyugalmat lelkünkben. Amennyire lehetséges, kíséreljünk meg vakok és süketek lenni minden más körülöttünk végbemenő irányában. És különösen arra ügyeljünk, hogy a felindított képzet révén egy *érzés* ébredjen. Engedjük felvonulni ezt az érzést, mint egy felhőt, mely az egyébként teljesen üres horizontra vonul fel. Egész természetes, hogy a megfigyelést rendszerint az szakítja meg, hogy az embert, kire a figyelmet irányítjuk, nem kellően hosszan figyeltük meg jellemzett lelkiállapotában. Valószínűleg száz meg száz hiábavaló kísérletet teszünk majd. Azonban épp a türelmet nem szabad elveszíteni. Sok kísérlet után jutunk el odáig, hogy a lélekben olyan érzést élünk át, mely a megfigyelt ember lelkiállapotának felel meg. Bizonyos idő múltán azonban azt is észrevesszük majd, hogy ennek az érzésnek a révén lelkünkben egy erő fejlődik ki, mely a másik lelkiállapotának *szellemi szemlélésévé* válik. A látómezőben egy kép lép fel, amit valami világítónak észlelünk. És az a szellemileg világító kép a vágy megfigyelt lelkiállapotának úgynevezett asztrális megtestesülése. Ismét lánghoz hasonlóként tapasztalhatónak írható le ez a kép. Középtájt sárgászörösnek és a szélén vörös-kéknek vagy lilának érzékelhető. Sok múlik azon, hogy ilyen szellemi szemlélettel finoman járjanak el. A legjobb, ha egyelőre senkinek se, talán csak tanítójának, ha van ilyen, beszél erről. Ugyanis, ha ilyen jelenségeket alkalmatlan szavakkal kísérelünk meg leírni, legtöbbször jókora tévedéseknek adjuk oda magunkat. A közönséges szavakat, amiket nem ilyen dolgokra szántak és ezért számukra túl durvák és nehézkesek, használják. A következménye azután ennek az, hogy az a kísérletünk, hogy a dolgot szavakba öltöztessük, arra csábít, hogy az igazi szemlélethez mindenféle fantáziaszüleményt keverjünk. A szellemi tanítvány számára ismét egy fontos szabály: Légy képes *hallgatni* szellemi látási

élményeidről. Sőt, még magad előtt is hallgass róla. Ne igyekezd szavakba öltöztetni, vagy alkalmatlan rációval kiokoskodni azt, amit a Szellemben tapasztalsz. Elfogulatlanul add magadat át szellemi tapasztalatodnak és ne zavarj meg magadnak a sok utánagondolással. Fontold ugyanis meg, hogy utóbbi kezdetben még egyáltalán nem nőtt fel látásodhoz. Ezt az utánagondolásodat eddigi, csak a fizikai-érzéki világra korlátozódott életedben szerezted meg; és az, amit most szerzel meg, túlmegy az előbbin. Ne törekedj tehát a régi mércéjét fektetni a magasabb újra. Aki a belső tapasztalatok megfigyelésében bizonyos szilárdságra tett már szert, beszélhet csak róla, hogy ilyen elmondás által adjon indítást embertársainak.

A leírt gyakorlathoz kiegészítésként egy másikat célszerű csatlakoztatni. Figyeljük meg, ugyanolyan módon, ahogyan egy ember részére valamilyen kívánság kielégítése, egy várakozás teljesedése jut osztályrészül. Ha ekkor ugyanazokat a szabályokat és gondosságot alkalmazzuk, amiket a másik eset számára éppen megadtunk, akkor itt is egy szellemi szemlélethez jutunk. Szellemi lángképződményt veszünk majd észre, mely középujt sárgának érezteti magát és amelyet mintegy zöldes szíllel érzékelünk.

Embertársainak ilyen megfigyelése révén az ember könnyen morális hibát véthet. Szeretetlené válhat. Minden elgondolható eszközzel törekedni kell arra, hogy ne ez legyen az eset. Ha ily módon végez megfigyelést, úgy mindenképp már azon a magaslaton kell állnia, amelyen tökéletes bizonyossággá vált, hogy a **gondolatok** valódi dolgok. Ekkor többé nem szabad megengednie magának embertársáról úgy **gondolkodni**, hogy a gondolatok ne legyenek összeegyeztethetők az emberi méltóság és az emberi szabadság legmagasabb becsülésével. Hogy egy ember csupán megfigyelt objektum legyen: ez a gondolat egyetlen pillanatra se töltsön el. Az emberi természet mindenfajta szellemi megfigyelésével együtt az önnevelésnek oda kell hatnia, hogy minden egyes ember teljes önmaga-érvényesítését határtalanul megbecsüljük és azt, ami

az emberben lakik – gondolatokban és érzésekben is – mint valami szentet, számunkra érintethetetlennek tekintjük. A minden emberi előtti szent áhítat, még ha csak emlékezve gondoljuk is, kell, hogy eltöltsön.

Itt csak e két példán mutattuk be egyelőre, hogyan küzdi át magát az ember az emberi természetre vonatkozó megvilágosodásig. Mindezekben azonban legalább az utat mutathattuk meg, amire lépni kell. Aki a szükséges benső csendet és nyugalmat megtalálja, amik hozzátartoznak az ilyen megfigyeléshez, annak lelke már ez által is nagy átváltozáson halad át. Ez hamarosan odáig megy, hogy a benső gazdagodás, amiben lényé részesül, külső magatartásának is biztosságot és nyugalmat kölcsönöz. Ez az átváltozott külső magatartás pedig lelkére hat majd vissza, s így segíti tovább magát. Eszközöket és utakat talál majd, hogy az emberi természetből egyre többet fedezzen fel, abból, ami a külső érzékek számára rejtve van; és akkor arra is éretté válik, hogy azokba a titokzatos összefüggésekbe, amik az emberi természet és mind a között, ami csak található a Mindenségben, fennállnak, betekintést tegyen. – És ezen az úton egyre jobban közeledik az ember ahhoz az időponthoz, hogy az első lépéseket megtehesse a **beavatáshoz**. Mielőtt azonban megtehetné őket, még egy dologra van szükség. Ez olyasvalami, aminek szükségességét a szellemi tanítvány egyelőre talán legkevésbé látja majd be. Később azonban inkább.

Az ugyanis, amit a beavatásra készülőknek magával kell hoznia, a bizonyos vonatkozásban kifejlesztett **bátorság és félelem-nélküliség**. Éppen hogy keresnie kell az alkalmakat a szellemi tanítványnak, amiken keresztül kifejleszti ezeket az erényeket. A szellemi iskolázásban ezeket egészen szisztematikusan kell fejleszteni. Azonban épp ebben az irányban maga az élet jó szellemi iskola; a legjobb talán. Nyugodtan nézni szembe a veszéllyel, a nehézségeket habozás nélkül törekedve legyőzni: erre legyen képes a szellemi tanítvány. Egy veszéllyel szemben például azonnal arra az érzésre serkenjen: semmilyen tekintetben sem használ aggodalmam; nem maradhat meg bennem; csak arra

kell gondolnom, amit most kell tennem. Annyira kell fejlesztenie ezt, hogy olyan alkalmakkor, amikor azelőtt aggodalom fogta el, „aggódás”, „elbátortalanodás”, számára – legalábbis tulajdonképpen legbensőbb érzületében – lehetetlen dolgokká lesznek. Az ezirányú önnevelés révén ugyanis egészen meghatározott erőket fejleszt magában az ember, amikre, a magasabb titkokba történő beavatáshoz van szüksége. Ahogyan a fizikai ember idegerőt igényel, hogy fizikai érzékeit használja, úgy a lelki ember azt az erőt, amely csak bátor és félelem-nélküli természetekben fejlődik ki. Aki a magasabb titkokhoz hatol, olyan dolgokat lát ugyanis, amik a közönséges ember számára az érzékek káprázata folytán rejtve maradnak. Ugyanis, ha a fizikai szervek a magasabb igazságot nem is hagyják meglátnunk, éppen ezáltal egyben jótevői is az embernek. Általuk olyan dolgok rejtőznek el számára, amik – előkészítés nélkül – hallatlan ijedelembe ejtenék, amikre való rátekintést nem tudná elviselni. Erre a rátekintésre kell képessé válnia. A külvilágbeli egyes támaszokat el kell veszítenie, annak a körülménynek köszönhető támaszokat, hogy káprázat áldozata volt. Ténylegesen és betű szerint úgy van, mintha valakit veszélyre figyelmeztettünk volna, mely már régen fenyegette, amiről azonban semmit sem tudott. Előzőleg nem aggódott: most azonban, miután tud róla, aggodalom lesz úrrá rajta, pedig a tudomása következtében nem növekedett a veszély.

A világ erői rombolók és felépítők: a külső lények sorsa létesülés és elmúlás. Ezeknek az erőknek működésébe, ennek a sorsnak a mozgásába kell a megismerőnek betekintnie. A fátylat, mely a közönséges életben fedi a szellemi szemeket, el kell távolítani. Az ember maga, ezekkel az erőkkel, ezzel sorssal összeszőződött. Saját természetében romboló és építő erők vannak. Azon a leplezetlen módon, ahogyan az egyéb dolgok a megismerő látó szeme elé lépnek, olyan leplezetlenül mutatkozik meg számára saját lelke. Ilyen önmegismerés előtt nem szabad erejét veszítenie a szellemi tanítványnak. És ez csak akkor nem hiányzik majd, ha belőle többletet hoz magával. Hogy ez legyen

az eset, meg kell tanulnia, hogy nehéz élethelyzetekben megőrizze belső nyugalmát és biztosságát; a lét jó hatalmaiba vetett erős bizalmat kell kinevelnie magában. Fel kell készülnie rá, hogy egy-egy hajtórugó, ami eddig vezette, többé nem vezeti majd. Azt is be kell majd látnia, hogy egyes dolgokat csak azért tett és gondolt, mert tudatlanságban volt. Olyan okok, amikkel eddig rendelkezett, el fognak veszni. Némely dolgot hiúságból tett; meglátja majd, mennyire kimondhatatlanul értéktelen a megismerő számára minden hiúság. Némely dolgot bírásvágyból tett; megtudja, mennyire romboló minden birtoklásvágy. A cselekvés és a gondolkodás teljesen új hajtóerőit kell kifejlesztenie. És éppen ehhez szükséges bátorság és félelemmentesség.

Kiváltképp arról van szó, hogy magában a gondolatélet legmélyebb bensőjében ápolja ezt a bátorságot, ezt a félelemmentességet. A szellemi tanítványnak meg kell tanulnia, hogy a sikertelenség láttán ne csüggedjen. Legyen képes ezt a gondolatot felhozni: „El akarom felejteni, hogy ez a dolog már megint nem sikerült, s újólág megkísérelni, mintha semmi se történt volna”. Így küzdi át ahhoz a meggyőződéshez magát, hogy a világ erőforrásai, amikből meríthet, kiapadhatatlanok. Mindig, újra meg újra a Szellemihez törekszik, ami felemelni és hordozni fogja, akárhányszor is erőtlennek és gyengének mutatkoznék a maga földisége. Képesnek kell lennie a jövő felé fordulva élni és ebben a törekvésében a múlt semmilyen tapasztalatától sem megzavartatnia magát. – Ha a jellemzett tulajdonságokkal bizonyos fokig rendelkezik az ember, akkor érett rá, hogy a dolgok *valódi neveit*, amik a magasabb tudásnak kulcsai, megismerje. A *beavatás* ugyanis abban áll, hogy megtanuljuk a világ dolgait azzal a névvel megnevezni, mellyel isteni Alkotóik Szellemében bírnak. E neveikben rejlik a dolgok titka. Ezért beszélnek a beavatottak egészen más nyelvet, mint a be nem avatottak, mert az elsők a lényeknek azt a megjelölését nevezik meg, amik által azokat magukat megalkották. Amennyire magáról a beavatásról (iniciáció) szólni lehet, azt a következő fejezetben tesszük meg.

A BEAVATÁS

A *beavatás* legmagasabb foka a szellemi iskolázásnak, amelyről még írásban lehet olyan *utalásokat* adni, amik általánosan megérthetők. Mindarról ami e fölött van, a közlések nehezen megérthetők. Azonban ehhez is mindenki utat talál, aki az előkészületen, megvilágosodáson és az alacsonyabb titkokig történő beavatáson áthatolt.

A tudást és képességet, amik valakinek osztályrészül jutnak a beavatás révén, utóbbi nélkül igen távoli jövőben – sok megtestesülés után – egész más úton és teljesen más alakban szerezhetné csak meg. Aki ma megy át a beavatáson, olyat tapasztal, amit csak jóval később, teljesen más körülmények között tapasztalna.

Az ember a lét titkaiból annyit képes csak ténylegesen megismerni, amennyi érettsége fokának felel meg. Emiatt állnak csak fenn akadályok a tudás és a képességek magasabb titkai előtt. Az ember ne használjon lőfegyvert az előtt, hogy kellő tapasztalattal ne rendelkezne, hogy használata ne okozzon bajt. – Ha valaki ma minden további nélkül beavatáshoz jutna, azok a tapasztalatai hiányoznának, amiket megtestesülései révén a jövőben még meg fog szerezni, amíg a megfelelő titkok, fejlődése szabályszerű menete során osztályrészévé válnak. A beavatás kapujánál ezért ezeket a tapasztalatokat valami mással kell helyettesíteni. A jövő tapasztalatok pótlásában áll ezért a beavatás jelöltjének első oktatása. Az úgynevezett „próbák” ezek, amiken át kell mennie és *amik* a lelki élet szabályszerű eredményeiként állanak be, ha azokat a gyakorlatokat, amiket az előző fejezetekben jellemeztünk, helyesen folytatja.

Könyvekben is gyakran beszélnek ezekről a „próbákról”. De egészen természetes, hogy ilyen taglalások révén természetükről rendszerint egészen hamis képzetek kell, hogy kialakuljanak. Ugyanis az, aki nem haladt át az

előkészítésen és megvilágosodáson, nem is ismert meg semmit sem ezekről a próbákról. Nem is képes ezért szakszerűen leírni őket.

A beavatásra készülő számára bizonyos olyan dolgok és tények kell, hogy adódjanak, amik a Magasabb Világokhoz tartoznak. Azonban ezeket csak akkor láthatja és hallhatja, ha azokat a szellemi észleleteket, mikről az „Előkészítés” és „Megvilágosodás” tárgyalásánál adtunk tájékoztatást, mint az alakokat, a színeket, a hangokat és így tovább, érzékelné is tudja.

Az első „próba” abban áll, hogy az élettelen testek, azután a növények, az állatok és az ember testi tulajdonságairól igazabb *szemlélethez* jut, mint amiket az átlagember mondhat magáénak. Ezzel azonban nem azt gondoljuk, amit ma neveznek tudományos ismereteknek. Ugyanis nem tudományról, hanem *szemléletről* van szó. – A folyamat rendszerint az, hogy a beavatásra készülő megtanulja megismerni, ahogyan a természeti dolgok és élőlények hírt adnak magukról, a szellemi fül és szellemi szem számára. Ezek a dolgok akkor bizonyos értelemben leplezetlenül – meztelenül – állanak a szemlélő előtt. – Az érzéki szem és az érzéki fül számára ezek a tulajdonságok, amiket itt hallani és látni, elrejtőznek. Ennek az érzéki szemléletnek a számára mintegy fátyollal borítottak. Az, hogy ez a fátyol a beavatásra készülő számára lehullik, egy olyan folyamaton alapul, melyet „szellemi égésfolyamattal” jelölnek. Ezt az első próbát ezért hívják „tűzpróbának”.

Némely ember számára maga a közönséges élet már többé-kevésbé tudattalan, tűzpróba általi beavatási folyamat. Azok ilyenek, akik gazdag tapasztalatokon úgy mennek át, hogy önbizalmuk, bátorságuk és állhatatosságuk egészséges módon növekszik meg és, hogy megtanulják a fájdalmat, csalódást, vállalkozásaik kudarcát lelki nagysággal és mindenekelőtt nyugalommal és töretlen erővel elviselni. Aki ilyesfajta tapasztalatokon ment át, gyakran, anélkül, hogy világosan tudná, beavatott; és akkor már csak alig valamire van szükség, hogy szellemi fülei és szemei felnyíljanak, úgy, hogy

szellemi látóvá válják. Jól megjegyzendő ugyanis, hogy igazi „tűzpróbánál” nem arról van szó, hogy a jelölt kíváncsisága nyerjen kielégítést. Biztos, hogy rendkívüli tényeket, amikről más embernek sejtelve sincsen, ismer meg. Ez a megismerkedés azonban nem a cél, csak célhoz vivő eszköz. A cél azonban az, hogy a Magasabb Világok megismerése által a jelölt nagyobb és igazabb önbizalmat, fokozott bátorságot és egy egészen más lelki nagyságot és kitartást szerezzen meg, mint amilyeneket az alacsonyabb világban általában el lehet érni.

A „tűzpróba” után minden jelölt visszafordulhat még. Életét ekkor fizikai és lelki vonatkozásban megerősödve folytatja és csak egy elkövetkező megtestesülésben viszi majd előre a beavatást. A jelenlegiben azonban az emberi társadalom használhatóbb tagjává lesz annál, ami előzőleg volt. Akárminő helyzetben is találja magát: szilárdsága, körültekintése, embertársaira gyakorolt kedvező befolyása, elhatározottsága megnövekedett.

Ha a jelölt az elvégzett tűzpróbát követően folytatni akarja szellemi iskolázását, egy bizonyos írásrendszert kell felfedni számára, amint az a szellemi iskolázásban szokásos. A tulajdonképpeni rejtett tanítások ezekben az írásrendszerekben nyilatkoznak meg. Ugyanis az, ami valóban „rejtett” (okkult) a dolgokban, sem a közönséges beszéd szavaival nem fejezhető ki közvetlenül, sem a közönséges írásrendszerekkel nem jegyezhető fel. Azok, akik a beavatottaktól megtanulták, a szellemtudomány tanításait a közönséges nyelvre – amennyire erre lehetőség van – *fordítják* le. A rejtett írás a léleknek, amidőn ez a szellemi észleléshez elérkezett, képes megnyilatkozni. Ugyanis ez az írás mindig ott áll, megírta, a Szellemi Világban. Nem úgy tanulják meg, ahogyan egy mesterséges írást tanulnak meg olvasni. Jóval inkább tárgyyszerűen növekszünk hozzá a szellemi-látási megismeréshez és e növekedés során mintegy lelki képességként fejlődik ki az erő, mely a Szellemi Világ meglévő történései és lényiségeinek mint egy írás betűinek megfejtésére érzi hajtva

magát. Előfordulhat, hogy ez az erő és vele a megfelelő „próba” átélése az előrehaladó lelki fejlődéssel, mintegy maguktól ébrednek fel. Mégis biztosabban érni célhoz, ha tapasztalt szellemi kutatók tanácsait követjük, akiknek jártasságuk van a rejtett írás megfejtésében.

A rejtett írás jeleit nem önkényesen találták ki, hanem azoknak az erőknek felelnek meg, amik a világban működnek. Ezeken a jeleken keresztül tanuljuk meg a dolgok nyelvét. A jelölt számára hamarosan megmutatkozik, hogy a jelek, amiket megismer, azoknak az alakoknak, színeknek, hangoknak és így tovább felelnek meg, amiket az előkészítés és megvilágosodás alatt tanult meg észlelni. Megmutatkozik számára, hogy minden ezt megelőző csak mintegy betűzgetés volt. Most kezd csak el olvasni a Magasabb Világban. Egy nagy összefüggésben jelenik meg számára mindaz, ami előzőleg csak egyedi alak, hang, szín volt. Most nyer csak megfelelő biztosságot a Magasabb Világok megfigyelésénél. Előzőleg soha sem volt képes teljes bizonyossággal tudni, vajon a dolgokat, amiket látott, helyesen látta-e. És most kezdődhet csak a jelölt és a beavatott közötti szabályos érintkezés a magasabb tudás területére vonatkozólag. Ugyanis bármilyen is legyen a közönséges életben egy beavatott együttélése egy másik emberrel: a magasabb tudásról *közvetlen alakban* a beavatott az említett jelbeszédben tud csak bármit is közölni.

Ennek a nyelvnek a révén a szellemi tanítvány az életre vonatkozóan bizonyos magatartási szabályokkal is megismerkedik. Bizonyos kötelességeket, amikről azelőtt semmit se tudott, ismer meg. És amikor e magatartási szabályokat megismerte, olyan dolgokat képes elvégezni, amiknek jelentősége olyan, amivel egy be nem avatott tettei soha sem rendelkezhetnek. A Magasabb Világokból cselekszik. Az ilyen cselekedethez szolgáló útmutatásokat az említett írásban lehet csak megérteni.

Hangsúlyoznunk kell azonban, hogy vannak emberek, akik képesek *tudattalanul* elvégezni ilyen cselekedeteket, annak ellenére, hogy nem mentek

át szellemi iskolázáson. „Az emberiség és a világ ilyen segítői” áldásos és jótevő módon haladnak az életen át. Olyan okokból, amiket itt nem részletezünk, kaptak adományokat, amik természetfelettinek tűnnek. Ami a szellemi tanítványtól megkülönbözteti őket, leginkább az, hogy amaz **tudatosan**, a teljes összefüggésbe való tökéletes belátással cselekszik. Ő ugyanis iskolázással küzdi ki azt, amiket amazok magasabb hatalmaktól, a világ üdvére ajándékként kaptak. Az Istenitől megajándékozottakat maradéktalanul tisztelhetjük; emiatt azonban nem szabad fölöslegesnek tekinteni az iskolázást.

Ha a szellemi tanítvány az említett jel-írást megtanulta, új „próba” kezdődik számára. Ennek révén kell megmutatkoznia, hogy szabadon és biztosan képes-e mozogni a Magasabb Világban. A közönséges életben az embert kívülről jövő indítékok bírják cselekvésre. Ezt, vagy amazt végzi el, mivel a viszonyok ezt vagy azt a kötelességet támasztják. – Úgyszólván említeni sem kellene, hogy a szellemi tanítványnak közönséges életbeli kötelességei egyikét sem szabad elmulasztania, **mert** Magasabb Világokban él. A Magasabb Világ **egyik** kötelezettsége sem kényszeríthet arra valakit, hogy a közönséges világbeli kötelességeinek egyikét is elhanyagolja. A családfő továbbra is jó családapa, az anya éppúgy jó anya marad, a hivatalnokot semmiben sem tartja vissza, éppoly kevésbé a katonát, vagy egy másikat, ha szellemi tanítványokká lesznek. Ellenkezőleg: mindazok a tulajdonságok, amik az embert alapossá teszik az életben, a szellemi tanítványnál olyan mértékben fokozódnak, amiről a beavatatlan képtelen fogalmat alkotni. És ha ez a beavatatlan számára gyakran – nem mindig, sőt ritkán – nem így látszik, ez csak onnét van, hogy a beavatottat nem mindig képes helyesen megítélni. Amit az utóbbi cselekszik, a másik számára olykor nem azonnal látható át. Azonban ez is, amint mondtuk, csak különleges esetekben történik.

A beavatás említett fokára eljutott számára vannak olyan feladatok, amikre semmilyen **külső** indíték nem áll fenn. Ezekben a dolgokban nem külső

viszonyok, hanem egyedül olyan belső rendszabályok indítják, amik a „rejtett” beszédben nyilatkoznak meg számára. A második „próba” során kell most megmutatnia, hogy egy ilyen szabály által vezetve éppen olyan biztosan és állhatatosan cselekszik, mint ahogy pl. egy tisztviselő végzi fennálló kötelességeit. – Ebből a célból a jelölt a szellemi iskolázás által bizonyos feladat elé állítottnak érzi magát. Egy cselekedetet kellene véghezvinnie azoknak az észleleteknek a következtében, amiket annak alapján szerez, amit az előkészítő és a megvilágosodási fokon tanult meg. Amit pedig kiviteleznie kell, a jellemzett írás révén, melyet elsajátított, kell megismernie. Ha kötelességét felismeri és helyesen cselekszik, úgy a próbát megállta. Az eredményt annak a megváltozásán ismerni fel, ami a szellemi fülek és szemek alakokként, színekként és hangokként érzett észleleteiben a cselekedet által végbemegy. A szellemi iskolázás előrehaladása során teljes pontossággal megadják, hogy ezek alakok, és így tovább, hogyan festenek, milyeneknek érezzük őket a cselekvés után. És a jelöltnek tudnia kell, hogyan hozhat ilyen változást létre. – Ezt a próbát nevezik „vízpróbának”, mivel az ezeken a magasabb területeken folytatott ténykedéséhez az embernek a külső viszonyok általi támaszai éppúgy hiányzanak, mint a vízben való mozgáskor, aminek alját el nem éri, s hiányzik támasza. – A folyamatot annyiszor kell ismételni, amíg csak a jelölt tökéletes biztosságra nem tesz szert.

Ennél a próbánál is egy tulajdonság megszerzéséről van szó; és a Magasabb Világokban történő tapasztalatok által az ember rövid időn belül olyan magas fokon fejleszti ki ezt a tulajdonságot, hogy a fejlődés közönséges lefolyása mellett igen sok megtestesülésen kellene átmennie, hogy elérje azt. Amiről ugyanis szó van, a következő. Hogy a megadott változást a lét magasabb területén létrehozza, a jelöltnek kizárólag azt kell követnie, ami magasabb észlelése alapján és a rejtett írás elolvasásának következtében adódik számára. Ha cselekvése során kívánságaiból, véleményeiből és így tovább, valamit is hozzákeverne, ha csak egy pillanatra is nem azokat a törvényeket követné,

amiket helyesnek ismert fel, hanem a maga önkényét: akkor valami egészen más történnék, mint aminek történnie kell. Ebben az esetben a jelölt azonnal elveszítené a cselekedet céljának irányát és összezavarodna. – Ezért ennek a próbának a révén a legsokrétűbben van alkalma az embernek *önuralma* kifejlesztésére. És ez itt a lényeg. Épp ezért ismét azok állják jobban meg ezt a próbát, akik a beavatást megelőzően olyan életen mentek át, ami önuralom megszerzését hozta számukra. Aki megszerezte a képességet, hogy magas alapelveket és ideálokat személyes kedv és önkény mellőzésével kövessen, s ért hozzá, hogy a kötelességet mindig is teljesítse ott, ahol hajlamok és szimpátia nagyonis el akarnának téríteni ettől a kötelességtől, az a közönséges életen belül *öntudatlanul* beavatott. És csak kevésre van szüksége, hogy a jelzett próbát megállja. Sőt, kifejezetten hangsúlyozni kell, hogy a beavatás egy bizonyos, már az életben öntudatlanul elért fokára rendszerint mindenképp szükség van, hogy a második próbát megállja. Mint ahogyan sok ember számára, aki fiatalon nem tanulta meg a helyesírást, nehéz lesz utólag pótolni ezt, ha az érett korba jutnak, éppen így nehézséget jelent az *önuralom* magasabb világokba való betekintéshez szükséges fokának kiképzése, ha ebben előzőleg a mindennapi élet során egy bizonyos fokot még nem sajátított el. Nem változnak a fizikai világ dolgai, bármit is óhajtunk, kívánunk, akármilyen hajlamaink is vannak. A Magasabb Világokban óhajainknak, kívánságainknak és hajlamainknak azonban *hatása* van a dolgokra. Ha itt akarunk a dolgokra megfelelő módon hatást gyakorolni, teljesen saját kezünkben kell tartani magunkat, kizárólag a helyes szabályokat kell követnünk és semmilyen önkénynek alávetve nem lehetünk.

Az embernek az a tulajdonsága, mely a beavatásnak ezen a fokán egész különlegesen fontos: az abszolút egészséges és *biztos ítélőerő*. Ennek kiképzésére már minden előző fokon figyelmet kell szentelni; és ezen a fokon válik el, vajon a jelölt úgy tartja-e kézben, hogy alkalmas már az igazi megismerési ösvényre. Úgy haladhat csak tovább, ha az illúziót, értelmetlen

fantáziaképeket, babonát és mindenféle szemfényvesztést képes az igazi valóságtól megkülönböztetni. És a lét magasabb fokain ez mindenesetre nehezebb, mint az alacsonyabbakon. Itt azokra a dolgokra vonatkozólag, amikről szó van, minden előítéletnek, minden kedvenc véleménynek el kell tűnnie; és egyedül az **igazság** lehet csak a mérce. Tökéletesen meg kell lennie annak a készségnek, hogy egy gondolatot, egy nézetet, egy hajlamot, ha a logikus gondolkodás követeli, azonnal feladjunk. Bizonyosságot csak úgy érünk el a Magasabb Világokban, ha saját véleményünket sohasem kíméljük.

Az olyan gondolkodásmóddal rendelkezők, mely a fantasztikumra, a babona felé hajlik, a szellemi ösvényen képtelenek előrehaladást tenni. Hiszen becses értéket kell megszereznie a szellemi tanítványnak. A Magasabb Világokat illető minden **kételye** eltűnik. Azok törvényszerűségeikben tárulnak fel tekintete előtt. Ezt a kincset azonban képtelen megszerezni, amíg szemfényvesztésektől és illúzióktól hagyja félrevezetni magát. Súlyos volna számára, ha értelmével együtt fantáziája, előítéletei is érvényre jutnának. Álmodozók és fantaszták a szellemi ösvény számára éppúgy alkalmatlanok, mint a babonás személyek. Mindezt nem lehet eléggé hangsúlyozni. Ugyanis az álmodozásban, a képzelgésben és a babonában a Magasabb Világokhoz vezető úton a leggonoszabb ellenségek leselkednek. Azonban senki ne higgye, hogy a szellemi tanítvány számára elvész az élet költőisége, a lelkesedésre-képesség, mert a kapun, mely a beavatás második próbájához vezet, ezek a szavak állnak: „Tűnjön el minden előítéleted”, és, mert az első próba bejárati kapuján már azt kell olvasnia: „Egészséges emberi értelem nélkül minden lépésed hiábavaló”.

Ha a jelölt ebben az értelemben kellően előrehaladt, úgy harmadik „próba” vár rá. Semmilyen célt nem sejt ekkor. Minden, teljesen saját kezébe van letéve. Olyan helyzetben van, amiben semmi sem ösztönzi a cselekvésre. Teljesen egyedül, saját magából kell útját megtalálnia. Olyan dolgok, vagy személyek, akik valamire indítanak, nem léteznek. Semmi és senki, csak ő maga

tud magának olyan erőt szolgáltatni, melyre szüksége van. Ha ezt az erőt nem találná meg saját magában, hamarosan újra ott állana, ahol előbb állt. Meg kell azért említeni, hogy azok közül, akik megállták az előző próbákat, csak kevesen nem találják meg itt ezt az erőt. Vagy már előbb lemaradnak, vagy itt is helyt állanak. Az egyetlen, ami szükséges, abban áll, hogy hamar dűlőre jusson önmagával. Mert itt a szó legigazabb értelmében kell megtalálnia „magasabb Valóját”. Gyorsan kell elhatározni magát rá, hogy minden dologban a szellem sugallatára hallgasson. Nincs többé ideje itt semmilyen megfontolásra, kétségre. Minden perc habozás csak azt bizonyítaná, hogy nem vagyunk még érettek. Azt, ami visszatart, hogy a szellemre hallgassunk, bátran le kell győzni. Itt a döntő az, hogy ebben a helyzetben *szellem-jelenléte*t tanúsítsunk. És ez egyben az a tulajdonság, melynek tökéletes kifejlesztésére építünk ezen a fejlődési fokon. A cselekvéshez, sőt, magához a gondolkodáshoz kapcsolódó minden csábítás, amiket előzőleg megszokott valaki, megszűnnek. Hogy ne maradjon tétlen az ember, *nem szabad önmagát elveszítenie*. Ugyanis kizárólag saját magában találhatja meg az egyetlen fix pontot, amihez tarthatja magát. Senki, aki ezt elolvassa itt – anélkül, hogy a dolgokkal bensőbb viszonyban állana – ne érezzen ellenszenvet ezzel az önmagára való visszautaltsággal szemben. Ugyanis az ember számára a legnagyobb üdvösséget hozza, ha a jellemzett próbát megállja.

És nem kevésbé, mint a többi esetben, a közönséges élet ezen a ponton is sok ember számára már szellemi iskolázás. Olyanok, akik ott tartanak, hogy hirtelen életfeladatok elé kerülve habozás, hosszas meggondolás nélkül gyors döntésre képesek, ezeknek az élet jelent ilyen iskolázást. Az alkalmas szituációk azok, amikben a hatékony cselekvés azonnal ellehetetlenül, amint az ember nem rögtön avatkozik be. Aki gyorsan készen áll, hogy nekilásson, amint szerencsétlenségre van kilátás, holott néhány pillanat habozás után a szerencsétlenség már bekövetkezett volna és aki ilyen gyors döntési készséget maradandó tulajdonságává tett, az tudattalanul megszerezte a harmadik

„próbára” való érettséget. Ennél ugyanis, a feltétlen *szellem-jelenlét* kiképzése lényeges. – A szellemi iskolákban „levegőpróbának” nevezik, mivel a jelölt ennél sem a külső indítások szilárd talajára nem támaszkodhat, sem pedig arra, ami azokból a színekből, formákból és így tovább adódik, amiket az előkészítés és megvilágosodás révén ismert meg, hanem kizárólag saját magára.

Ha a szellemi tanítvány ezeket a próbákat megállta, akkor a „Magasabb Megismerések Templomába” léphet. – Ami továbbit elmondhatunk erről, csak a legszűkösebb utalás lehet. – Amit itt kell kifejtene, gyakran úgy fejezik ki, hogy ezt mondják: a szellemi tanítványnak „esküt” kell tennie, hogy a rejtett tanításokból semmit sem „árul el”. Az „eskü” és „elárul” kifejezések azonban semmiképpen sem tárgyszerűek, sőt elsőre félrevezetőek. Semmiféle, közönséges értelemben vett „esküről” nincs itt szó. A fejlődésnek ezen a fokán sokkal inkább egy *tapasztalatot* teszünk. Azt tanuljuk meg, hogyan alkalmazzuk a rejtett tanítást, hogyan állítsuk az emberiség szolgálatába. Most kezdjük csak igazából megérteni a világot. Nem magasabb igazságok „elhallgatásáról” van itt szó, sokkal inkább arról, hogy helyes módon, megfelelő tapintattal képviselni azokat. Amiről „hallgatni” tanulunk meg, az valami teljesen más. Ezt a csodás tulajdonságot ugyanis sok minden vonatkozásában sajátítja el az ember, amiről beszéltünk előzőleg, pontosabban arra a módra vonatkozólag, ahogyan beszéltünk. Rossz beavatott lenne, aki a tapasztalt titkokat nem állítaná a világ szolgálatába, olyan jól és amennyire csak lehetséges ez. Ezen a területen a közlés számára semmilyen más akadály nem áll fenn, mint az annak részéről megnyilatkozó megnevezés, aki befogadná. Mindazonáltal a magasabb titkok nem alkalmasak rá, hogy tetszőlegesen tárgyaljanak róluk. Nincs azonban „tiltva” senkinek, elmondani valamit, aki a leírt fokot elérte. Senki fia és semelyik lény sem kötelezi ilyenértelmű „eskü” tételére. Minden a saját felelősségére van bízva. Amit megtanul, az, hogy minden helyzetben teljesen maga által találja meg, amit tennie kell. És az „eskü” semmi mást nem jelent, csak, hogy az ember ilyen felelősség viselésére éretté vált.

Ha a jelölt a leírtakra éretté vált, megkapja azt, amit képletesen „a feledés italának” írnak le. Abba a titokba avatják ugyanis be, hogy miképpen fejthetünk ki tevékenységet anélkül, hogy az alacsonyabb emlékezés állandóan zavarna. Szüksége van erre a beavatottnak. Ugyanis mindig teljes bizalmával kell adóznia a közvetlen jelennek. Szét kell tudnia szabdálnia az emlékezés fátylait, amik az élet minden pillanatában az ember köré terülnek. Ha valamit, amivel ma találkozom, aszerint ítélek meg, amit tegnap tapasztaltam, sokfajta tévedésnek vagyok alávetve. Ez alatt természetesen nem azt értjük, hogy az ember tagadja meg az életben szerzett tapasztalatát. Ahogyan csak képes rá, mindig tartsa őket jelen. Beavatottként azonban legyen meg a képessége, minden új élményt önmagából ítélni meg, mindenféle múlttól zavartalanul hagyni hatni magára. Minden pillanatban készen kell rá állnom, hogy minden dolog vagy lény teljesen új megnyilatkozást hozhat. Ha az újat a régi szerint ítélem meg, úgy tévedésnek vagyok alávetve. Éppen azáltal válik leghasznosabbá a régi tapasztalatokra való emlékezés, mert képessé tesz újat *meglátnom*. Ha egy bizonyos tapasztalatom nem lenne, egy dolog vagy egy lény – amikkel találkozom – tulajdonságát esetleg meg sem *látnám*. Azonban épp az új *meglátásához*, nem az újnak a régi szerinti megítéléséhez szolgáljon a tapasztalás. Ebben a vonatkozásban a beavatott meghatározott képességekhez jut. Ezáltal sok olyan dolgról hull le számára lepel, amik rejtettek maradnak a nem beavatott számára.

A beavatott részére szolgáltatott második „ital” az „emlékezet itala”. Általában ahhoz a képességhez jut, hogy a magasabb titkok szellemében mindig jelen legyenek. A közönséges emlékezet ehhez nem lenne elégséges. Teljesen egyé kell válni a magasabb igazságokkal. Nem csak tudni kell azokat, hanem teljesen *magától értetődő módon* az élő tevékenység során bánni tudni velük, úgy amint közönséges emberként eszünk és iszunk.

Gyakorlattá, megszokássá, hajlammá kell válniuk. Egyáltalában nem kell felettük közönséges értelemben töprengeni; magán az emberen keresztül kell megmutatkozniuk, úgy mint szervezete életfunkcióinak kell keresztüláramolniuk rajta. Így teszi szellemi értelemben egyre inkább azzá magát, amivé a fizikaiban a természet tette.

GYAKORLATI SZEMPONTOK

Ha az ember érzések, gondolatok és hangulatok vonatkozásában úgy folytatja a maga képzését, amint azt az előkészítés, megvilágosodás és beavatás fejezeteiben vázoltuk, lelkében és szellemében ahhoz hasonló tagolódást teremt, mint amelyet fizikai testében a természet hozott létre. Ezt a kiképzést megelőzően lelke és szelleme tagolatlan tömegek. A szellemi látó egymásba nyúló spirális örvénylő ködként észleli őket, amiket tompán csillogó, különösen vöröses és vöröses-barna vagy vöröses-sárga színeknek érzékel; a kiképzést követően szellemileg sárgás-zöldes zöldes-kék színekként kezdenek felragyogni és szabályszerű felépítést mutatnak. Az ember ilyen szabályszerűséghez és vele a magasabb megismerésekhez akkor ér el, ha érzéseibe, gondolataiba és hangulataiba olyan rendet visz, mint amelyet a természet vitt testi ténykedéseibe, úgyszólván látni, hallani, érzékelni, lélegezni, beszélni és így tovább, képes. – A szellemi tanítvány lassanként a lélekkel lélegezni és látni és így tovább, a szellemmel hallani és beszélni, stb. tanul meg.

Csak néhány *gyakorlati* szempontot kell még itt pontosabban is kifejteni, amik a magasabb lélek- és szellemneveléshez tartoznak. Olyanok ezek, amiket alapjában véve – anélkül, hogy más szabályokra is tekintettel lenne – bárki követhet és amik révén eljuthat valameddig a szellemtudományban.

A *tűrelem* különleges kiképzésére kell törekedni. A türelmetlenség minden mocnása békétlenség, sőt elfojtó hatást fejt ki az emberben szendegő magasabb képességekre. Ne igényelje, hogy máról holnapra mérhetetlen rálátás nyíljon a Magasabb Világokra. Ilyenkor ugyanis az biztosan elmarad; megelégedettség a legcsekélyebbrel is, amit elérünk, nyugalom és higgadtság legyen úrrá egyre inkább a lélekben. – Hiszen érthető, hogy az így tanuló türelmetlenül várja az eredményeket. Mégsem ér semmit sem el, ameddig nem gyűri le ezt a türelmetlenséget. Nem segít az sem, ha ezt a türelmetlenséget csak a szó

közönséges értelmében győzzük le. Csak annál erősebbé válik. Mindössze becsapjuk vele magunkat és a lélek mélységeiben csak annál erőbben ül meg. Egyedül, ha egy bizonyos gondolatnak ismételten odaadjuk magunkat, egészen saját magunkévá téve azt, érünk el valamit. Ez a gondolat így szól: „Bár mindent meg kell tennem lelki és szellemi kiképzésemhez teljesen nyugodtan **fogok** azonban **várni**, míg csak magasabb hatalmak méltónak nem találnak bizonyos megvilágosodásra”. Amikor ez a gondolat az emberben olyan hatalmassá válik, hogy jelleme alapjává lesz, már a helyes úton járunk, s ekkor már a külsőben is kifejeződik ez a jellemvonás. A tekintet nyugodttá, a mozgások biztosakká, a szándékok határozottakká válnak és mindaz, amit idegességnek nevezünk, lassan elhagyja az embert.

Látszólag jelentéktelen, kis szabályok kapnak szerepet itt. Valaki például megsért. Szellemi nevelésünket megelőzően a sértő ellen fordulunk érzésünkkel. Belsőnkben bosszúsan fortyanunk fel. A szellemi tanítványban azonban ilyen alkalommal mindjárt az a gondolat lép fel: „Ilyen sértés semmit sem változtat értékemen”; és ezután nyugalommal és higgadtan, nem haragból kiindulva mindent megtesz, amit a sértéssel szemben meg kell tennie. Természetesen nem arról van szó, hogy egyszerűen zsebrevágjunk minden sértést, hanem arról, hogy olyan nyugodtan és biztosan maradva toroljuk meg a saját személyt ért sérelmet, mint amilyenek akkor volnánk, ha a sértést más szenvedte volna el, s akinél jogunk van rá, hogy megtoroljuk. – Tartsuk mindig szem előtt, hogy a szellemi iskolázás nem durva külső folyamatokban, hanem az érzés- és gondolatélet finom csendes átváltozásaival folyik le.

A **türelem** vonzó hatást gyakorol a magasabb tudás kincseire. Türelmetlenség taszítólag hat rájuk. Sietséggel és nyugtalansággal semmit sem érhetünk el a lét magasabb területein. Mindenekelőtt a **megkívánásnak** és a **vágynak** kell hallgatniuk. Azok a tulajdonságai ezek a léleknek, amik elől minden magasabb tudás félénken visszahúzódik. Akármennyire is értékes

minden magasabb megismerés: hogy eljőjön hozzánk, nem szabad kívánni. Aki önmagáért akarja, soha sem éri el. – És ez mindenekelőtt megköveteli, hogy **igaz** legyen a tanítvány lelke mélyéig önmaga irányában. Nem szabad semmiben sem megcsalnia maga felől önmagát. Saját hibáival, gyengéivel és alkalmatlanságaival benső igazságérzettel kell szembetekintenie. – Abban a pillanatban, amikor gyengéid valamelyikét is mentegeted magad előtt, fallal zártad el az utat, amely felfelé kellene, hogy vezessen. Ezt a falat saját önmegismeréssel távolíthatod csak el. **Egyetlen** út létezik csak hibáinak és gyengéinek levetésére, ez pedig: helyesen megismerni azokat. Az emberi lélekben minden benne szendereg és felébreszthető. Eszén és értelmén is javíthat az ember, ha nyugalomban és higgadtan folytat felderítő munkát arra, miért is gyenge ebben a vonatkozásban. Természetesen nehézkes az ilyen önmegismerés, mivel az önmagunk felőli megtévesztés kísértése mérhetetlenül nagy. Aki az önmagával szembeni igazságra szoktatja magát, kaput nyit magának a magasabb látáshoz.

Mindenfajta kíváncsiságnak el kell tűnnie a szellemi tanítványnál. Annyira, amennyire csak lehetséges, le kell szoknia az olyan dolgok felőli kérdezősködésről, amiket csak személyes tudásvágyának kielégítésére akar ismerni. Azt kérdezze csak, ami a fejlődés szolgálatában álló lény tökéletesítésére szolgálhat. Ennek során azonban semmilyen értelemben se bénuljon meg a tudás iránti öröme s odaadása. Mindarra, ami ilyen célt szolgál, áhítattal ügyeljen és keresse fel az ilyen áhítatra vezető minden alkalmat.

A szellemi kiképzéshez különösen a **kívánságélet** nevelése szükséges. Az ember ne váljon kívánság-nélkülivé. Mindazt ugyanis, amit el akarunk érni, kívánnunk is kell. És egy kívánság mindig teljesül, ha mögötte egészen különleges erő áll. Ez az erő a helyes **megismerésből** fakad. „Semmilyen módon nem kívánni, mielőtt egy területen a helyeset meg nem ismertük”, ez egyike a szellemi tanítvány számára szolgáló aranyszabályoknak. A bölcs előbb a világ

törvényeit ismeri meg, azután válnak erőkké kívánságai, amik megvalósulnak. – Egy példa, mely hatásosan tájékoztat erről, álljon itt. Bizonyára sokan kívánják saját szemlélettel tapasztalni születés előtti életüket. Ilyen kívánság tökéletesen céltalan és eredménytelen, amíg az illető a törvények *megismerését* szellemtudományi stúdium révén el nem sajátította – mégpedig legszutilisebb, legintimebb jellegükben – az örök lényegére vonatkozólag. Ha ezt a megismerést azonban ténylegesen megszerezte, és ezt *követően* akar továbbjutni, megnemesített, tisztult kívánsága révén teszi majd ezt.

Nem segít az sem, ha így szól: hiszen épp az előző életemet akarom áttekinteni és evégből akarok tanulni. Inkább arra kell képesnek lenni, ezt a kívánságot teljesen elejteni, teljesen eloldozódni tőle és egyelőre minden tekintetben ilyen szándék nélkül tanulni. Az örömet, az odaadást a tanulton a nevezett szándék nélkül kell kifejleszteni. Mert csak ezáltal tanulunk meg úgy előállni a megfelelő kívánsággal, hogy az teljesülését vonja maga után.

* * *

Amikor *haragvó* vagyok, vagy *bosszankodom*, falat húzok magam köré a lélekvilágban és azok az erők, amiknek lelki szemeimet kellene kifejleszteniük, nem tudnak elérni. Ha például felbosszant valaki, úgy lelki áramot küld a lélekvilágba. Ezt az áramot mindaddig nem láthatom, amíg még bosszankodni vagyok képes. Bosszankodásom fedi el előlem. Ne képzeljem azonban, hogy azonnal lelki (asztrális) jelenséget észlelhetek, ha nem bosszankodom többé. Ehhez ugyanis az szükséges, hogy bennem előbb lelki szem fejlődjék ki. Egy ilyen szemhez azonban a csíra minden emberben megvan. Működésképtelen marad, amíg az ember képes még bosszankodni. Nem áll azonban mindjárt rendelkezésre, amint a bosszankodást kissé háttérbe szorítottunk. A

bosszankodásnak ebben a legyőzésében inkább folytatnunk és türelemmel ismét tovább kell folytatnunk; egy napon aztán észrevesszük, hogy kifejlődött ez a lelki szemünk. Mindenesetre nem a bosszúság az egyetlen, amit hasonló célból kell leküzdeni. Sokan türelmetlenek vagy kétkedőkké válnak, mert a lélek egy-egy tulajdonságával éveken át küzdöttek és szellemi látás mégsem lépett fel. Ilyenkor néhány tulajdonságot kifejlesztettek, másoknak viszont annál nagyobb burjánzást engedtek meg. A szellemi látás adománya akkor áll csak be, ha mindazokat a tulajdonságokat elnyomták, amik a megfelelő szendergő képességeket nem engedik kihajtani. Mindenesetre már korábban beállanak a látás (vagy hallás) kezdetei; gyenge palánták azonban, amiket könnyen nyom el mindenféle elképzelhető tévedés és amik könnyen el is pusztulnak, ha gondosan nem ápolják őket.

Azokhoz a tulajdonságokhoz, amiket például éppúgy le kell küzdenünk, mint a haragot és bosszúságot, tartoznak a féltékenység, babona és előítéletesség, hiúság és büszkeség, kíváncsiság és szükségtelen közlékenység, a különbségtétel emberek között, külsőséges, rangbeli, nemek szerinti, faji jelleg és így tovább szerint. Korunkban csak nehezen fogni fel, hogy ilyen tulajdonságok legyőzésének valami köze lehetne a megismerőképesség emeléséhez. A szellemtudomány valamennyi művelője azonban tudja, hogy sokkal több függ ilyen dolgoktól, mint az intelligencia szélesítésétől és művi gyakorlatok beiktatásától. Kiváltképpen abból születhet könnyen félreértés, ha egyesek azt hiszik, hogy vakmerőkké kell lenniük, mivel félelemmentesnek kell lenniük, hogy továbbá az emberek különbözőségei elől zárkózzunk el, mert le akarjuk győzni a rangbeli, faji és így tovább, előítéleteket. Sokkalta jobban tanulunk helyesen megismerni akkor, ha előítéletek nem tesznek többé elfogulttá. Már közönséges értelemben is igaz, hogy egy jelenség irányában táplált félelem megakadályoz benne, hogy világosan ítéljem meg, s hogy a faji előítélet megakadályoz, hogy valakinek a lelkébe tekinthessek. Ezt a

közönséges értelmet kell a szellemi tanítványnak nagy finomságban és élességgel fejlődésre bírnia magában.

Akadályt rak az ember szellemi nevelésének útjára továbbá mindaz, amit anélkül jelent ki, hogy azt előzőleg gondolataiban alaposan megtisztította volna. Van itt valami, amit figyelembe kell venni, s amit itt csak egy példán keresztül lehet megvilágítani. Ha például mond valaki nekem valamit, s erre válaszolnom kell, fontos azon fáradoznom, hogy a másik véleményét, érzését, sőt előítéletét inkább vegyem figyelembe, mint amit a szóban forgó dolgokhoz pillanatnyilag magam tennék hozzá. Finom tapintatra utalunk ezzel, aminek nagy gonddal kell, hogy szentelje magát a szellemi tanítvány. Egy ítéletet kell arra nézve elsajátítania, milyen mértékben bír a másik számára jelentőséggel, ha saját véleményét helyezi azéval szembe. Véleményünket ezért ne tartsuk vissza. Még csak távolról sem lehet szó erről. A másokra azonban annyira pontosan, ahogyan csak lehetséges, kell odahallgatnunk és abból, amit hallottunk, alakítani ki válaszunk alakját. Ilyen esetben **egy** gondolat ébred ismételten a szellemi tanítványban; és helyes úton jár, ha ez a gondolat benne úgy él, hogy jelleme alapjává lett. A gondolat pedig ez: „Nem az a lényeges, hogy valami mást gondolok, mint a másik, hanem az, hogy a másik a helyeset a magáéból meg fogja találni, ha ebben valamit segítek”. Ilyen és hasonló gondolatok révén a szellemi tanítvány jellemén és cselekvési módján a **szelídség** vonásai áradnak el, mely minden szellemi iskolázás egyik főeszköze. **Keményiség** elúzi körülötted a lelki alakulatokat, amik lelki szemedet kellene, hogy ébresszék; **szelídség** félretolja az akadályokat előled és felnyitja szerveidet.

A **szelídséggel** együtt hamarosan más vonás is kialakul majd lelkedben: a saját lelki rezdülések tökéletes **hallgatagsága** melletti nyugodt **ügyelés** a környezet lelki élete minden finom részletére. És amikor valaki idáig jutott, környezetének lelki rezdülései úgy hatnak rá, hogy saját lelke növekedik és növekedvén tagolódik, úgy, ahogyan a növény gyarapodik a napfényben.

Szelídség és hallgatagság valódi türelem keretében, a lelket a Lélekvilág, a szellemet a Szellemi Világ felé nyitják meg. „Maradj meg nyugalomban és lezárttságban, zárd be érzékeidet az előtt, amit szellemi iskolázásodat megelőzően közvetítettek neked, vezesd nyugvó helyzetbe minden gondolatodat, amik régebbi szokásaid szerint fel- és aláhullámzódtak benned, válj bensődben egészen csendessé és hallgattaggá és várakozz türelemmel, – Magasabb Világok akkor megkezdik lelki szemeid és szellemi hallásod kialakítását. Ne várd, hogy azonnal láss és hallj is a Lélek- és Szellemvilágban. Az, amit teszel ugyanis, csak elősegíti magasabb érzékeid kifejlődését. Lelkileg látni és szellemileg hallani azonban csak akkor fogsz, amikor meglesznek ezek a szerveid. Ha egy ideig nyugalomban és zártságban így elidőztél, fordulj szokásos napi munkádhoz, amennyiben előzőleg még mélyen magadba vésted ezt a gondolatot: valamikor eljő számomra az, aminek el kell érnie, ha érett vagyok rá. És szigorúan hagyd el, hogy a Magasabb Hatalmaktól önkényesen bármit is magadhoz vonj.” Olyan iránymutatások ezek, amiket minden szellemi tanítvány, az útra lépésekor megkap tanítójától. Ha követi őket, akkor tökéletesedik. Ha nem követi őket, úgy minden munka hiábavaló. Azonban csak annak a számára nehézkesek, kinél türelem és állhatatosság hiányzanak. Nincsenek más akadályok, csak azok, amiket *ki-ki maga* rak útjára és amiket el is kerülhet, ha tényleg akar. Ismét és újra hangsúlyozni kell ezt, mivel sokan a szellemi ösvény nehézségeiről teljesen hamis képzetet alkotnak maguknak. Bizonyos értelemben könnyebb ennek az ösvénynek az első lépcsőit megtenni, mint szellemi iskolázás nélkül birkózni meg az élet legmindennaposabb nehézségeivel. – Ezen túlmenően, itt csak olyan dolgokat közölhetünk, amik a testi és lelki egészség számára semmiféle veszéllyel nem járnak. Hiszen más utak is léteznek, amik hamarabb célhoz vezetnek; ezekkel azonban, annak, amiről itt van szó, semmi köze sincsen, mivel azoknak bizonyos hatásai lehetnek az emberre, amikre tapasztalt szellemi kutató nem törekszik. Mivel ilyen utakról egy s más mégis újra meg újra nyilvánosságra kerül, ezért

nyomatékosan kell óvni az ilyen utakra lépéstől. Olyan okokból, miket csak a beavatott érthet meg, *ezeket* az utakat sohasem lehet valódi alakjukban nyilvánosan ismertté tenni. És töredékek, amik itt-ott megjelennek, semmi termékeny dologra, csak az egészség, boldogság és a lelki békesség aláadására vezethetnek. Aki nem kívánja teljesen sötét hatalmakra bízni magát, amik valódi lényéről és eredetéről mit sem tudhat, kerülje el, hogy ilyen dolgokhoz közeledjék.

Szólni kell még valamit a környezetről, melyet célszerű biztosítani a szellemi iskolázás gyakorlataihoz. Ez sok vonatkoztatásban szerepet játszik. Mégis majdnem minden embernél másként áll a dolog. Aki olyan környezetben gyakorol, amit csak önző érdekek, például a modern létért való küzdelem itat át, annak tudatában kell lennie azzal is, hogy ezek az érdekek nem maradnak hatás nélkül lelki szerveinek kiképzésére. Jóllehet e szervek benső törvényei olyan erősek, hogy ez a befolyás túlságosan káros nem lehet. Ahogyan egy még oly alkalmatlan környezetben sem válik bogánccsá a lilium, éppoly kevésbé alakulhat valami mássá a lelki szem, mint amire rendelték, akkor sem, ha a modern városok önző érdekei fejtik is ki rá hatásukat. Minden körülmények között jó azonban, ha a szellemi tanítvány olykor a természet csendes békéjét és belső méltóságát és báját választja környezetének. Különösen kedvező a dolog annál, aki szellemi iskolázását teljesen a zöld növényvilágban, vagy napsütötte hegyek között és az egyszerűség kedves környezetében folytathatja. A belső szerveket ez olyan harmóniában fejleszti ki, mely a modern városban sohasem jöhetne létre. Valamivel jobban, mint a városi ember, áll már az is, ki legalább gyermekkorában lélegezhetett fenyőillatot, tekinthetett a havas csúcsokra és figyelhette az erdei állatok és bogarak csendes életét. Senki azonban, kinek életfeladata a városban élni, ne hagyja el, hogy fejlődésre indult lelki és szellemi szervei számára a szellemi kutatás inspirált tanait juttassa táplálékul. Akinek szeme nem kísérheti tavaszonként napról-napra az erdők zöldülését, engedje mégis szívéhez közel a Baghavad-Gita, a János-Evangélium, Kempis Tamás

fennkölt tanításait és a szellemtudományi eredmények leírásait. A belátás csúcsára számos út visz; a helyes választás azonban elengedhetetlen. A szellemi kutató nem egy olyan közlést tehet ilyen utakról, ami szokatlannak tűnik a be nem avatott számára. Valaki például igen messzire juthatott a szellemi ösvényen. Mintegy közvetlenül lelki szemei és szellemi hallásának megnyílása előtt állhat; akkor az a szerencse éri, hogy a nyugodt, vagy esetleg vadul háborgó tengeren tehet utazást és lelki szemeiről lehull a kendő: hirtelen látóvá válik. Egy másik ugyancsak annyira van, hogy a kendőnek meg kell csak lazulnia; egy erős sorscsapás révén történik ez meg. Valaki más számára ez a csapás azt eredményezte volna, hogy erejét megbénította, energiáját aláásta volna; a szellemi tanítvány számára a megvilágosodás elindítójává lesz. Egy harmadik türelemmel vár; éveken át várt így, észrevehető eredmény nélkül. Csendes szobájában nyugodtan ülve, szellemi világosság ragyog fel körülötte, eltűnnek a falak, lelki módon átlátszókká válnak és egy új világ terül el látóvá vált szeme előtt, vagy hangzik fel hallóvá vált szellemi fülének.

FELTÉTELEK A SZELLEMI ISKOLÁZÁSHOZ

A szellemi iskolázás feltételei nem olyanok, amiket valaki önkényesen írt volna elő. A szellemi tudás lényegéből adódnak. Ahogyan nem válhat festővé olyasvalaki, aki nem akar ecsetet kézbe venni, senki olyan nem részesülhet szellemi iskolázásban, aki nem akarja teljesíteni azt, amit a szellemi oktató szükséges követelményként ad meg. Alapjában véve nem adhat, csak tanácsokat, a szellemi oktató. És ebben az értelemben is kell venni azt, amit mond. A Magasabb Világok megismeréséhez végigjárta az előkészítő utakat. Tapasztalatból tudja, amire szükség van. Teljesen az egyes ember *szabad akaratától* függ, hogy akarja-e járni ugyanezeket az utakat, vagy sem. Ha valaki azt kérné, hogy egy tanító szellemi iskolázást biztosítson a számára, anélkül, hogy teljesíteni akarná a feltételeket, egy ilyen követelés éppenséggel arra hasonlítana: taníts meg festenem, ments fel azonban az alól, hogy ecsethez nyúljak. – Nem is tud soha semmit sem nyújtani a szellemi tanító, ha nem a szabad akarat megy a befogadásra váró elébe. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a magasabb tudás iránti általános kívánság nem elégséges. Ez a kívánsága természetesen sok embernek lehet meg. Akinek *csak* ez a kívánsága, anélkül, hogy a szellemi iskolázás *különleges* feltételeit el akarná fogadni, az egyelőre semmit sem képes elérni. Gondolják ezt meg azok akik azon panaszkodnak, hogy nem könnyű számukra a szellemi iskolázás. Aki nem képes vagy nem akarja teljesíteni a szigorú feltételeket, annak *egyelőre* le *kell* mondania a szellemi iskolázásról. A feltételek szigorúak ugyan, azonban nem *kemények*, mivel teljesítésük ne csak legyen, hanem szabad tennék kell is lennie.

Aki ezt nem fontolja meg, annak a szellemi iskolázás követelményei könnyen lelki vagy lelkiismereti kényszernek tűnhetnek. Hiszen az iskolázás a *belső* élet kiképzésén alapszik; a szellemi oktató tehát tanácsokat oszt, amik erre a belső életre vonatkoznak. Nem lehet azonban kényszernek felfogni, ami

szabad elhatározás folyamányaként lép fel követelményként. – Ha valaki azt követelné tanítójától: Közöld velem titkaidat hagyj meg azonban megszokott érzületeimben, érzéseimben és képzeteimben, úgy valami teljességgel lehetlent kérne. Semmi mást nem akarna ezzel, csak kíváncsiságát, a tudásvágyát kielégíteni. Ilyen felfogás mellett azonban soha sem lehet szellemi tudáshoz jutni.

Most hát egymás után kifejtjük a szellemi tanítvány számára szolgáló feltételeket. Hangsúlyozni kell, hogy e feltételek egyikénél sem igény a *tökéletes* teljesítés, hanem egyedül az erre a teljesítésre irányuló *törekvés*. A feltételek *maradéktalan* teljesítésére senki se képes; nekivágni azonban teljesítésük útjának mindenki képes. Csak az akarat, az érzület, hogy nekivágjunk ennek az útnak, jelenti itt a lényegét.

Az első feltétel: irányítsuk arra figyelmünket, hogy testi és szellemi *egészségünket* előmozdítsuk. Hogy mennyire egészséges egy ember, az természetesen elsősorban nem tőle függ. Törekedni erre, támogatni ebben magát, erre mindenki képes. Csak egészséges emberből jöhet egészséges megismerés. A szellemi iskolázás nem utasítja el a nem egészséges embert; ki kell azonban tartania a mellett, hogy a tanítványnak álljon elhatározásában, hogy egészségesen éljen. – Ebben a lehető legnagyobb önállóságot kell elérnie az embernek. Mások jó tanácsa, amiket – leginkább kéretlenül – mindenki megkap, rendszerint teljesen fölöslegesek. Mindegyikünknek törekednie kell rá, hogy maga ügyeljen önmagára. – Fizikai vonatkozásban sokkalta inkább arról van szó, a káros befolyásokat távol tartani, mintsem másról. Nem egyszer, kötelességeink teljesítése érdekében olyan dolgokat kell vállalnunk, amik nem segítik elő egészségünket. Megfelelő esetben az embernek tudnia kell magasabbra helyezni kötelességét az egészséggel való törődésnél. Kis jóakarat mellett azonban mennyi mindent képesek vagyunk elhagyni! Sok esetben a

kötelességet az egészségnél, sőt gyakran magánál az életnél is magasabbra kell helyeznünk; a szellemi tanítványnál azonban az *élvezetet sohasem*.

Az élvezet nála csak az egészség és az élet számára való *eszköz* lehet. Ebben a tekintetben elkerülhetetlenül fontos, hogy teljesen őszinték és becsületesek legyünk önmagunkkal szemben. Semmire se jó aszkétikus életet folytatni, ha ez hasonló mozgatóból származik, mint más élvezetek. Lehet valakinek az aszkétizmussal akkora gyönyöre, mint másnak a borivással. Nem remélheti azonban, hogy ez az aszkétizmus valamit is használna magasabb megismerése érdekében. – Sokan azt, ami látszólag akadályozza őket, hogy ebben az irányban segítsenek magukon, élethelyzetükre terhelik. Azt mondják: „Az én életkörülményeim mellett nem vagyok képes fejlődni”. Sokak számára más vonatkozásban kívánatos volna változtatni élethelyzetükön; **a szellem iskolázás céljából senkinek sem kell tennie ezt**. Ebből a célból abban a helyzetben, amiben találja éppen magát, annyit tegyen meg testi és lelki egészségéért az ember, amennyi csak lehetséges. Akármilyen munka szolgálhatja az emberiség egészét; és az emberlélek részéről jóval nagyobb dolog tisztázni magát, hogy egy kicsiny, esetleg rút munka mennyire fontos ennek az egésznek a számára, mint azt gondolni: „Túl rossz ez a munka számomra, másra vagyok hivatva.” – A szellemi tanítvány számára rendkívül fontos a tökéletes szellemi egészségre való törekvés. Egészségtelen kedély- és gondolatélet minden esetben letérít a magasabb megismerésekhez vezető utakról. Tiszta, nyugodt gondolkodás, biztos érzékelés és érzés jelentik itt az alapot. A szellemi tanítvány számára semmi se álljon távolabb a fantasztikumra, a felizgatottságra, az idegességre, az egzaltáltságra, a fanatizmusra való hajlamnál. Az élet minden viszonylatára tanuljon meg egészséges pillantást vetni; igazodjék el biztosan az életben; nyugalomban engedje szólni magához és hatni magára a dolgokat. Törekedjék mindenütt ahol csak szükséges, helytállni az életben. Ítéletében és érzésében kerüljön el minden túlhajtottságot, egyoldalúságot. Ha ezt a feltételt nem teljesítené, magasabb világok helyett saját

képzelőereje körzetébe jutna a szellemi tanítvány; az igazság helyett kedvenc véleményei érvényesülnének. Jobb, ha „józan”, s nem egzaltált és fantaszta a szellemi tanítvány.

A második feltétel, hogy az egész élet *egy tagjának* érezzük magunkat. Enne a feltételnek a teljesítése sok mindent foglal magában. Mindenki azonban a saját módján képes csak teljesíteni. Ha nevelő vagyok, és növendékem nem felel meg várakozásaimnak, érzésemmel elsőként ne növendékem ellen, hanem magammal forduljak szembe. Olyan mértékben kell egynek éreznem tanítványommal magamat, hogy azt kérdezem: „Az, ami nem kielégítő a tanítványnál, nem saját tettem következménye-e?” Ahelyett, hogy érzésemmel vele fordulnék szembe, inkább annak gondolok utána, hogy milyen magatartást tanúsítsak annak érdekében, hogy növendékem a jövőben jobban feleljen meg követelményeimnek. Ebből a hozzáállási módból kifolyólag lassan így, az ember teljes gondolkodásmódja megváltozik. Ez úgy a legkisebbre, mint a legnagyobbra is áll. Egy bűnözőt például ennek a felfogásnak az alapján másként látok, mint anélkül. Visszafogom ítéletemet és így szólok: „Én is csak ember vagyok, mint ez. *Talán* a nevelés, amit a körülmények juttattak, óvtak csak meg sorsától engem”. Eljutok azután arra a gondolatra is, hogy ez az embertestvérem más lett volna, ha a tanítók, akik fáradozásukat reám fordították, azt reá fordították volna. Fontolóra veszem majd, hogy olyan jutott osztályrészemül, amit tőle megvontak, hogy saját javamat éppen annak a körülménynek köszönöm, hogy tőle azt megvonták. Ekkor azonban nem áll majd messze tőlem annak gondolata, hogy egy tag vagyok csupán az egész emberiségen belül és mindazért, ami történik, *egyetemesen felelős* vagyok. Ezzel nem azt mondjuk, hogy egy ilyen gondolatnak azonnal külső agitációs tette kell lennie. A lélekben azonban csendben ápolni kell azt. Ekkor igen lassan az ember külső magatartásában is kifejeződik majd. És ilyen dolgokban mindenki csak önmagánál kezdheti a reformálással. Teljesen terméketlen, ilyen gondolatok alapján általános követelményeket állítani az emberiség elé. Hogy

milyenek legyenek az emberek: erről könnyű ítéletet alkotni; a szellemi tanítvány azonban a mélyben dolgozik, nem a felszínen. Teljességgel helytelen volna ezért, ha az itt jelzett követelményt a szellemi tanító bármiféle külső – netalán politikai – követeléssel hozná kapcsolatba, amivel a szellemi iskolázásnak semmilyen köze nem lehet. A politikai agitátorok rendszeren „tudják”, mit kell más emberektől „követelni”; kevesebbet hallani náluk, ami az önmagukkal szembeni követelményeket illeti.

És ezzel közvetlenül összefügg a szellemi iskolázás harmadik feltétele. A tanítványnak fel kell tudni hatolnia ahhoz a nézethez, hogy gondolatainak és érzéseinek éppúgy jelentőségük van a világ számára, mint cselekedeteinek. Fel kell ismerni, hogy épp annyira romboló hatású, ha embertársamat gyűlölöm, mint amikor megütöm. Ekkor érkezek azután el a megismeréshez, hogy ne ma teszek valamit amikor tökéletesítem magamat, hanem a világért is Tiszta érzéseimből és gondolataimból a világ éppolyan hasznot könyvel el, mint jó magatartásomból. Amíg nem tudok hinni bensőmnek e világjelentőségében, addig alkalmatlan vagyok a szellemi tanítványságra. Akkor tölt csak el bensőm, lelkem jelentőségére vonatkozó helyes meggyőződés, ha ezen a lelki elemen olyan módon dolgozom, mintha legalább éppannyira valós lenne, mint minden külső. El kell ismernem, hogy érzéseimnek éppúgy van hatása, mint kezem tevékenységének.

Ezzel tulajdonképpen a negyedik feltételt is kimondtuk már: annak a nézetnek a magunkévá tételét, hogy az ember tulajdonképpeni lényisége nem a külsődlegesben, hanem a belsőben rejlik. Aki a külvilág produktumának tekinti csak magát, a fizikai világ eredményének, semmire sem juthat a szellemi iskolázásban. Lelki-szellemi lénynek érezni önmagát – az alapja egy ilyen iskolázásnak. Aki ilyen érzésig hatol, alkalmas ezután arra, hogy különbséget tegyen benső elkötelezettség és a külső eredmény között. Megtanulja felismerni, hogy az egyiket nem lehet közvetlenül a másikon lemérni. A szellemi

tanítványnak helyes középet kell találnia a között, amit a külső feltételek írnak elő és a között, amit ő talál helyesnek magatartására nézve. Ne kényszerítse környezetét olyasmire, amit az képtelen megértéssel fogadni; teljesen szabadnak kell azonban lennie attól a vágytól is, hogy csak azt tegye, amit ez a környezet elismerni képes. Igazságainak elismerését egyes-egyedül becsületes, megismerésért küzdő lelke hangjában kell keresnie. Környezetétől azonban, amennyit csak képes, **tanuljon**, hogy felmérje ebből, mi szolgálja annak javát és mi van hasznára. Így fejleszti ki saját magában azt, amit a szellemtudományban a „szellemi mérlegnek” hívnak. Egyik serpenyőjén a külvilág igényeire „nyitott szív”, a másikon „benső szilárdság és megingathatatlan kitartás” helyezkednek el.

Ezzel az ötödik feltételre utalunk: az egyszer tett elhatározás követésében való állhatatosság. Semmi sem veheti a tanítványt arra rá, hogy elhatározásától eltérjen, egyes-egyedül az a belátás, hogy tévedésben van. Minden elhatározás erő és ha nem is vezet közvetlen eredményre ott, amire irányul, hat a maga módján. Csak akkor döntő az eredmény, amikor egy cselekedetet vágyból hajtunk végre. Minden cselekedet azonban, amit vágyból hajtanak végre, a Magasabb Világ szempontjából értéktelen. Itt egyedül a cselekedet iránti **szeretet** a döntő. Ebben a szeretetben élje ki magát mindaz, ami a szellemi tanítványt valamely cselekedetére hajtja. Nem is ernyed ekkor el, hogy egy elhatározást újra meg újra valóra váltson, bármennyi sikertelen próbálkozás ellenére is. Oda jut ily módon, hogy ne tetteinek **külső** hatásaira várjon, hanem maguk a tettek elégítsék ki. Megtanulja, hogy tetteit, sőt egész lényét is a világnak áldozza, bárhogyan is fogadná ez áldozatát. Ilyen áldozati szolgálatra kell készen állania annak, aki szellemi tanítvány akar lenni.

Hatodik feltétel a **háládatosság** érzésének kifejlesztése, mindazért, amiben részesül az ember. Tudnunk kell, hogy létünk az egész mindenség ajándéka. Mi minden szükséges, hogy mindegyikünk megkaphassa és fenntarthassa létét!

Mennyit köszönhetünk a természetnek és a többieknek! Ilyen gondolatokra kell hajlaniuk azoknak, akik szellemi iskolázást akarnak. Aki nem tudja átadni nekik magát, képtelen azt a *minden iránti szeretetet* kifejleszteni magában, ami szükséges ahhoz, hogy magasabb megismeréshez jussunk. Amit nem szeretek, nem nyilatkozhat meg a számomra. És minden megnyilatkozás hálával kell, hogy eltöltsön, mert gazdagabbá leszek általa.

A nevezett feltételeknek egy hetedikben kell egyesülniük: az életet szakadatlanul abban az értelemben felfogni, ahogyan azt a feltételek követelik. Ezáltal teremti meg a tanítvány annak a lehetőségét, hogy életének egységes jelleget adjon. Egyedi életmegnyilvánulásai egymással összhangban, és nem ellentmondásban állanak majd. Előkészült immár arra a nyugalomra, amire a szellemi iskolázás első lépcsői során el kell jutnia.

Ha valaki komoly és becsületes akarattal rendelkezik a megadott feltételek teljesítésére, akkor határozza magát el a szellemi iskolázásra. Ekkor találja késznek magát a felsorolt tanácsok követésére. Nem egy ember számára; sok minden külsőségesnek tűnhet ezekből a tanácsokból. Ilyen valaki azt mondja talán, hogy azt várta, az iskolázás kevésbé szigorú *formák* között zajlik majd le. Minden bensőnek azonban valami külsőben kell megnyilatkoznia. És épp úgy, ahogy egy kép nincsen még meg azzal, ha csak a festő fejében él, éppígy nemigen lehet meg szellemi iskolázás külső kifejeződés nélkül. Azok becsülik csak kevésre a szigorú formákat, akik nem tudják, hogy a külsőben a bensőnek kell kifejezésre jutnia. Igaz, hogy egy dolog *szelleme* a lényegi része, és nem a formája. Azonban úgy, ahogyan a forma szellem nélkül semmis, úgy a szellem tétlen maradna ha nem teremtene formát magának.

A felállított feltételek alkalmasak, hogy a szellemi tanítványt elég erőssé tegyék arra, hogy a további követelményeknek is – amiket a szellemi iskolázásnak vele szemben állítania kell – megfeleljen. Ha ezek a feltételek hiányzanak nála, úgy minden új követelmény irányában aggodalommal

viseltetik. Nélkülük nem sikerül azt a bizalmat megalapítania az emberek felé, ami szükséges számára. És a bizalomra és az igazi emberszeretetre kell minden igazságra-törekvésnek épülnie. Reá kell *épülnie*, jóllehet *nem* születhet belőle, hanem csakis a saját lelki erőből forrasozhat elő. És az emberszeretetnek fokozatosan minden lény és minden lét iránti szeretetté kell kiszélesednie. Aki a nevezett feltételeket nem teljesíti, nélkülözi majd a minden építést, minden teremtést szolgáló maradéktalan szeretetet, valamint az arra való hajlandóságot, hogy minden rombolással minden megsemmisítéssel, mint olyannal felhagyjon. Olyanná kell válnia a szellemi tanítványnak, hogy soha, a megsemmisítés kedvéért nem semmisít meg semmit, sem cselekedeteiben, de szavakban, érzésekben és gondolatokban sem. Számára a létrejövés, az alakulás jelentsen örömet; és segédkezet csak akkor szabad a megsemmisítéshez nyújtania, ha arra is képes, hogy a megsemmisítésből és annak révén, új életet segítsen elő. Nem arra gondolunk ezzel, hogy nézőként hagyja a rossz túlburjánzását; ellenben még a rossznak is keresse meg azokat az oldalait, amiknek segítségével azt jóvá képes alakítani. Egyre jobban tisztába jön vele, hogy a rossz és tökéletlen leghelyesebb leküzdése a jó és tökéletes megteremtése. A szellemi tanítvány tudja, hogy semmiből nem lehet teremteni valamit, azonban a tökéletlent tökéletesbe át lehet változtatni. Aki a teremtésre fejleszt ki hajlamot magában, hamar azt a képességet is megtalálja, hogy a rosszal szemben helyes magatartást tanúsítson.

Aki szellemi iskolázásba kezd, tisztán kell látnia, hogy általa építeni, s nem rombolni kell. A becsületes, odaadásteljes munkához való, és nem a kritikára és rombolásra irányuló akaratot kell, hogy magával hozza. Legyen képes az *áhítatra*, mivel olyat kell tanulnia, amit nem tud még. Áhítattal pillantson arra, ami feltárul előtte. Munka és áhítat: azok az alapérzések ezek, amiket meg kell a szellemi tanítványtól követelni. Egyeseknek azt kell tapasztalniuk, hogy az iskolázásban – annak ellenére, hogy nézetük szerint szüntelenül tevékenyek – nem jutnak előre. Ez onnan van, hogy a munkát és áhítatot nem a megfelelő

értelemben fogták fel. Annak a munkának lesz legcsekélyebb eredménye, melyet ennek az eredménynek a kedvéért kezdeményezünk, és az a tanulás visz a legkevésbé előre, mely áhítat nélkül folyik. A munkára, nem az eredményre irányuló *szereket* juttat egyedül előre. És ha a tanuló egészséges gondolkodásra és biztos ítéletre törekszik, ne engedje kétely és bizalmatlanság által elnyomorítania áhítatát.

Nem kell szolgálai függőségre jutni az ítékezésben, ha egy közlésre, amit kapunk, először nem saját véleményünket, hanem a nyugodt áhítatot és odaadást hozzuk fel. Azok, akik a megismerésben már elérték valamit, tudják, hogy mindent a nyugodt odaadásnak és feldolgozásnak és nem az önös személyes ítéletnek köszönhetnek. – Állandóan szem előtt kell lebegjen, hogy azt, amit már megítélni vagyunk képesek, nem kell már tanulnunk. Ha tehát *csak* ítélni akarunk, egyáltalában semmit sem tanulhatunk többé. A szellemi iskolázásnál azonban a tanulásban áll a lényeg. Teljességgel az az akarat kell, hogy áthasson, hogy tanulók legyünk. Ha valamit nem vagyunk képesek megérteni, jobb ha egyáltalán nem ítélnünk, mintsem, hogy elítéljük. A megértést halasszuk ekkor későbbi időkre. – Mennél magasabbra lép fel az ember a megismerés fokain, annál nagyobb mértékben igényli ezt a nyugodt, áhítatos odahallgatást. Minden igazság-megismerés, a Szellem Világában zajló mindenfajta élet és cselekvés a magasabb területeken a fizikai világbeli értelem és élet folyamatait alapul véve szubtilissá és finomakká válnak. Mennél jobban tágulnak az ember körei, annál finomabbá válnak azok a tevékenységei, amiket kezdeményeznie kell. – Azért, mert ez így van, jutnak az emberek a magasabb területekre vonatkozólag annyira eltérő „nézetekhez” és „álláspontokra”. A magasabb igazságokra vonatkozólag azonban valójában szintén *egy* vélemény létezik csak. El lehet jutni ehhez az *egyetlen* véleményhez, ha munka és áhítat révén felemelkedtünk ahhoz, hogy az igazságot valóban meglátjuk. Csak az juthat olyan nézetre, mely az egyetlen igaztól eltér, aki nem kellően előkészítetten, de kedvenc képzeleti alapján, megszokott gondolatai szerint és így tovább ítélekszik. Ahogyan egy

matematikai tételre vonatkozólag csak egyetlen nézet létezik, ugyanúgy a Magasabb Világok dolgai felől is. Elő kell azonban előbb készítenünk magunkat, hogy ilyen „nézethez” juthassunk. Ha hajlandók lennének megfontolni ezt, úgy a szellemi tanító feltételei senki számára nem jelentenének meglepőt. Teljességgel helyes, hogy az igazság és a magasabb élet minden emberi lélekben ott laknak, és, hogy azokat *mindenki önmaga* találhatja meg és így is kell megtalálnia. Mélyen rejlenek azonban, és az akadályok elhordását követően hozhatók csak felszínre mély járataikból. Hogy ezt hogyan végezzük el, ebben csak olyan adhat tanácsot, kinek tapasztalata van a szellemtudományban. Ilyen tanácsot ad a szellemtudomány. Senkit sem kényszerít rá egy igazságra, dogmát nem hirdet; utat mutat azonban. Ezt az utat ugyan – talán csak sok megtestesülést követően – mindenki önmaga is megtalálhatná; az út megrövidítését jelenti azonban, amit a szellemi iskolázásban érünk el. Általa az ember előbb ér el egy ponthoz, amelyen közreműködhet, azokban a világokban, ahol szellemi munka révén segítik elő az emberi üdvöt és az emberi fejlődést.

Ezzel rámutattunk azokra a dolgokra, amiket a magasabb világtapasztalás eléréséről legelőször kell közölnünk. A következő fejezetben ezeket a fejtegetéseket azáltal folytatjuk majd, hogy megmutatjuk, hogy ennek a fejlődésnek a során mi folyik le az emberi természet magasabb tagjaiban (lelki organizmusban vagy asztrálestben és a szellemben vagy gondolattestben). Ezzel a fenti közléseket új megvilágításba helyezzük és mélyebb értelemben hatolhatunk majd azokba.

A BEAVATÁS NÉHÁNY HATÁSÁRÓL

Az igazi szellemtudomány alapelveihez tartozik, hogy aki odaadja magát neki, ezt teljes tudatossággal tegye. Semmibe ne vágjon, ne gyakoroljon, amiről nem tudja, milyen hatása van. A szellemi tanító, aki valaki számára tanácsot, vagy útmutatást ad, egyúttal mindig megmondja majd, hogy követése mit eredményez annak testében, lelkében és szellemében, aki a magasabb megismerésre törekszik.

Itt egynéhány, a szellemi tanítvány lelkére gyakorolt hatást adunk meg. Csak aki olyan dolgokat ismer, ahogyan azokat itt közöljük, vághat csak teljes tudatossággal azokba a gyakorlatokba, amik az érzékfeletti világok megismeréséhez vezetnek. És csak az ilyen a tényleges szellemi tanítvány. A valóságos szellemi iskolázásnál minden sötétben botorkálás szigorúan kerülendő. Aki nem nyitott szemmel akarja iskolázását folytatni, lehet pl. *médiummá*; a szellemtudomány értelmében szellemi látóvá azonban nem válhat.

Annál, aki ebben az értelemben a megelőző szakaszokban – az érzékfeletti megismerések megszerzésére – leírt gyakorlatokat végzi, mindenekelőtt az úgynevezett lelki organizmusban bizonyos változások mennek végbe. Ezt csak a szellemi látó észlelheti. Egy többé-kevésbé szellemileg-lelkileg világító felhővel lehet ezt összehasonlítani, aminek közepén található az ember fizikai teste.* Ebben az organizmusban az ösztönök, vágyak, szenvedélyek, képzetek és így tovább, szellemileg láthatókká válnak. Érzéki vágyakat benne például bizonyos formájú sötétvöröses kisugárzásoknak érzékelünk. Egy tiszta nemes gondolat mintegy vöröses ibolya kisugárzásban jut kifejezésre. Az éles fogalom, amit a logikusan gondolkozó alkot, egészen határozott körvonalú sárgás

* Leírást erről a Szerző „Theosophie” c. művében találni.

alaknak érződik. A zavarosfejű kusza gondolata határozatlan körvonalú alakban lép fel. Egyoldalú, csökönyös nézetű emberek gondolatai éles, mozdulatlan körvonalaikban, az olyan személyiségeké pedig, akik mások nézetei irányában nyitottak, mozgékony, változó körvonalakkal jelennek meg és így tovább, és így tovább.*

Mennél tovább halad azonban előre lelki fejlődésében az ember, annál szabályosabban tagolttá lesz lelki organizmusa. Egy fejletlen lelki életű embernél zavaros, tagolatlan. Ilyen tagolatlan lelki organizmusnál is képes azonban olyan képződményt észlelni a szellemi látó, mely világosan kiválik a környezetéből. A fej belsejétől a fizikai test közepéig terjed. Egyfajta, bizonyos szervekkel rendelkező önálló testnek látszik. Azokat a szerveket, amiket az alábbiak során tárgyalunk majd, szellemi módon a következő fizikai testrészek közelében észleljük: az első, a szemek között, a második a gégefő közelében, a harmadik a szív táján, a negyedik az úgynevezett gyomorgödör szomszédságában van, az ötödik és hatodik székhelye az altestben található. Ezeket az alakulatokat a szellemi kutatók „kerekeknek” (chakramoknak), vagy „lótuszvirágoknak” nevezik. A kerekkel vagy virágokkal való hasonlóság miatt nevezik őket így: természetesen tisztában kell azonban lenni azzal, hogy ilyen kifejezés nem sokkal találóbb, mint amikor a két tüdőrészt „tüdőszárnyaknak” hívják. Ahogyan itt világos, hogy nem „szárnyakkal” van dolgunk, úgy ott is hasonlatszerű jelölésre kell csak gondolnunk. Ezek a „lótuszvirágok” a fejletlen embernél sötét színűek és nyugvásban vannak, mozdulatlanok. A szellemi látónál azonban mozgásban vannak és ragyogó színárnyalatúak. A *médiúm*nál is valami hasonló az eset, azonban eltérő módon. Ebbe itt most mélyebben ne bocsátkozzunk. – Amint ezért a szellemi tanítvány

* Valamennyi további leírásnál ügyelni kell rá, hogy például egy szín „látásakor” *szellemi látást* /nézést/ értünk ez alatt. Ha a szellemi látó megismerés arról beszél: „vöröset látok”, úgy ez azt jelenti: „a leki-szellemiben olyan élményem van, mely a vörös szín benyomásakor támadó fizikai élménnyel ér fel”. Csak mert a szellemi látó megismerés számára ilyen esetben egészen természetes azt mondani: „vöröset látok”, kerül alkalmazásra ez a kifejezés. Aki nem gondolja át ezt, könnyen téveszti össze a szín vízióját az igazi szellemi látási élménnyel.

gyakorlataiba kezd, az első az, hogy a lótvuszvirágok világosakká válnak; később forgásnak is indulnak. Amikor ez az utóbbi bekövetkezik, veszi kezdetét a szellemi látás képessége. Ezek a „virágok” ugyanis a lélek érzékszervei*. Forgásuk pedig annak a megnyilatkozása, hogy az érzékfelettit észlelik. Senki sem szemlélheti az érzékfelettit, mielőtt asztrális szervei ezen a módon ki nem alakultak volna.

Az a szellemi érzékszerv, mely a gégefő közelében helyezkedik el, teszi lehetővé egy másik lelki lény *gondolkodásmódjának* áttekintését, mélyebb betekintést enged továbbá a természeti jelenségek igazi törvényeibe. – A szív szomszédságában lévő szerv más lelkek érzületmódjának szellemi látásos megismerését tárja fel. Aki kifejlesztette, az állatoknál és növényeknél meglévő bizonyos mélyebb erőket is képes megismerni. Az úgynevezett gyomorgödör közelében lévő szerv segítségével a lelkek *képességeit* és *tehetségeit* illető megismerésekhez jutunk; képesek vagyunk áttekinteni, hogy az állatok, növények, kövek, fémek, légköri jelenségek és így tovább, milyen szerepet játszanak a természet háztartásában.

A gégefő közelében lévő szervnek tizenhat „szíromlevele” vagy „küllője” van, a szív közelében lévőknek tizenkettő, a gyomorgödör közelségében lévőknek tíz.

Bizonyos lelki tevékenységek azonban összefüggésben állnak ezeknek az érzékszerveknek a kifejlesztésével. Aki pedig ezeket a tevékenységeket bizonyos meghatározott módon fejt ki, valamelyest hozzásegít az illető szellemi szervek kialakulásához. A „tizenhatszirmú lótvuszvirág” szirmai közül nyolc az ember egy régebbi fejlődésfokán a távoli múltban ki volt már fejlődve. *Ehhez* a kifejlettséghez az ember maga semmivel sem járult hozzá. Természeti adományként kapta, amidőn álomszerű tompa tudatállapotban élt még. Az

* A „forgás”, sőt maguknak a „lótvuszvirágoknak” erre az észleletére vonatkozólag is érvényes az, amit az előző

emberiségfejlődés akkori fokán is működésben voltak. Ez a fajta tevékenység azonban azzal a tompa tudatállapottal férhetett csak meg. Amikor azután a tudat világosabbá lett, a szirmok elhalványultak és tevékenységüket berekesztették. A másik nyolcat az ember tudatos gyakorlatok segítségével maga fejlesztheti ki. Ezáltal a teljes lótuszvirág világítóvá és mozgásképesé lesz. A tizenhat szírom mindegyikének kifejlesztésétől függ meghatározott képességek megszerzése. Mégis, amint utaltunk rá, belőlük csak nyolcat képes tudatosan kifejleszteni az ember; a másik nyolc azután magától jelenik meg.

A fejlődés a következőképp megy végbe. Bizonyos lelki folyamatokra figyelmet és gondot kell az embernek fordítania, amiket közönségesen gondtalanul és a figyelem összpontosítása nélkül végez el. Nyolc ilyen folyamat van. Az első annak a módja, ahogyan képzeteket sajátítunk el. Ebben a vonatkozásban az ember közönségesen teljesen a véletlenre bízza magát. Ezt meg azt hallja, az egyiket és a másikat látja, majd eszerint alkotja fogalmait. Ameddig így jár el, tizenhatszirmú lótuszvirága teljesen működésen kívül marad. Csak ha ebben a tekintetben kézbe veszi önnevelését, válik működővé. Ennek az érdekében ügyelnie kell képzeteire. Mindegyik képzetnek jelentőségre kell szert tennie számára. A külvilág dolgaira vonatkozó meghatározott üzenetet, hírt kell látnia bennük. És azokkal a képzetekkel, amik nem rendelkeznek ilyen jelentőséggel, nem szabad megelégednie. Egész fogalmi életét irányítsa úgy, hogy az a külvilág hű tükrévé legyen. Irányuljon arra a törekvésre, hogy lelkéből a helytelen képzeteket eltávolítsa.

A második lelki folyamat hasonló értelemben az ember elhatározásait illeti. A legjelentéktelenebbre is csak megalapozott, teljes megfontolást követően határozza el magát. Tartson távol lelkétől minden gondolat-nélküli cselekvést, jelentőség-nélküli ténykedést. Mindenhez alaposan átgondolt okokkal rendelkezzen. Hagyja is abba, amire jelentős ok nem hajtja.

A harmadik folyamat a beszédre vonatkozik. Csak aminek értelme és jelentősége van, hangozzék el a szellemi tanítvány ajkáról. Minden, az önmagáért való beszéd letéríti útjáról. A társalgásnak azt a szokásos módját, amikor válogatás nélkül tarka összevisszaságban beszélnek, kerülje el a szellemi tanítvány. Emellett azonban ne kerülje el az embertársaival való érintkezést. Éppen az érintkezésben fejlődjék beszéde jelentőségteljessé. Mindenki számára beszéd és válasz tekintetében rendelkezésre áll, azonban gondolattal áthatottan, minden irányban megfontoltan teszi ezt. Alap nélkül sohasem szólal meg. Arra törekszik, hogy se túl sok, másrészt se túl kevés szót ne ejtsen.

A negyedik lelki folyamat a *külső* cselekvés szabályozása. A szellemi tanítvány úgy igyekszik rendezni cselekvését, hogy az embertársai cselekvéseihez és környezetének folyamataihoz illeszkedjék. Elhagyja azokat a cselekedeteket, amik zavarók a mások számára vagy amik ellentmondásban állnak ahhoz, ami körülötte történik. Törekszik úgy rendezni ténykedését, hogy az környezetébe, élethelyzetébe és így tovább, harmonikusan tagolódjék. Ahol valami más indítja cselekvésre, alaposan tekintetbe veszi, hogyan felelhetne meg legjobban az indításnak. Amikor önmagától cselekszik, cselekvési módjának hatásait a legpontosabban mérlegeli.

Az ötödik, ami tekintetbe jön itt, az egész élet berendezésében áll. A szellemi tanítvány természet- és szellemszerűen igyekszik élni. Nem siet el semmit, de nem is rest. Túlelfoglaltság és hanyagság egyaránt távol állanak tőle. Az életet a munka egy eszközének tekinti és ennek megfelelően rendezkedik be. Az egészség ápolását, szokásokat és így tovább, úgy rendezi be magának, hogy harmonikus élet az eredménye.

A hatodik az emberi törekvésre vonatkozik. A szellemi tanítvány megvizsgálja képességeit, készségét és ilyen önmegismerés értelmében viselkedik. Igyekszik semmi olyat nem tenni, ami erőin túl van, de abba sem

hagyni, ami azokon belül található. Másrésztől olyan célokat állít maga elé, amik az ember ideáljaival, nagy kötelességeivel függenek össze. Nem pusztán gondolat nélkül, fogaskerék módjára illeszkedik a nagy emberi hajtóműbe, hanem igyekszik felfogni feladatait és a mindennapin túlra tekinteni. Kötelességeit igyekszik egyre jobban és tökéletesebben teljesíteni.

Lelki életében a hetedik azt a törekvést illeti, hogy az élettől lehetőleg sokat tanuljon. Semmi se haladjon úgy el a szellemi tanítvány mellett, figyelmét elkerülve, ami ne adna indítékot rá, hogy élete számára hasznos tapasztalatot szerezzen. Ha valamit helytelenül vagy tökéletlenül intézett, az indítékká lesz, hogy később helyesen vagy tökéletesen csinálja. Ha mások cselekvését látja, hasonló célból figyeli meg őket. Gazdag tapasztalati kincset igyekszik gyűjteni és azt gondosan mindig tanácsért felkeresni. És semmit nem tesz úgy, hogy ne tekintene olyan élményekre vissza, amik elhatározásainál és tevékenységében segítségére lehetnének.

Végül a nyolcadik: időnként vessen pillantást bensőjébe a szellemi tanítvány; el kell merülnie önmagában, gondosan fontolóra venni, kialakítani és vizsgálni élete alapelveit, ismereteit gondolatban átfutni, mérlegelni kötelességeit, átgondolni az élet tartalmát és célját és így tovább.

Mindezeket az előző szakaszokban tárgyaltuk már. Most a tizenhatszirmú lótuszvirág fejlesztésének vonatkozásában soroljuk csak fel azokat. Gyakorlásuk révén utóbbi egyre tökéletesebbé válik. Ilyen gyakorlatoktól függ ugyanis a szellemi látás képességének kifejlődése. Mennél inkább áll például az, amit valaki gondol és beszél, összhangban a külvilágbeli folyamatokkal, annál hamarabb fejlődik ki ez az adomány. Aki valótlanul gondol vagy szól, megöl valamit a tizenhatszirmú lótuszvirág csírájában. Igazságszeretet, becsületesség, őszinteség, ebben a vonatkozásban felépítő, hazudozás, kétszínűség, tisztességtelenség romboló erők. És a szellemi tanítványnak tudnia kell, hogy itt nem csak „jó szándék” szükséges, hanem tényleges tett. Ha

olyasmit gondolok és mondok, ami nincs fedésben a valósággal, szellemi érzékszervemben rombolok szét valamit, még ha ugyanekkor mégolyan jó szándékkal is véltem eljárni. Úgy van ez, mint a gyereknél, amely a tűzbe nyúlva megégeti magát, akkor is, ha ez tudatlanságból történik. – A tárgyalt lelki folyamatok vázolt irányban történő beállítása a tizenhatszirmú lótuszvirágot pompás színekben ragyogtatja fel és törvényszerű mozgást biztosít számára. – Figyelembe kell azonban venni itt, hogy a leírt szellemi látás adottsága nem léphet fel előbb, mielőtt a lélek kifejtésének egy bizonyos fokát el nem értük. Ameddig nehézséget okoz még ebben az értelemben vinni életünket, addig ez az adottság nem mutatkozik még meg. Ameddig a vázolt folyamatokra különösen kell még ügyelni, nem vagyunk még érettek. Ha elértük, hogy a megadott módon élünk, úgy, amint azt az ember megszokott jelleggel egyébként teszi, akkor jelentkeznek majd a szellemi látás első nyomai. Akkor nem lehetnek többé fáradozással elérték a dolgok, hanem magától értetődő életmóddá kellett válniuk. Nem szabad fennállnia annak a szükségességnek, hogy folytonosan megfigyeljük, hajtsuk arra magunkat, hogy így éljünk. Mindennek megszokássá kellett lennie. – Vannak bizonyos útmutatások, amik a tizenhatszirmú lótuszvirágot más módon indítják fejlődésre. Az összes ilyen útmutatást **az igazi szellemtudomány elveti**. Ugyanis a testi egészség tönkretételéhez és a morális megromlásra vezetnek. Ezeket könnyebb végbe vinni, mint az itt leírtakat. Utóbbi hosszadalmas és fáradságos. Azonban az igazi célhoz vezet és **morálisan csak megerősíthet**.

Valamely lótuszvirág torzult kialakításának következtében bizonyos szellemi látás fellépése esetén nem csak illúziók és fantasztikus képzetek, de a közönséges életben is tévelygések és ingatagság lépnek fel. Ilyen kialakítás következtében félnékké, iriggyé, hiúvá, beképzeltté, önfejűvé és így tovább, válhat valaki, holott előzőleg ilyen tulajdonságai nem voltak. Elmondtuk, hogy a tizenhatszirmú lótuszvirág szirmai közül nyolcat már az ősi múlt során kifejlesztett az ember és, hogy a szellemi iskolázás során ezek maguktól lépnek

újra fel. A szellemi tanítvány törekvésében minden gondot a másik nyolc szírom kifejlesztésére kell fordítania. Fonák iskolázás mellett könnyen a régen kifejtettek lépnek egyedül fel és az új, kiképzésre valók satnyák maradnak. Ez különösen akkor lesz az eset, ha az iskolázás során túl keveset törődnek a logikus, értelmes gondolkodással. A lehető legnagyobb fontossággal bír, hogy a szellemi tanítvány értelmes, világos gondolkodásra törő ember legyen. És további fontossággal bír, hogy beszédében a legnagyobb világosságra törekedjék. Olyan emberek, akik sejteni kezdenek valamit az érzékfelettiről, szívesen beszédesekké válnak ezeket a dolgokat illetően. Ezzel feltartják helyes fejlődésüket. Minél kevesebbet beszélnek ezekről, annál jobb. Csak az, aki a világosság egy bizonyos fokáig jutott el, beszéljen. – Tanításuk kezdetén a szellemi tanítványok rendszerint elcsodálkoznak, hogy a szellemileg már iskolázottak milyen kevéssé „kíváncsiak” élményeik közlésére. A legüdvösebb az volna számukra, ha élményeikről teljesen hallgatnának és mást nem is kívánnának megbeszélni, mint mennyire jól vagy rosszul sikerül gyakorlataikat elvégezni vagy követni az útmutatásokat. A szellemileg iskolázott számára ugyanis az előrehaladás megítélésére teljesen más források állnak rendelkezésre, mint a közvetlen közlések. A tizenhatszirmú lótuszvirág szóban forgó nyolc szirmát ilyen közlések mindig valamelyest megkeményítik, pedig azoknak lágyaknak és hajlékonyaknak kellene megmaradniuk. Ennek megvilágítására, vegyünk egy példát. Az érthetőség kedvéért ezt ne az érzékfeletti, hanem a közönséges életből hozzuk. Tételezzük fel, hogy hírt kapok valamiről és utána azonnal ítéletet alkotok magamnak róla. Rövid idő elteltével további hírt kapok ugyanerre a dologra vonatkozólag, mely azonban az elsővel nem egyezik. Arra kényszerülök ezáltal, hogy a már kialakított ítéletet átalakítsam. Ennek egy a tizenhatszirmú lótuszvirágomra gyakorolt kedvezőtlen befolyás a következménye. A dolog teljesen más lenne, ha ítéletemmel először tartózkodóbb lettem volna, ha az egész üggyel kapcsolatban belül gondolataimban, kívül pedig szavaimmal „hallgattam” volna, míg csak

ítéletem számára teljesen biztos támpontokra nem találtam volna. Az ítéletek képzésében és kimondásánál alkalmazott óvatosság lassan a szellemi tanítvány különleges ismertetőjelévé lesz. Ezzel szemben azok iránti benyomásokra és tapasztalatokra való érzékenysége, amiket hallgatagon enged maga előtt elvonulni, hogy a lehető legtöbb támpontot teremtsen meg magának, ha ítélnie kell, megnő. Kékes-vörös és rózsavörös árnyalatok lépnek fel ilyen óvatosság folytán a lótuszvirágszirmokon, a másik esetben ellenben sötétvörös és narancsszínű árnyalatok. Hasonló módon, mint a tizenhatszirmú*, kerül kialakításra a szív közelében a tizenkétszirmú lótuszvirág is. A szirmok fele ennél is az ember régmúlt fejlődési állapotában megvolt már és működött. Ezt a hat szirmot ezért a szellemi iskolázás során nem kell különösen kifejleszteni; maguktól jelennek meg és kezdenek forgásba, ha dolgozunk a többi haton. – Ennek a fejlesztésnek az elősegítésére az embernek ismét tudatosan kell bizonyos lelki tevékenységeknek meghatározott irányt adnia.

Tisztáznunk kell azonban, hogy az egyes szellemi vagy lelki szervek észleleteinek eltérő jellegük van. A tizenkétszirmú lótuszvirág más észleletet közvetít, mint a tizenhatszirmú. Ez utóbbi alakokat észlel. Az a gondolkodásmód, ami egy lélek sajátja, a törvények, amik szerint folyik le egy természeti esemény, a tizenhatszirmú lótuszvirág számára alakokban lépnek fel. Ezek azonban nem merev, nyugodt alakzatok, hanem mozgó, élettől eltöltött formák. A szellemi látó, kinél ez az érzék kifejlődött, minden gondolkodásmód, minden természeti törvény számára egy-egy formát adhat meg, amiben ezek kifejeződnek. A bosszú gondolata például nyílszerű fogazott alakba öltözik, a jóindulatú gondolatnak gyakran nyíló virág és így tovább, alakja van. A határozott, jelentőségteljes gondolatok szabályosan, szimmetrikusan alakítottak,

* A „tizenhatszirmú lótuszvirág” fejlesztésének feltételeiben a hozzáértő azokat az útmutatásokat ismeri majd fel, amiket Buddha adott tanítványainak az „ösvény” számára. Itt azonban nem arról van szó, hogy „buddhizmust” tanítsunk, hanem olyan fejlesztési feltételeket vázolni fel, amik a szellemtudományból magából adódnak. Az, hogy ezek Buddha bizonyos tanításaival összhangban állanak, nem akadályozhat meg, hogy azokat **önmagukban** igazaknak találjuk.

homályos fogalmaknak kusza körvonalaik vannak. – A tizenkétszirmú lótuszvirág révén teljesen más észleletek lépnek színre. Ezeknek az észleleteknek a jellegét megközelítőleg úgy vázolhatjuk, ha lelki melegnek és lelki hidegségnek írjuk le őket. Egy ilyen érzékkel rendelkező szellemi látó azokból az alakokból, amiket a tizenhatszirmú lótuszvirággal észlel, ilyen lelki meleg vagy lelki hidegség kiáramlását érzi. Képzeljük el, hogy egy szellemi látó csak a tizenhatszirmút, a tizenkétszirmú lótuszvirágot azonban nem fejlesztette ki. Egy jóindulatú gondolat kapcsán ez esetben csak a fent leírt alakot látná. Egy másik, aki mindkét érzéket kifejlesztette, ennek a gondolatnak még azt a kiáramlását is észreveszi, melyet épp egyedül lelki melegként lehet megnevezni. – Mellesleg említsük csak meg, hogy a szellemi iskolázásban egy szervet a másik nélkül sohasem fejlesztünk ki, úgyhogy a fentieket a megvilágítás érdekében nyújtott feltevésnek fogjuk csak fel. – A tizenkétszirmú lótuszvirág kifejlesztése által a szellemi látó számára a természeti folyamatok mély megértése is megnyílik. Mindaz, ami a növekvésre, a fejlődésre alapoz, lelki meleget áraszt; mindaz, ami elmúlásban, felbomlóban, lebukóban van, a lelki hidegség jellegével lép fel.

Ennek az érzéknek a kialakítását a következő módon segítjük elő. Az első, amit ebben a vonatkozásban szem előtt tart a szellemi tanítvány, az gondolatmenetének szabályozása (az úgynevezett gondolatkontroll). Ahogyan a tizenhatszirmú lótuszvirág igazi, jelentős gondolatok által indul fejlődésnek, a tizenkétszirmú a gondolati folyamat belső uralása által. Lidércfényszerűen fellépő gondolatok, amik nem értelmes, logikus módon, hanem tisztán véletlenül kerülnek összekapcsolásra, tönkreteszik e lótuszvirág formáját. Mennél inkább következik egyik gondolat a másiktól, mennél inkább kerülünk mindenfajta logikátlanságot, annál inkább nyeri el a számára megfelelő formát ez az érzékszerv. Ha a szellemi tanítvány logikátlan gondolatokat hall, tüstént a helyes jusson eszébe. Ne húzódjék szeretetlenül félre egy esetleg logikátlan környezetből, hogy fejlődését elősegítse. Azt az indítást se érezze magában,

hogy környezetében minden logikátlant azonnal korigáljon. Sokkal inkább saját bensőjében tereli majd teljes csendben logikus, értelmes irányba a kívülről rázúduló gondolatokat. És azon van, hogy saját gondolataiban mindenütt ezt az irányt tartsa.

Másodikként cselekvésébe kell egy éppen ilyen következetességet vinni (cselekedetek kontrollja). Minden állhatatlanság, cselekvésbeli diszharmónia, a szóban forgó lótuszvirág elrontását segíti elő. Ha megtett valamit a szellemi tanítvány, további cselekvését annak megfelelően alakítja, hogy az logikusan következzen az elsőből. Aki ma más értelemben cselekszik, mint tegnap, a jelzett érzéket soha nem fejleszti ki.

A harmadik az állhatatosságra nevelésben áll. A szellemi tanítvány nem engedi ilyen vagy amolyan befolyás által eltéríteni magát attól a céltől, amit maga elé tűzött, ameddig ezt a célt helyesnek tekinti. Számára az akadályok felhívások azok legyőzésére, semmiképp sem okok a megtorpanásra.

A negyedik az emberek, más lények és tények irányában is a türelmesség (tolerancia). A szellemi tanítvány a tökéletlen, gonosz és rossz irányában elnyomja minden fölösleges kritikáját és sokkal inkább törekszik mindent megérteni abból, ami elébe kerül. Mint ahogyan a Nap nem vonja meg fényét a rossztól és gonosztól, ugyanúgy ő sem megértő érdeklődését. Ha valamilyen kellemetlenséggel találkozik, a szellemi tanítvány nem fakad elutasító ítéletre, hanem a szükségeset elviseli és amennyire erejéből telik, a dolgot jóra igyekszik fordítani. Más véleményeket nem csak a maga nézőpontjából fog fel, hanem igyekszik a másik helyzetébe élni bele magát.

Az ötödik – az élet jelenségeivel szembeni elfogulatlanság. Ebben a vonatkozásban a „hitről” vagy a „ bizalomról” is beszélünk. A szellemi tanítvány minden ember, minden lény elé ezzel a bizalommal lép. És cselekvései során ilyen bizalommal telíti magát. Ha valamit közölnek vele, soha sem mondja: nem hiszem ezt, mivel eddigi véleményemmel ellenkezik.

Sokkalta inkább kész minden pillanatban rá, hogy meglévő véleményét és nézetét egy újabbon vizsgálja meg és helyesbítse. Fogékony marad, mindig és mindenre, ami csak elébe kerül. Bízik továbbá annak hatékonyságában, amire vállalkozik. A féltékenységet és kételkedést száműzi lényéből. Ha valamilyen szándéka van, megvan a hite is ennek a szándéknak az erejében. Ezernyi balsiker sem veheti el ezt a hitét. Ez az a „hit, amely hegyeket képes elmozdítani”.

A hatodik egy bizonyos életbeli-egyensúly (higgadtság) megszerzése. A szellemi tanítvány egyenletes kedélyállapotát törekszik fenntartani, akár fájdalom, akár valami örvendetes éri. Az „az egetverő ujjongás, halálos szomorúság” közötti ide-oda lengésről leszoktatja magát. A szerencsétlenség, a veszély éppúgy vértzetten találják, mint a boldogság, a segítség.

A szellemtudományi írások olvasói a leírtakat az úgy- nevezett „hat tulajdonság”-ként felsorolva ismerik meg, amiket ki kell annak fejlesztenie, aki a Beavatásra törekszik. Itt azzal a lelki érzéssel való összefüggéseiket kellett bemutatni, melyet tizenkétszirmú lótuszvirágnak hívnak. – A szellemi iskolázás ismét tud adni sajátos útmutatásokat, amik ezt a lótuszvirágot az érlelődéshez segítik, az érzékszerv szabályos formájának kiképzése azonban itt is a felsorolt tulajdonságok kifejlesztésén múlik. Ha ezt a fejlesztést figyelmen kívül hagyják, ez a szerv torzképpé alakul. És ennek következtében egy bizonyos szellemi látásbeli adottság ebben az irányban történő kiképzésekor a nevezett tulajdonságok – ahelyett, hogy a jó felé vezetnének – rosszra váltanak át. Az ember különösen türelmetlenné, bizonytalanná, elutasítóvá válhat környezetével szemben. Így például más lelkek érzületei irányában érzékeléshez juthat és ezeket emiatt kerüli vagy gyűlöli. A dolog odáig mehet, hogy a lelki hidegség miatt, ami olyan nézeteknél fogja el, amik ellenkeznek vele, képtelen odahallgatni, vagy visszautasító módon viselkedik.

Ha az eddig elmondottakhoz még bizonyos előírások betartása is járul, amiket a szellemi tanítványok a szellemi tanítóktól csak előszóban kaphatnak, a lótuszvirág fejlődésében megfelelő gyorsulás áll be. Az itt megadott útmutatások azonban mindenképpen a valódi szellemi iskolázáshoz vezetnek. Annak a számára is, aki nem akar vagy nem tud szellemi iskolázáson átmenni, hasznos az életnek a megadott irányban való elrendezése. A lelki organizmusra való hatás ugyanis minden esetben, ha lassan is, de beáll. A szellemi tanítvány számára pedig elengedhetetlen ezeknek az alapelveknek a követése. – Ha szellemi iskolázást kísérelne meg, betartásuk nélkül, csak fogyatékos gondolati szemmel tudna a Magasabb Világokba lépni; és az igazság megismerése helyett akkor csak álmításoknak és illúzióknak lenne alávetve. Bizonyos vonatkozásban szellemi látóvá válna; alapjában véve azonban még nagyobb vakságra jutna, mint amiben előzőleg élt. Eddig ugyanis legalább az érzéki világban állt meg szilárdan és benne egy bizonyos támaszra lelt; most azonban az érzéki világ mögé lát és mielőtt a Magasabb Világban szilárdan megállna, az előbbiben összezavarodik. Akkor esetleg egyáltalán nem képes többé megkülönböztetni az igazságot a tévedéstől és minden tájékozódást elveszt az életben. – Éppen ez okból fontos annyira a *türelem* ezekben a dolgokban. Mindig meg kell gondolni azt, hogy a szellemtudomány a maga útmutatásával nem *mehet* tovább annál, mint ameddig teljes készség áll fenn a „lótuszvirágok” szabályozott fejlesztésére. E virágok valóságos torzképei fejlődnének ki, ha az előtt segítenék *éréshez* őket, mielőtt nyugodt módon megfelelő *formáikat* elérték volna. A szellemtudomány különleges útmutatásai segítik ugyanis elő az *éretté válást*, formájukat azonban a vázolt életmód juttatja számukra.

A lélek gondozásának különlegesen finom módjára van szükség a tízszirmú lótuszvirág fejlesztéséhez. Itt ugyanis arról van szó, hogy megtanuljuk tudatos módon uralni magukat az érzéki benyomásokat. A kezdő szellemi látó számára ez rendkívüli mértékben szükséges. Ezáltal képes csak számtalan illúzió és szellemi önkényesség forrását elkerülni. Közönségesen az ember egyáltalán

nem tisztázza magában, hogy ötleteit, emlékeit mély dolgok uralják és mi az, ami előhívja őket. Tegyük fel a következőt. Valaki vasúton utazik. Egy gondolat foglalkoztatja. Hirtelen teljesen más fordulatot vesz gondolata. Egy évvel azelőtti élményre emlékezik, melyet jelenlegi gondolatával fűz össze. Azonban egyáltalában nem vette észre, hogy ablakon kitekintő szemének pillantása olyan személyre szegeződött, aki egy másikra hasonlított, aki az emlékből szereplő eseményben szerepelt. Amit meglátott, egyáltalán nem jutott tudatába, csak a hatás. Így azt képzelet, hogy a dolog „magától jutott eszébe”. Mi minden nem jön létre ilyen módon az életben! Hogyan játszanak bele életünkbe olyan dolgok, amiket tapasztaltunk és olvastunk, anélkül, hogy az összefüggést tudatunkba hoztuk volna. Valaki például egy bizonyos szint ki nem állhat; nem tudja azonban, hogy ez onnét van, mert a tanító, aki sok évvel ezelőtt gyötörte, ilyen színű öltönyt viselt. Számtalan illúzió ilyen összefüggéseken alapszik. Sok dolog vésődik a lélekbe anélkül, hogy a tudat is bekebelezné azokat. Megtörténhet a következő. Valaki az újságban egy ismert személyiség haláláról olvas. És ekkor egész határozottan állítja, hogy ezt a halálesetet már „tegnap” előre sejtette, annak ellenére, hogy semmit sem hallott és látott, ami erre a gondolatra vezethette volna. És igaz; hogy „tegnap” mintegy „magától” merült fel a gondolata: az illető személy meg fog halni. Egyet azonban nem vett figyelembe. Néhány órával azelőtt, hogy „tegnap” az a gondolata támadt, egy ismerősénél volt látogatóban. Az asztalon egy újság hevert. Nem olvasta el. Pillantása azonban tudattalanul a szóban forgó személyiség súlyos megbetegedésének hírére esett. A benyomás nem vált tudatossá benne. Hatása azonban a „megsejtés” volt. – Ha ilyen dolgokon elgondolkozik, az ember felmérheti, hogy az illúziók és fantáziálás mekkora forrása rejlik ilyen körülményekben. És ezt a forrást, aki tízszirmú lótuszvirágját kívánja kifejleszteni, el kell rekeszteni. Ezzel a lótuszvirággal ugyanis a lelkek mélyen rejtett tulajdonságait lehet észlelni. Igazságot azonban ezeknek az észleleteknek akkor tulajdoníthatunk csak, ha a leírt tévedésektől teljesen megszabadultunk.

Erre a célra az szükséges, hogy úrrá tegye magát az ember a felett, ami a külvilág felől gyakorol hatást valakire. Odáig kell eljutni, hogy olyan benyomások, amiket nem akarunk fogadni, ténylegesen ne is fogadjunk. Ilyen képességet csak erős belső élet révén lehet kinevelni. Az akaratba kell belekerülnie annak, hogy csak azokat a dolgokat engedjük magunkra hatni, amikre figyelmünket fordítjuk és, hogy ténylegesen kivonjuk magunkat azok alól a benyomások alól, amik felé nem akaratlagosan fordulunk. Amit látunk, **akarnunk** kell látni és amire nem szentelünk figyelmet, ténylegesen nem szabad számunkra jelen lennie. Mennél élénkebbé, energikusabbá válik a lélek belső munkája, ezt annál jobban fogjuk elérni. – A szellemi tanítványnak mindenféle gondolat-nélküli ide-oda nézelődést és ezt-azt hallgatást el kell kerülnie. Számára az legyen csak jelen, amire fülét és szemét irányítja. Abban kell gyakorolnia magát, hogy a legnagyobb káoszban se halljon meg semmit sem, ha nem akar hallani; tegye érzéketlenné szemét olyan dolgok felé, amikre nem különösebben tekint oda. Mintegy lelki páncéllal kell öveznie magát valamennyi tudattalan benyomással szemben. – Különösen magára a gondolatélethez kell ilyen irányban gondot fordítania. Egy gondolatot állít maga elé és igyekszik csak azt tovább gondolni, amit teljesen tudatosan, tökéletes szabadságban csatlakoztathat ehhez a gondolathoz. A tetszőleges ötleteket elutasítja. Ha a gondolatot valamely másikkal akarja kapcsolatba hozni, gondosan mérlegeli, hogy ez a másik hogyan került hozzá. – Még tovább megy. Ha valamivel szemben például bizonyos antipátiával van, legyőzi azt, és az illető dologgal kapcsolatban **tudatos** vonatkozást igyekszik létesíteni. Lelki életébe ily módon egyre kevesebb tudattalan elem keveredik. Csak ilyen szigorú önnevelés révén jut el a tízszirmú lótuszvirág arra az alakra, amilyenné lennie kell. A szellemi tanítvány lelki életének figyelemmel folytatott életté kell lennie, és amire semmilyen figyelmet nem kíván vagy akar fordítani, ténylegesen távol kell tudnia tartani. – Ha ilyen önneveléshez a szellemtudomány utasításainak megfelelő meditáció is csatlakozik, úgy a gyomorgödör táján található

lótuszvirág a megfelelő értelemben érlelődik meg, és az, ami az előzően jellemzett szellemi érzékszervek által csak formával és hővel rendelkezett, szellemileg fényt és színt ölt. És ezáltal például a lelkek adottságai és képességei, és a természet erői és rejtett tulajdonságai is feltárulnak. Az étellel bíró lények színeurája válik ezáltal láthatóvá; az, ami körülöttünk van, ad hírt ezáltal lélekszerű tulajdonságairól. – Megértik majd, hogy éppen az ezen a területen végbemenő fejlesztésre a lehető legnagyobb gondot kell fordítani, mert a tudattalan emlékezések játéka itt hallatlanul élénk. Ha nem ez az eset állna fenn, igen sok ember rendelkezne épp az itt szóban forgó érzékkel, mivel szinte azonnal fellép, amidőn az ember érzékei benyomásait teljesen, annyira hatalmában tartja, hogy azok többé csak figyelmének vagy figyelmetlenségének vannak alávetve. Csak ameddig a külső érzékek hatalma homályban és tompaságban tartja ezt a lelki érzéket, marad az tétlenül.

A leírt lótuszvirágokénál nehezebb a kialakítása a hatszirmúénak, mely a testközép táján található. Ehhez a kialakításhoz ugyanis az egész ember öntudat révén történő tökéletes uralására kell törekedni, úgyhogy test, lélek és szellem tökéletes harmóniában vannak nála. A test tevékenységeit, a lélek hajlamait és szenvedélyeit, a szellem gondolatait és ideáit tökéletes összhangba kell hozni egymással. A testet annyira át kell nemesíteni és tisztítani, hogy szervei ne hajtsanak semmire sem, ami ne a lélek és a szellem szolgálatában történik. A lelket a test ne hajtsa olyan vágyak és szenvedélyek felé, amik egy tiszta és nemes gondolkodásnak ellentmondanak. A szellem azonban ne rabszolgatartóként uralkodjék a lélek felett kötelességeket előíró parancsaival és törvényeivel, hanem utóbbi saját, szabad hajlamából kövesse a kötelességeket és parancsolatokat. Ne olyasmiként, aminek kelletlenül veti alá magát, lebegjen a kötelesség a szellemi tanítvány felett, hanem mint olyan, amit azért végez el, mert szereti. Egy szabad lelket, aki érzékiség és szellemiség között egyensúlyban megáll, kell kifejlesztenie a szellemi tanítványnak. Odáig kell jutnia, hogy érzékiségének átengedheti magát, mivel ez annyira megtisztult,

hogyan elvesztette azt a hatalmat, hogy lehúzza őt magához. Szenvedélyeinek megzabolázása ne legyen számára többé szükséges, mivel ezek maguktól követik a jót. Amíg még szüksége van rá, hogy sanyargassa magát, az ember egy bizonyos fokon nem lehet szellemi tanítvánnyá. Olyan erény, melyre előbb kényszerítenie kell magát, még értéktelen a szellemi tanítványság számára. Amíg még megvan egy vágya, az akkor is zavarja az iskolázást, ha azon fáradozunk, hogy ne engedjük neki. És egyre megy, hogy ez a vágy inkább a testhez, vagy inkább a lélekhez tartozik-e. Ha valaki például egy bizonyos izgatószerért kerül, hogy az élvezet megvonása által tisztuljon meg, ez akkor segíti csak, ha a test e megtartóztatás révén nem szenved bántalmakat. Ha az utóbbi az eset, ez azt mutatja, hogy a test kívánja az izgatószeret, és a megtartóztatás érték nélkül való. Ebben az esetben a dolog éppenséggel állhat úgy, hogy az embernek a törekvés tárgyát képező célról egyelőre le kell mondania és megvárni, amíg kedvezőbb érzéki körülmények – esetleg csak egy másik életben – adódnak számára. Az értelmes lemondás bizonyos szituációban jóval nagyobb szerzemény, mint egy olyan dolgot megcélzó törekvés, amit az adott körülmények között éppen nem lehet elérni. Sőt – egy ilyen értelmes lemondás a fejlődést jobban szolgálja, mint az ellenkezője.

Aki a hatszirmú lótuszvirágot kifejlesztette, olyan Lényekkel jut kapcsolatba, akik a Magasabb Világokhoz tartoznak, azonban csak akkor, ha ezek léte a Lélekvilágban mutatkozik meg. A szellemi iskolázás azonban ennek a lótuszvirágnak a kifejlesztését az előtt, hogy a tanítvány azon az úton, aminek a révén *szellemét* egy még magasabb világba emelheti fel, messzire előre ne jutott volna, nem ajánlja. A tulajdonképpeni Szellemi Világba történő ennek a belépésnek kell ugyanis kísérnie mindig a lótuszvirágok kiképzését. Másként összezavarodottságba és bizonytalanságba jut a tanítvány. Megtanulna ugyan *látni*, hiányzana azonban az a képessége, hogy a látottat helyes módon ítélje meg. – Abban azonban, amit a hatszirmú lótuszvirág igényel a kiképzéshez, már biztosíték található az összezavarodottság és bizonytalanság ellen. Nem

egykönnyen kerülhet ugyanis valaki ilyen összezavarodottságba, aki az érzékiség (test), szenvedély (lélek) és idea (szellem) közötti tökéletes egyensúlyhoz jutott. Azonban ennél a biztosítéknál többre van szükség, ha a hatszirmú lótuszvirág fejlesztése révén az ember számára azok az élettel és önállósággal rendelkező Lények válnak észlelhetőkké, amelyek olyan Világhoz tartoznak, amely teljesen különbözik fizikai érzékeinek világától. Hogy ezekben a világokban biztonságra tegyen szert, nem elég lótuszvirágainak kifejlesztése, hanem itt még magasabb szervek kell, hogy rendelkezésre álljanak. Most azért ezeknek a még magasabb szerveknek a kifejlesztéséről lesz szó; akkor aztán a többi lótuszvirágról és a lélektest^{*} egyéb organizációjáról is beszélhetünk majd.

*

A lélektest kiképzése, amint azt éppen leírtuk, az ember számára érzékfeletti jelenségek észlelését teszi lehetővé. Aki azonban ebben a világban ténylegesen el akar igazodni, nem szabad a fejlődésnek ezen a fokán megállnia. A lótuszvirágok pusztá mozgékonyasága nem elégséges. Abban a helyzetben kell lennie, hogy az ember önállóan teljes tudattal legyen képes szabályozni és uralni szellemi szerveinek mozgását. Másként külső erők és hatalmak játékszerévé válna. Hogy ne váljon azzá, azt a képességet kell megszereznie, hogy az úgynevezett „belső szót” meghallja. Hogy ezt megszerezze, nemcsak a lélektestet, hanem az étertestet is fejlesztenie kell. Ez az a finom test, amely a szellemi látó számára a fizikai test egyfajta hasonmásának mutatkozik. Mintegy közbenső fokot képez e test és a lélektest^{*} között. Ha a szellemi látás képességeivel megajándékozott valaki, akkor teljes tudat mellett képes az előtte álló ember fizikai testét elszuggerálni. És ez magasabb fokon nem egyéb, mint a figyelem gyakorlása az alacsonyabbikon. Úgy, ahogyan az ember képes

^{*} Természetes, hogy a szó szerinti értelmezés alapján a „lélektest” (mint a szellemtudomány egy-egy hasonló kifejezése) ellentmondást foglal magában. Mégis ezt a kifejezést használjuk, mert a szellemi látással történő megismerés észlel valamit, amit a szellemiben úgy élünk át, mint ahogyan a fizikaiban a testet észleljük.

figyelmét elterelni valamiről, ami előtte van, úgyhogy az nincsen számára jelen, így képes a szellemi látó teljesen kioltani észlelete számára egy fizikai testet, úgyhogy az számára fizikailag egészen átlátszóvá válik. Ha ezt olyan emberrel, aki előtte áll, végzi, lelki szeme előtt még az úgynevezett étertest marad meg, a lélektesten kívül; utóbbi nagyobb mindkettőjükénél, és át is hatja mindkettőt. Az étertest megközelítően a fizikai test nagyságával és alakjával rendelkezik, úgyhogy körülbelül ugyanazt a teret tölti be, amit a fizikai test is elfoglal. Különlegesen finoman és aprólékosan megszervezett alakulat^{**}. Alapszíne más, mint a szivárványban foglalt hét szín. Aki képes megfigyelni, olyan színt ismer meg, amely az érzéki megfigyelés számára tulajdonképpen nem is létezik. Leginkább a fiatal őszibarackvirág színével lehetne összehasonlítani. Ha az étertestet egészen egyedül önmagában akarjuk szemlélni, úgy a lélektest megjelenését a figyelem hasonlóan alakított gyakorlatával, mint a fent jellemzett, kell kioltani a megfigyelés számára. Ha nem ezt tesszük, úgy az étertest látványa az őt teljesen átható lélektest révén megváltozik.

Az embernél azonban az étertest részecskéi állandó mozgásban vannak. Mindenfelé számtalan áramlás vonul keresztül rajta. Ezeknek az áramlásoknak a révén van fenntartva és kerül szabályozásra az élet. Valamennyi test, amely él, ilyen étertesttel rendelkezik. A növényeknek és az állatoknak is van. Sőt figyelmes észlelő számára maguknál az ásványoknál is megvannak a nyomai. – A nevezett áramlások és mozgások először az ember akaratától és tudatától függetlenek, mint ahogyan a fizikai testben a szív vagy gyomor tevékenysége sem függ az akarattól. – És ameddig az ember az érzékfeletti képességek megszerzésének értelmében önmaga fejlesztését kézbe nem veszi, megmarad ez a függetlenség. Egy bizonyos fokon ugyanis a magasabbra fejlődés éppen abban

* Vö. ezzel a leírással a szerző jellemzését „Theosophie”-jében.

** Kérem a fizikust, hogy az „étertest” kifejezésen ne ütközzék meg. Az „éter” szóval csak a tekintetbe jövő alakulat finomságára akarunk utalni. A fizikai hipotézisek „éter”-ével nem kell az itt előadottat semmilyen kapcsolatba hozni.

áll, hogy az étertest tudattól független áramlásaihoz és mozgásaihoz olyanok társulnak, amiket az ember tudatos módon maga hoz létre.

Amikor a szellemi iskolázás olyan messzire jutott, hogy az előző fejezetekben ismertetett lótuszvirágok mozgásba kezdenek, úgy a tanítvány is végrehajtott már valamit abból, ami éterteste meghatározott áramlásainak és mozgásainak felkeltéséhez vezet. Ennek a fejlesztésnek a célja az, hogy a fizikai szív tájékán egyfajta központ alakuljon ki, amiből a legkülönbözőbb szellemi színekben és formákban játszó áramlások és mozgások indulnak ki. Ez a központ valójában nem egy puszta pont, hanem rendkívül bonyolult alakzat, csodálatos szerv. A legkülönbözőbb színekben szellemi módon világlik és csillámlik és nagy szabályossággal rendelkező formákat mutat, amik sebesen képesek változni. És további formák és színáramlatok futnak ebből a szervből az egyéb testrészek irányába és még ezeken túlra kifelé is, amennyiben az egész lélekettestet átjárják és megvilágítják. Ezeknek az áramlatoknak legfontosabbjai azonban a lótuszvirágokhoz mennek. Végighaladnak ezek egyes szirmain és forgásukat szabályozzák: a szirmok csúcsán azután kifelé áramlanak, hogy a külső térbe vesszenek el. Mennél fejlettebb valaki, annál nagyobb lesz az a körzet, amelybe ezek az áramlások szétterjednek.

Különösen közeli vonatkozásban áll a tizenkét szirmú lótuszvirág a jellemzett középponthez. Közvetlenül benne futnak össze az áramlatok. És rajta keresztül haladnak az áramok egyik oldalon a tizenhatszirmú és a kétszirmú, a másik (alsó) oldalon a nyolc-, hat- és négyszirmú lótuszvirágokhoz. Ebben az elrendezésben rejlik az az ok, amiért a szellemi iskolázás során a tizenkétszirmú lótuszvirág kiképzésére egészen különleges gondot kell fordítani. Ha itt elhibáznak valamit, a fenti egész szervezet kiképzése rendellenessé lesz. – Az elmondottakból felmérhetjük, mennyire finom és intim jellegű a szellemi iskolázás és mennyire pontosan kell eljárunk, hogy minden a megfelelő módon fejlődjék. Minden további nélkül az is kiviláglik, hogy csak az beszélhet az

érzékfeletti képességek kiképzéséhez szolgáló útmutatásról, aki mindazt, amit egy másiknál ki óhajt fejleszteni, maga tapasztalta önmagán, és aki tökéletesen abban a helyzetben van, hogy átlátja, vajon útmutatásai helyes eredményekre vezetnek-e.

Amidőn a szellemi tanítvány végrehajtja, amit az útmutatásokon keresztül írnak elő számára, étertestének olyan áramlásokat és mozgásokat juttat, amik annak a világnak a törvényeivel és fejlődésével, melyhez az ember tatózik, harmóniában vannak. Ezért az útmutatások mindig a világfejlődés nagy törvényeinek leképezései. Ezek az említett és azokhoz hasonló meditációs és koncentrációs gyakorlatokban állnak, amik megfelelően alkalmazva a jellemzett hatásokkal járnak. Bizonyos időkben a szellemi tanítványnak teljesen át kell hatnia lelkét a gyakorlatok tartalmával, bensőleg mintegy egészen kitöltenie vele magát. Az egyszerűvel kezdi, amely mindenekelőtt alkalmas rá, hogy a fej ésszerű és értelmes gondolkodását elmélyítse, bensőségessé tegye. Ezt a gondolkodást ezáltal minden érzéki benyomástól és tapasztalattól függetlenné teszi. Bizonyos módon *egyetlen* pontba fogja össze, amelyet az ember teljesen kézben tart. Ezáltal az étertest áramlásai számára egy *előzetes* központ teremődik meg. Ez a központ egyelőre nem a szív táján, hanem a fejben van. A szellemi látó számára ott a mozgások kiinduláspontjaként jelentkezik. – Egyedül az olyan szellemi iskolázás vezet teljes eredményre, amely először ezt a középpontot teremti meg. Ha mindjárt kezdettől a szívtájékra helyeződne át a központ, a kezdő szellemi látó rendelkezhetne ugyan bizonyos betekintéssel a Magasabb Világokba, nem juthatna azonban az ezeknek a Magasabb Világoknak érzéki világunkkal való összefüggésére vonatkozó helyes bepillantáshoz. A világfejlődés jelenlegi fokán azonban az ember számára ez *feltétlen* szükségesség. Nem szabad ábrándozóvá válnia a szellemi látónak. – Meg *kell* tartania a szilárd talajt a lába alatt.

A fejben lévő központ azután, amikor már megfelelően megszilárdult, lejjebb kerül áthelyezésre, éspedig a gégefő tájékára. Ez a koncentrációs gyakorlatok alkalmazásának hatására történik. Az étertest vázolt mozgásai, akkor erről a tájékról sugároznak. Megvilágítják az ember környezetében lévő lelki teret.

További gyakorlás a szellemi tanítványt képessé teszi rá, hogy étertestének helyzetét maga határozza meg. Ez a helyzete előzőleg azoktól az erőktől áll függésben, amik kívülről jönnek és a fizikai testből indulnak ki. További fejlesztés révén az ember képessé lesz étertestét minden irányban elfordítani. Ezt a képességet olyan áramlatok keltik, amik körülbelül mindkét kéz mentén futnak le és amelyek központjukat a kétszirmú lótuszvirágban a szemek táján találják. Mindez azáltal jön létre, hogy azok a sugárzások, amik a gégefőből indulnak ki, kerek formákká alakulnak, amikből némelyik a kétszirmú lótuszvirághoz megy, hogy innét hullámos áramokként a kezek mentének irányába vegye útját. – Egy további következmény abban áll, hogy ezek az áramok a legfinomabb módon ágaznak szét és egyfajta fonattá válnak, ami mint valami hálózat (ideghártya) az egész étertest határává alakul át. Mialatt ennek előzőleg kifelé nem volt lezáródása, úgyhogy az általános élettengerből az életáramok közvetlenül ki- és beáramlottak, a kívülről jövő behatásoknak most ezen a finom hártyán kell áthaladniuk. Ezáltal lesz érzékeny az ember ezekre a **külső** áramlásokra. Észlelhetőkké válnak a számára. – Most már az az időpont is elérkezett, hogy az egész áram- és mozgásrendszer a szív táján kapjon központot. Ez ismét a koncentrációs és meditációs gyakorlatok folytatása által történik. És ezzel azt a fokot is elértük, amelyen az embernek „**belső szó**” jut osztályrészül. Mostantól minden dolog új jelentőséget nyer az ember számára. Mintegy legbensőbb lényükben válnak szellemileg hallhatókká; tulajdonképpeni lényükről szólnak az emberhez. A jellemzett áramlatok annak a világnak a bensejével, amelyhez tartozik, hozzák kapcsolatba őt. Környezetének

életével kezd el együttélni és ezt lótvuszvirágainak mozgásában engedí utánrezegni.

Ezzel az ember belép a Szellemi Világba. Amikor ilyen messze jutott, új megértésre tesz szert, azt illetően, amit az emberiség nagy tanítói mondotak. Buddha beszédei és az Evangéliumok például most új módon gyakorolnak hatást rá. Olyan üdvvel árasztják most el, amelyről előbb sejtelve sem volt. Szavaiknak hangzása ugyanis azokat a mozgásokat és ritmusokat követi, amiket már maga fejlesztett ki önmagában. Most már közvetlenül *tudhatja*, hogy olyan ember, mint Buddha vagy az Evangéliumok írói nem a *maguk* megnyilatkozásait, hanem azokat mondják el, amik a dolgok legbensőbb lényéből áradtak hozzájuk. – Olyan tényre szeretnők felhívni itt a figyelmet, ami kizárólag az előzőkből válik érthetővé. Jelenlegi kultúrfokunkon Buddha beszédeinek sok ismétlése nem igazán érthető. A szellemi tanítvány számára olyasmivé lesznek, amelyen belső érzékével szívesen támaszkodik meg. Ugyanis az étertestbeli bizonyos ritmikus jellegű mozgásoknak felelnek meg. A nekik való tökéletes benső nyugalomban történő – odaadás ilyen mozgásokkal történő egybehangzást is létrehoz. És miután ezek a mozgások meghatározott kozmikus ritmusok vetületei, amelyek ugyancsak bizonyos pontokban korábbiak ismétlését és hozzájuk való szabályos visszatérést mutatnak, így a Buddha beszédeire való odahallgatásakor az ember a kozmikus titkokkal való összefüggésébe éli bele magát.

A szellemtudományban *négy* tulajdonságról beszélnek, amiket az embernek az úgynevezett próbák ösvényén kell megszereznie, hogy magasabb megismeréshez emelkedjék. Ebből az *első* az a képesség, hogy a gondolatokban az igazat a megjelenéstől elválasztjuk, az igazságot a pusztá véleménytől. A *második* tulajdonság, hogy az igazat és valódit a megjelenéssel szemben helyesen értékeljük. A *harmadik* képesség a – már az előző fejezetben említett – hat tulajdonság: gondolatkontroll, cselekedetek kontrollja, állhatatosság,

türelmesség, hit és higgadtság gyakorlása. A *negyedik* a belső szabadság szeretete.

Semmit sem használ az egyszerűen értelemszerű felfogása annak, ami ezekben a tulajdonságokban rejlik. A lélekbe annyira be kell kebeleznünk azokat, hogy belső *szokások* alapjává váljanak. Vegyük például az első tulajdonságot: Az igaznak a megjelenéstől való megkülönböztetését. Az embernek úgy kell iskoláznia magát, hogy minden dolognál, ami eléje kerül, mintegy magától értetődő módon tegyen különbséget a között, ami lényegtelen és a között; aminek jelentősége van. Úgy képes csak iskoláznia magát ebben, ha a külvilág megfigyelésekor teljes nyugalommal és türelemmel mindig újra tesz ilyen irányú kísérleteket. Végül természetes módon az igazon ugyanúgy állapotodik meg tekintete, ahogyan előzőleg a lényegtelen látása már kielégítette. „Minden múlandó hasonlat csupán”: ez az igazság a lélek magától értetődő meggyőződésévé válik. És így kell a nevezett négy tulajdonság másik eseteiben is eljárni.

Ezek alapján az ember finom éterteste e négy lelki tulajdonság befolyására tényleg megváltozik. Az első, „az igaznak a megjelenéstől történő megkülönböztetése” révén a leírt központ a fejben kerül kialakításra és a gégefőé előkészítést nyer. A *valóságos* kiképzéshez pedig mindenképpen azok a koncentrációs gyakorlatok szükségesek, amikről fentebb szoltunk. Azok képezik ki, és a négy tulajdonság megérlel. – Ha a gégefő környékén a központ elő van készítve, akkor az étertest említett szabad uralása és a finom hálós szövődéssel történő átvonása és határolása az igaznak a lényeg nélküli megjelenéssel szembeni helyes *értékelése* által valósul meg. Ha az ember ilyen értékeléshez eljut, lassanként észlelhetőkké válnak számára a szellemi tények. Ne higgye azonban, hogy csak olyan cselekedeteket kell végrehajtania, amik a racionális értékelés számára tűnnek jelentőségteljeseknek. A legkisebb cselekedet, minden apró kézmozdulat hordoz valami jelentőségteljeset a

világegész nagy háztartásában, és arról van csak szó, hogy ennek a jelentőségnek *tudatában* legyünk. Nem az élet mindennapos ténykedéseinek *alá*becsüléséről, hanem *helyes meg*becsüléséről van itt szó. – A hat erényről, amikből a harmadik tulajdonság tevődik össze, szóltunk már. A szívtájékon lévő tizenkét szirmú lótuszvirág kifejlesztésével függnék össze. Hiszen, ahogyan utalunk rá, az étertest életáramát ténylegesen ide kell elvezetni. A negyedik tulajdonság: a *felszabadulásra vágyás* szolgál eztán arra, hogy a szív közelében lévő éterszervet megérlelje. Ha ez a tulajdonság a lélek szokásává válik, az ember mindattól *megszabadítja* magát, ami *csak* személyes természetének képességeivel függ össze. Megszűnik a dolgokat a maga külön álláspontjából nézni. Szűk valójának határai, amik ehhez az állásponthez láncolják, eltűnnek. A Szellemi Világ titkai hozzáférnek bensőjéhez. Ez a felszabadulás. Ugyanis az előbbi láncok kényszerítik az embert úgy nézni a dolgokat és lényeket, ahogyan az személyes jellegének felel meg. Ettől a személyes jellegtől, amivel a dolgokat szemléli, a szellemi tanítványnak függetlenné, *szabaddá* kell válnia.

Mindebből látható, hogy azok az előírások, amik a szellemtudományból származnak, a legbensőbb emberi természetben mélyen, meghatározó módon fejtik ki hatásukat. És a négy nevezett tulajdonságra vonatkozó előírások ilyen előírások.

Ilyen vagy olyan formában valamennyi, a Szellemi Világgal számoló világnézetben megvannak. Nem valami homályos érzés alapján adtak ilyen előírásokat az emberek számára az ilyen világnézetek megalapítói. Sokkalta inkább abból kifolyólag tették, mert nagy beavatottak voltak. A megismerés alapján alakították ki erkölcsi előírásaikat. Tudták, hogyan gyakorolnak hatást ezek az ember finomabb természetére és azt akarták, hogy híveik ezt a finomabb természetet lassanként kifejlődésre bírják. Ilyen világnézetek értelme alapján élni azt jelenti, hogy a saját szellemi tökéletesedésen dolgozni. És csak akkor,

ha az ember ezt teszi, használ a világegésznek. Tökéletesedni, semmi esetre sem önzés. Ugyanis a nem tökéletes ember nem tökéletes szolgálója sem az emberiségnek, sem a világnak. Annál jobban hasznára van valaki az egésznek, mennél tökéletesebb ő maga. Itt igaz, hogy: „Ha a rózsza önmagát díszíti, a kertet is díszíti.”

Ez által a nagy beavatottak a megalapítói a jelentőségteljes világnézeteknek. Az ami tőlük származik, árad be az emberi lelkekbe. És ennek a révén az emberiséggel együtt az egész világ jut előre. A beavatottak teljes tudatossággal dolgoztak az emberiség e fejlődési folyamatán. Útmutatásaik tartalmát akkor értjük csak meg, ha tekintetbe vesszük, hogy ezeket a legmélyebb és legbensőbb emberi természet ismeretéből merítették. A beavatottak nagy *megismerők* voltak, és megismerésükből alakították ki az emberiség ideáljait. Az ember azonban úgy jut e vezetők közelébe, ha saját fejlődésében emelkedik magasságukhoz.

Amikor egy embernél az étertest kifejlesztése olyan módon, ahogyan azt előzőleg leírtuk, megkezdődött, teljesen új élet nyílik meg számára. És a szellemi iskolázás által a megfelelő időben felvilágosítást kell kapnia, amely képessé teszi rá, hogy ebben az új életben feltalálja magát. A tizenhatszirmú lótuszvirág segítségével például a Magasabb Világ szellemi alakzatait látja. Tisztáznia kell most maga előtt, mennyire különbözőek ezek az alakzatok a szerint, hogy az egyik vagy a másik tárgy vagy lény keltette-e. Az első, amire figyelmét irányíthatja, az, hogy ezeknek az alakzatoknak bizonyos fajtájára a maga gondolataival és érzéseivel erős befolyást képes gyakorolni, másokra semmilyen sem vagy csak kis mértékben. Az alakzatok egy fajtája azonnal változik, amikor felléptük alkalmával a szemlélőnek ez a gondolata van: „ez szép” és azután a szemlélés során a gondolatot arra változtatja, hogy: „ez hasznos”. – Különösen azoknak az alakzatoknak, amik ásványoktól vagy mesterségesen alkotott tárgytól származnak, van az a sajátosságuk, hogy

minden gondolat és minden érzés által, amit szemlélőjük felhoz, megváltoznak. Csak kisebb mértékben ez az eset azoknál az alakzatoknál, amelyek növényekhez tartoznak; és még kevésbé van ez meg azoknál, amik állatoknak felelnek meg. Ezek az alakzatok is mozgékonyak és étellel teltek. Ez a mozgékonyág azonban csak részben származik az emberi gondolatok és érzések befolyásából; másrészt olyan okok hatására áll elő, amikre az embernek nincsen befolyása. Ezen az egész alakzatvilágon belül azonban most olyan formák csoportja lép fel, amely a magától az ember részéről történő befolyásolás alól szinte teljesen ki van vonva. A szellemi tanítvány meggyőződhet róla, hogy ezek az alakzatok sem ásványoktól, sem mesterséges tárgyaktól, sem pedig növényektől vagy állatoktól nem származnak. Azért, hogy teljesen tisztán álljon előtte, azokat az alakzatokat kell szemügyre vennie, amikről tudhatja, hogy azokat más emberek érzései, ösztönei, szenvedélyei és így tovább, keltették. Azonban ezeknek az alakzatoknak a tekintetében is úgy találhatja, hogy a maga gondolatainak és érzéseinek még valamelyes – mégha viszonylag csak kis – befolyása van. Marad azonban az alakzatvilágon belül mindig egy maradék, melyre ez a befolyás elenyészően csekély. – Ez a maradék az, ami a szellemi tanítvány pályájának kezdetén, még hozzá nagy részben képezi részét annak, amit egyáltalában lát. Ennek a résznek a természetét csak akkor tisztázhatja, ha saját *magát* figyeli meg. Ekkor talál rá, hogy melyek azok az alakzatok, amiket ő maga hozott létre. Az, amit ő maga tesz, akar, kíván és így tovább, mutatkozik meg ezekben az alakzatokban. Egy ösztön, ami benne lakik, egy vágya, egy szándéka, amit ápol és így tovább: mindez megmutatkozik az ilyen alakzatokban. Sőt, egész jelleme ilyen alakzatvilágban fejeződik ki. Így az ember tudatos gondolataival és érzéseivel mindazokra az alakzatokra képes befolyást gyakorolni, amik nem ő magától származnak; azokra azonban, amiket a maga lényé révén hoz létre a Magasabb Világban, semmi befolyása többé, miután megteremtette őket. Az elmondottakból az is világossá lesz, hogy a magasabb szemléletben az emberi benső, a saját ösztön-, vágy- és képzetvilág

pontosan úgy mutatkozik *külső* alakokban, mint más tárgyak és lényiségek: A magasabb megismerés számára a belső világ a külvilág egy részévé lesz. Mintha a fizikai világban minden oldalról tükrök vennék körül és így tekinthetne testi alakjára, a Magasabb Világban az emberrel így lép lelki lényisége tükörcépként szembe.

A szellemi tanítvány számára a fejlődésnek ezen a fokán állt be az az időpont, amelyben az illúziót, ami a személyes határolotságból ered, legyőzi. Most azt, ami személyiségén belül van, külvilágként figyelheti meg, mint azelőtt külvilágnak tekintette, ami érzékeire gyakorolt hatást. Lassanként így tanulja meg a tapasztalatok révén úgy kezelni magát, mint ahogyan előzőleg a maga körüli lényeket kezelte.

Ha az ember tekintete e szellemi világok felé az előtt nyílna fel, mielőtt azok mibenlétére kellően előkészítették volna, saját lelkének az imént jellemzett festménye előtt mint valami rejtvény előtt állana. Ösztöneinek és szenvedélyeinek alakzatai itt olyan formákban lépnek eléje, amiket állati vagy – ritkábban – emberieknek is érzékel. Ennek a világnak az állatalakzatai ugyan teljesen sohasem egyeznek a fizikai világbeliekkel, mégis távoli hasonlóságot mutatnak. A gyakorlatlan megfigyelők azonosaknak is tarthatják őket. – Amikor ebbe a világba lépünk, egy teljesen újfajta ítéletet kell elsajátítanunk. Eltekintve ugyanis attól, hogy azok a dolgok, amik tulajdonképpen az emberi bensőhöz tartoznak, külvilágként jelennek meg, még tükörcépeként is lépnek fel annak, amik valójában. Amikor itt például egy számot látunk meg, fordítva, tükörcépként kell leolvasnunk. 265 például valójában itt 562-t jelent. Egy gömböt úgy látunk, mintha középpontjában volnánk. Ezt a belső látványt azután a helyes módon kell lefordítanunk. De lelki tulajdonságok is tükörcépként jelennek meg. Egy kívánság, mely valami külső felé irányul, olyan alakban lép fel, amely a megkívánó felé vesz irányt. Szenvedélyek, amik az ember alacsony természetében székelnek, állatok vagy hasonló alakzatok formáit ölthetik, amik

rászabadulnak az emberre. A valóságban ezek a szenvedélyek kifelé törekszenek; kielégülésük tárgyát a külvilágban keresik. Ez a kifelé keresés azonban a *tükörképben* a szenvedélyek hordozójára irányuló támadásnak mutatkozik.

Ha a szellemi tanítvány, mielőtt a magasabb látásra emelkedne fel, nyugodt, tárgyyszerű önmegfigyelés által maga ismerte meg saját tulajdonságait, akkor abban a pillanatban is, amidőn bensője külső tükörképben lép eléje, meg fogja találni a bátorságot és az erőt, hogy helyes módon viselkedjék. Azok az emberek, akik ilyen önvizsgáztatás által nem kellően ismerkedtek meg a saját bensővel, nem ismerik *magukat* fel tükörképükben és a továbbiakban ezt idegen valóságnak fogják tartani. A látványtól aggódókká is lesznek és mivel a dolgot elviselni nem tudják, bebeszélik maguknak, hogy az egész csak fantazta képzelet, ami sehova se vezethet. Mindkét esetben az ember éretlen odaérkezése következtében egy bizonyos fejlődési fokon magasabb kiképzésének végzetesen útjában állana.

Szükség van rá mindenképpen, hogy a szellemi tanítvány áthaladjon a maga lelke szellemi meglátásán, hogy magasabbra hatolhasson. Saját valójában van ugyanis meg az a szellemi-lelki, amit legjobban képes megítélni. Ha a maga személyiségéről a fizikai világban előzőleg alapos megismeréshez jutott, és a Magasabb Világban *először* ennek a személyiségnek a képe lép eléje, akkor a kettőt összehasonlíthatja. A magasabbat egy számára ismertre vonatkoztathatja és ezért biztos talajról indulhat. Ha ezzel szemben mégannyi más szellemi lényiség lépne elébe, sajátásaikról és lényiségükről egyelőre képtelen volna felvilágosítással szolgálni magának. Hamar elfutna lába alól a talaj. Ezért nem lehet elég gyakran hangsúlyozni, hogy a Magasabb Világokhoz vezető biztos odajáró út az, amely a saját lényiség alapos megismerésén és megítélésén keresztül vezet.

Szellemi *képek* azok tehát, amikkel az ember elsőként találkozik a Magasabb Világ felé vezető útján. Ugyanis az ezeknek a képeknek megfelelő valóság *benne magában* van. Ennél fogva érett kell legyen a szellemi tanítvány, hogy ezen az első fokon ne durva realitásokat igényeljen, hanem a képeket tekintse megfelelőnek. Ezen a képvilágon *belül* azonban hamarosan valami újat ismer meg. *Alacsonyabb valója* csak tükörfestményként áll előtte; ennek a tükörfestménynek a közepén azonban a *Magasabb Való* igazi valósága jelenik meg. Az alacsonyabb személyiség képéből válik láthatóvá a szellemi Én alakja. És csak az utóbbiból szövődnek a szálak más magasabb szellemi Valóságok felé.

És most eljött az ideje annak, hogy a szemtájon lévő kétszirmú lótuszvirágot használja. Amikor mozgásra lép, találja meg annak lehetőségét az ember, hogy magasabb Én-jét fölérendelt Szellemi Lényiségekkel léptesse kapcsolatba. Azok az áramok, amelyek ebből a lótuszvirágból indulnak ki, olymódon mozognak a Magasabb Valóságok irányában, hogy a megfelelő mozgások teljesen tudatosak az ember számára. Ahogyan a fény a szem számára láthatóvá teszi a fizikai tárgyakat, úgy ezek az áramlatok Magasabb Világok Szellemi Lényeit.

A szellemtudományból származó képzetekbe – amik alapigazságokat foglalnak magukban – történő elmerülés révén tanulja meg a tanítvány a szem-lótuszvirág áramlatainak mozgásba hozatalát és azok irányítását is.

Az, ami egészséges ítélőerő, tiszta, logikai iskolázás, az a fejlődésnek különösen ezen a fokán bizonyul hasznosnak. Meggondolandó, hogy itt a magasabb Való, mely eddig csíra módján, tudattalanul szendergett az emberben, tudatos létre születik. Nem egyszerűen képszerű, hanem teljesen valódi értelemben a Szellemi Világban végbemenő *megszületéssel* van dolgunk. És a megszületett lénynek, magasabb Valónak az összes szükséges szervvel és képességgel kell világra jönnie, hogy életképes legyen. Ahogyan a természet

előre gondoskodik arról, hogy a gyerek jól fejlett fülekkel jöjjön világra, ugyanúgy az ember önfejlesztése törvényeinek kell gondoskodniuk róla, hogy magasabb Valója a szükséges képességekkel jöjjön létre. És ezek a törvények, amelyek magának a Szellemnek a magasabb szervei kiképzéséről gondoskodnak, nem mások, mint a fizikai világ egészséges gondolati- és morálerői. Ahogyan az anyai ölben érik a gyermek, úgy fizikai valónkban a Szellemi Ember. A gyermek egészsége a természeti törvények normális működésétől függ az anyai ölben. A Szellemi Ember egészsége hasonlóan a közönséges ráció törvényeitől és a fizikai életben működő értelemtől függ. Senki nem képes egészséges magasabb Valót szülni, aki nem él és gondolkodik egészségesen a fizikai világban. A természetnek és az értelemnek megfelelő életvitel az alapja minden valódi szellemi fejlődésnek. – Ahogyan a gyermek már az anya ölben azok szerint a természeti erők szerint él, amiket születését követően érzékszerveivel észlel, az ember magasabb Valója már a fizikai lét során a Szellemi Világ törvényei szerint él. És ahogyan a gyermek sötét életérzésből elindulva sajátítja el a megfelelő erőket, így tehet az ember a Szellemi Világ erőivel, mielőtt magasabb Valója megszületnék. De így is **kell** tennie, hogy ez utóbbi teljesen kifejlett lényként jöjjön világra. Nem volna helyes, ha valaki így szólna: nem fogadhatom el a Szellemtudomány tanításait, mielőtt magam nem látok. Ugyanis a szellemi kutatásba történő elmélyülés nélkül egyáltalán nem juthat igazi magasabb megismeréshez. Ugyanabba a helyzetbe kerülne, mint egy olyan gyermek, amely az anyai ölben megtagadná azoknak az erőknek a használatát, amelyek az anyán át jutnak hozzá és szeretné kivárni, amíg ezeket maga képes előteremteni. Amint a gyermeki csíra az életérzésben tapasztalja a részére nyújtottak helyességét, úgy a még látni nem képes ember a szellemtudomány tanításainak igazságát. Létezik egy igazságérzetre és átlátszó, egészséges, sokoldalúan ítélő értelemre épülő belátás ezekbe a tanításokba, mégha a szellemi dolgokat nem is látjuk még. Meg kell előbb tanulni a misztikus megismeréseket és éppen ennek a tanulásnak a

segítségével előkészülni a látáshoz. Olyan ember, ki azelőtt jutna a látáshoz, mielőtt ilyen módon tanult volna, ahhoz a gyermekhez hasonlítana, amelyik szemekkel és fülekkel, azonban agy nélkül születne. A teljes szín- és hangvilág körülötte lenne, semmihez sem kezdhetne azonban vele.

Ami tehát az ember számára előzőleg igazságérzete, esze és értelme révén lett világossá, a szellemi iskolázás leírt fokán saját élményévé válik. Közvetlen tudása van most magasabb Valójáról. És megtanulja felismerni, hogy ez a magasabb Való magasabbrendű Szellemi Lényekkel függ össze és velük egységet alkot. Látja tehát, hogy milyen módon származik az alacsonyabb Való egy magasabb világból. Az is megmutatkozik számára, hogy magasabb természete az alacsonyabbat túléli. Most már maga képes múlandó részét maradandójától megkülönböztetni. Ez nem mást jelent, mint, hogy saját szemlélete alapján tanulja meg felfogni a magasabb Valónak egy alacsonyabba történő megtestesülése (inkarnáció) tanát. Most válik világossá számára, hogy magasabb szellemi összefüggésben foglal helyet, hogy tulajdonságait, sorsát ez az összefüggés okozza. *Életének törvényét* a karma-t ismeri meg. Belátja, alacsonyabb valója, ahogyan az jelenleg alkotja létét, egyike csupán azoknak az alakoknak, amiket Magasabb Lénye ölthet magára. És azt a lehetőséget pillantja meg maga előtt, hogy Magasabb Valójából kiindulva dolgozzék magán, hogy tökéletesebbé és egyre tökéletesebbé váljon. Most már képes belátni az emberek tökéletességi fokai tekintetében fennálló nagy különbségeket. Tudomására kerül, hogy léteznek felette álló emberek, akik a még előtte álló fokokat elérték már. Belátja, hogy ilyen emberek tanításai és tettei egy Magasabb Világ sugallataiból származnak. Ezt a Magasabb Világba tett első saját pillantásának köszönheti. Amit „Az Emberiség Nagy Beavatottainak” hívnak, számára most kezd ténnyé lenni.

Ezek azok az adományok, amiket a szellemi tanítvány fejlődése e fokának köszönhet: betekintés a Magasabb Valóba, ennek a Magasabb Valónak egy

alacsonyabba történő megtestesülése tanába, abba a törvénybe, ami szerint a fizikai világbeli lét szellemi összefüggések – a karma – törvénye szerint nyer szabályozást és végül a Nagy Beavatottak létébe.

Ezért is mondják arról a tanítványról, aki ezt a fokot elérte, hogy számára tökéletesen megszűnt a *kétely*. Ha előzőleg értelmi okokra és egészséges gondolkodásra épített hitet volt képes elsajátítani, ennek a hitnek a helyére most a teljes tudás és a semmi által meg nem rendíthető belátás lépnek.

A vallások ceremóniáikban, szentségeikben és rítusaikban magasabb szellemi folyamatok és lények külsőleg látható képeit nyújtották. Csak aki a nagy vallások mélységeit nem látta meg, értheti félre őket. Aki azonban magába a szellemi valóságba lát bele, megérti majd azoknak a külsőleg látható cselekményeknek a nagy jelentőségét is. És számára maga a vallási szolgálat a szellemileg fölérendelt világgal való érintkezésének képévé válik.

Látni való, hogy ennek a foknak az elérése által miképp válik a szellemi tanítvány ténylegesen új emberré. Most lassanként éretté válhat arra, hogy étertestének áramlatai révén a tulajdonképpen magasabb életelemet igazgassa és ezzel fizikai testétől való nagyfokú függetlenséget érjen el.

VÁLTOZÁSOK A SZELLEMI TANÍTVÁNY ÁLOMÉLETÉBEN

A jelzés arra nézve, hogy a szellemi tanítvány a fejlődés előző fejezetben leírt fokát elérte, vagy azt hamarosan el fogja érni, az a változás, ami áloméletével összefüggésben áll be. Álmai előzőleg zavarosak és önkényesek voltak. Most szabályozott jelleget kezdenek felvenni. Képeik értelemszerűen összefüggőkké kezdenek válni, mint a mindennap képzetek. Törvényszerűséget, okot és okozatot fedezni fel bennük. És az álmok tartalma is változik. Míg azelőtt csak a napi élet utóhangjait, a környezet vagy a saját testi állapotok átalakított benyomásait észleli, most egy olyan világ képei lépnek fel, melyet ezelőtt nem ismert. Eleinte mindenesetre megmarad az álomélet *általános jellege*, amennyiben az álom az éber képzetalkotástól azáltal különbözik, hogy *jelképesen* adja azt, amit ki akar fejezni. Az álomélet figyelmes megítélője ezt a jelképeséget nem vesztheti szem elől. Arról álmodunk például, hogy egy rút állatot fogtunk meg és kezünkben kellemetlen érzést tapasztalunk. Fölébredünk és észrevesszük, hogy kezünkkel az ágytakaró csücskét markoljuk. Az észlelet tehát nem leplezetlenül, hanem a leírt jelkép révén fejeződik ki. – Vagy azt álmodják, hogy üldöző követ; szorongást éreznek ekkor. Felébredéskor kiderül, hogy alvás közben szívdobogás lépett fel. A gyomor, nehezen emészthető ételekkel telten, aggodalmat ébresztő álmokképeket kelt. Az alvó ember környezetében végbemenő folyamatok is jelképek módján tükröződnek az álomban. Az óraütés katonacsapat képét idézheti fel, mely dobszóra menetel előttünk. Egy felboruló szék egész álomdráma kiinduláspontjává lehet, melyben az ütődés lövészként és így tovább tükröződhet. – A kifejezésnek ez a jelképes módja van meg annak az embernek a szabályozott álmánál is, akinek éterteste megkezdte fejlődését. Megszűnik azonban csak a fizikai környezet vagy a saját érzéki testi pusztá tényeit visszatükrözni. Úgy, ahogyan szabályosakká válnak azok az álmok, amik eredetüket ezeknek a dolgoknak köszönhetik, keverednek

ide olyan álmokképek is, amik egy másik világ dolgainak és viszonyainak kifejeződései. Először itt teszünk szert olyan tapasztalatokra, amik a közönséges nappali tudat számára hozzáférhetetlenek. – Semmiképpen se képzeljük azonban, hogy bármelyik igazi misztikus azokat a dolgokat, amiket ilyen módon álomszerűen él át, már magasabb világból való valamilyen mértékadó közlés alapjává teheti. Ilyen álomélményeket a magasabb fejlődés első *jeleinek* lehet csak tekinteni. – További következményként hamarosan az a tény is belép, hogy az álmodó szellemi tanítvány képei többé nincsenek a mérlegelő értelem vezetése alól elvonva, – mint előzőleg – hanem az szabályozza és rendesen áttekinti azokat, mint ahogyan az éber tudat képzetait és érzelmeit. Egyre inkább tűnik el a különbség az álomtudat és az éber tudat között. Az álmodó a szó teljes értelmében éber az álom során; ami annyit jelent, hogy képszerű képzetek urának és vezetőjének érzi magát.

Az álmodás során valójában olyan világban tartózkodik az ember, amely eltérő fizikai érzékeinek világától. Fejletlen szellemi szerveivel azonban nem képes, csak a leírt kusza képzeteket megalkotni erről világról. Számára ez csak úgy létezik, mint ahogyan az érzéki világ mutatkozna olyan lény számára, aki legfeljebb a szem első kezdeményeivel rendelkezne. Ezért nem is képes ebben a világban, csak a közönséges élet utóképeit és újratükröződését látni az ember. Ezeket azonban abból kifolyólag képes látni az álomban, mert lelke magukat a napi észleleteket képekként festi bele abba az anyagba, amiből az a másik világ áll. Tisztában kell ugyanis lennünk azzal, hogy az ember a maga közönséges tudatos nappali élete mellett még egy másik tudattalan életet is folytat a jelzett másik világban. Mindazt, amit észlel és gondol, ebbe a világba nyomokkal rója be. Ezeket a lenyomatokat pedig csak akkor látni meg, amikor a lótuszvirágok kifejlődtek már. Minden egyes embernél megvan a lótuszvirágok sovány kezdeménye. A nappali tudat során ezzel semmit sem képes észlelni, mivel az őt érő benyomások igen gyengék. Ez hasonló okokból van így, mint amiért nappal nem látni a csillagokat. Az észleletekbe a hatalmas napfény ellenében nem

kerülnek be. Így a hatalmas benyomást gyakorló fizikai érzékek ellenében a gyenge szellemi benyomások nem érvényesülnek. Amikor azután az alvásban a külső érzékek kapui bezárulnak, ezek a benyomások kusza módon felvillannak. És akkor az álmodó a másik világban tett tapasztalatokról értesül. Azonban, amint jeleztük, ezek a tapasztalatok egyelőre semmivel sem többek annál, mint amit a fizikai érzékekhez kötött képzetalkotás maga rótt a Szellemi Világba. – Majd csak a kifejlett lótuszvirágok teszik lehetővé, hogy olyan híradásokat jegyezhesünk ott fel, amelyek nem a fizikai világhoz tartoznak. És akkor a kifejlett étertest révén teljes tudás alakul ki ezekről a más világokból származó rajzolatokról. – Ezzel megkezdődött az ember más világbeli érintkezése. És az embernek most – a szellemi iskolázás útmutatásait követve – mindenekelőtt valami kettős jellegűt kell elérnie. Először lehetővé kell válnia számára, hogy tökéletesen, mint az éberlétben őrizhesse meg az álom során tett megfigyeléseket. Amikor ezt elérte, oda jut majd el, hogy ugyanezeket a megfigyeléseket a közönséges éberállapot során is megtegye. Szellemi benyomásokra irányuló figyelme ekkor egyszerűen olyan szabályozást kap, hogy a benyomásoknak a fizikaiak ellenében többé nem kell eltűnniük, hanem azok emezek *mellert* és velük együtt folytonosan meg lehetnek.

Amikor a szellemi tanítvány eljutott ehhez a képességhez, szellemi szemei elé abból a festményből lép oda valami, amit az előző fejezetben írtunk le. Most már észlelheti, ami a Szellemi Világban a fizikai számára annak okaként van meg. És mindenekelőtt önmaga magasabb Valóját ismerheti fel ebben a világban. – Következő feladata ezután abban áll, hogy ebbe a magasabb Valóba mintegy belenőjön, azaz, hogy tényleg önmaga valódi lényének tekintse és ennek megfelelő magatartást is tanúsítson. Egyre inkább jut osztályrészéül annak képze és élő érzése, hogy fizikai teste és az, amit előzőleg nevezett „Én”-jének, már csak a magasabb Én eszköze. Az alacsonyabb Valót illető olyan érülethez jut, mint amelyet az érzéki világra korlátozott ember táplál egy szerszám, vagy jármű irányában, amiket használ. Ahogyan ez a kocsit, amiben

utazik, nem számítja saját „Én”-jéhez, akkor sem, ha azt mondja: „utazom” vagy „járok”, úgy a fejlett embernek, amikor azt mondja: „bemegyek az ajtón”, tulajdonképpen ez a képzelet van: „testemet beviszem az ajtón.” Számára azonban ennek annyira magától értetődő fogalommal kell lennie, hogy egyetlen pillanatra sem veszi el a fizikai világ szilárd talaját, hogy emiatt soha sem lép fel az érzéki világ irányában az eltávolodás érzése. Hogy a szellemi tanítvány ne váljon ábrándozóvá vagy fantasztává, nem szabad a magasabb tudat által elszegényítenie fizikai világbeli életét, hanem gazdagítania kell azt, ahogyan az is gazdagítja, aki, hogy egy utat megtegyen, lábai helyett vasutat vesz igénybe.

Amidőn a szellemi tanítvány eljutott az ilyen, a magasabb Én-jében éléshez, úgy – vagy sokkal inkább már a magasabb tudat megszerzése során – világossá lesz számára, hogy a szív táján létrehozott szervben hogyan hívja létre a szellemi észlelőerőt és hogyan tudja irányítani az előző fejezetekben jellemzett áramlásokat. Ez az észlelőerő magasabb szubsztancialitású elem, mely a nevezett szervből indul ki és a mozgó lótuszvirágokon keresztül és a kifejlesztett étertest más csatornáin is át világító szépségben áramlik. Innét kifelé, a környező Szellemi Világba sugárzik és azt szellemileg láthatóvá teszi, mint a kívülről a tárgyakra eső napfény azokat fizikailag teszi láthatókká.

Azt, hogy ez az észlelőerő hogyan jön létre a szívi szervben, magának a kialakulásnak a során lehet csak lassanként megérteni.

Tárgyait és lényeit illetően világosan észlelhetővé tulajdonképpen egy olyan ember számára válik csak a Szellemi Világ, aki ilyen módon képes a jellemzett észlelőszervet étertestén át és a külvilág felé küldeni, hogy vele a tárgyakat megvilágítsa. – Látható ebből, hogy a Szellemi Világ egy tárgyára vonatkozólag teljes tudat csak azzal a feltétellel jöhet létre, hogy az ember maga vet rá szellemi fényt. Valójában az „Én”, aki ezt az észlelőszervet létrehozza, egyáltalában nem a fizikai embertestben, hanem, amint azt megmutattuk, azon kívül lakik. A szívi szerv az a hely csupán, ahol az ember kívülről, lobbantja fel

ezt a szellemi fényszervet. Ha nem itt, hanem egy másik helyen gyűjtaná azt fel, úgy az annak révén létrehozott szellemi észleleteknek semmi összefüggésük nem volna a fizikai világgal. Az embernek azonban minden magasabb szellemit a fizikai világra kell vonatkoztatnia és azt önmagán át engedni belehatni az utóbbiba. A szívi szerv pedig éppen az, amelynek a révén a magasabb Én érzéki valónkat a maga eszközévé teszi, és amelyből kiindulólág ezt az utóbbit kézben tartja.

Az az érzület, amivel a fejlett ember a Szellemi Világ dolgainak irányában viseltetik, más mint ami az érzéki ember sajátja a fizikai világ felé. Utóbbi az érzéki világ meghatározott pontján érzi magát, és az észlelt tárgyakat számára „kívülieknek”. A szellemileg fejlett ember ezzel szemben észleletének szellemi tárgyával mintegy egyesültnek, annak mintegy „bensőjében” érzi magát. A szellemi térben valóban egyik helyről a másikra vándorol. A szellemtudomány nyelvén ezért „vándor”-nak is hívják. Először sehol sincsen otthon. – Ha megmaradna ennél a puszta vándorlásnál, a szellemi térben egyetlen tárgyat sem volna képes ténylegesen meghatározni. Ahogyan a fizikai térben egy tárgyat vagy helyet azáltal határozunk meg, hogy egy bizonyos pontról indulunk el, így kell, hogy legyen az elért másik világban is. Itt is valahol olyan helyet kell keresni magunknak amit előbb egészen pontosan kikutatunk és a magunk számára szellemileg birtokba veszünk. Ezen a helyen szellemi hazát kell magunknak alapítani, és utána minden mást ehhez a hazához viszonyítani. De a fizikai világban élő ember is mindent úgy lát, ahogyan azt fizikai hazájának képzei hozzák magukkal. Egy berlini önkéntelenül is másképp írja le Londont mint egy párizsi. Csakhogy a szellemi hazával mégis másként vagyunk, mint a fizikaival. Az utóbbiba közreműködésünk nélkül születünk, benne ifjúkorunkban egy sor képzetet ösztönösen vettünk fel, amitől azóta minden önkéntelen megvilágítást nyer. A szellemi hazát azonban teljes tudatossággal magunk alakítottuk ki. Ezért belőle kiindulva teljes szabadsággal ítélünk is meg

mindent. – A szellemtudomány nyelvén a szellemi hazának ezt a kialakítását „a hajlék építésének” hívják.

A szellemi látás ezen a fokon a fizikai világ szellemi ellenképeire terjed ki, ameddig ezek az ellenképek az úgynevezett asztrális világban foglalnak helyet. Ebben a világban találjuk mindazt, ami lényege szerint az emberi ösztönökkel, érzésekkel, vágyakkal és szenvedélyekkel azonos. Valamennyi az embert körülvevő érzéki dologhoz ugyanis olyan erők is tartoznak, amik ezekkel az emberiekkel rokonok. Egy kristály például olyan erők által van formájába öntve, amelyek a magasabb szemlélet számára, mint egy ösztön, mely az emberben működik, mutatkoznak. Hasonló erők hajtják a nedvet a növény edényein át, indulnak kifejlésre általa a virágzatok, keltik a magtok felpattanását. A fejlett szellemi észlelőszervek számára mindezek az erők formát és szint nyernek, mint ahogyan a fizikai világ tárgyai a fizikai szem számára formával és színnel rendelkeznek. A szellemi tanítvány fejlődésének vázolt fokán nem csak a kristályt, a növényt, hanem az ismertetett szellemi erőket is látja. És az állati és emberi ösztönöket nem csak hordozóik fizikai életmegnyilvánulásai révén, hanem közvetlenül tárgyként is látja, mint ahogyan a fizikai világban az asztalokat és székeket látja. Egy állat vagy ember egész ösztön-, kívánság-, szenvedélyvilága azzá az asztrális felhővé lesz, amibe a lény burkolva van, az aurává.

A szellemi látó, fejlődésének ezen a fokon továbbá olyan dolgokat is észlel, melyek az érzéki felfogást úgyszólván, vagy tökéletesen elkerülik. Észreveheti például az asztrális különbséget egy olyan terem, amiben nagyrészt alacsony érzületű emberek töltenek meg és egy másik olyan között, melyben emelkedett felfogású személyek vannak jelen. Egy kórházban nemcsak a fizikai, hanem a szellemi atmoszféra is más, mint egy táncteremben. Egy kereskedelmi városnak más asztrális levegője van, mint egy egyetemi városnak. Eleinte a szellemi látóvá vált ember észlelő képessége ilyen dolgok irányában csak gyengén

fejlett. Úgy viszonylik majd az előbb nevezett tárgyakhoz, mint az érzéki ember álomtudata ébertudatához. Lassan azonban ezen a fokon is teljesen felébred.

A szellemi látó, aki a látás jellemzett fokát elérte, legmagasabb szerzeménye az, amelyen az állati és emberi ösztönök és szenvedélyek asztrális ellenhatásai mutatkoznak meg számára. Egy szeretettel teljes cselekedetnek más asztrális kísérőjelensége van, mint egy olyannak, amely gyűlöletből fakad. Az értelmetlen vágy önmagán kívül még egy rút asztrális ellenképet is nyújt, a magasra irányuló érzület viszont szépet. Ezeket az ellenképeket a fizikai emberélet alatt csak gyengén látni. Erősségüket ugyanis a fizikai világban folytatott élet befolyásolja. Egy tárgyra irányuló kívánság például ilyen tükörképet hoz létre azon kívül, aminek maga ez a kívánság jelenik meg az asztrális világban. Ha azonban a kívánságot a fizikai tárgy elérésével kielégítik, vagy legalábbis meg van a lehetősége az ilyen kielégítésnek, úgy az ellenkép csak igen gyenge fénylés lesz. Teljes érvényre csak az ember halála után jut, amikor a léleknek, természete alapján még mindig ilyen kívánságot kell táplálnia, mivel azonban a tárgy és a fizikai szerv hiányzanak ehhez, képtelen kielégíteni. Az erősen érzéken beállított ember a halála után is például az ínyek élvezetére sóvárog majd. Hiányzik azonban most a kielégítés lehetősége, hiszen nincs ínye többé. Ennek az a következménye, hogy a kívánság különösen erős ellenképet hoz létre, mely azután kínozza a lelket. Ezeket a tapasztalatokat a halál után az alacsonyabb lelki természet ellenképei folytán a Lélekvilágbeli élményeknek nevezik, különösen a vágyak helyén. Akkor tűnnek csak el, ha a lélek minden a fizikai világ felé irányuló vágyától megtisztította magát. Akkor emelkedik csak fel ez a lélek a magasabb területre (Szellemi Világba). – Ha gyengék is a még fizikailag élő embernél ezek az ellenképek: mégis megvannak és vágy – diszpozíciójaként, mint üstököst a csóvája, követik. És a szellemi látó, ha a megfelelő fejlődési fokot elérte, látni képes ezt.

Ilyen tapasztalatok körében és mindazokban, amik rokonok vele, él a szellemi tanítvány abban a stádiumban, melyet leírtunk. Még magasabb szellemi élményekre ezen a fejlődés-fokon még nem juthat. Innen még magasabbra kell fölfelé lépnie.

A TUDAT FOLYAMATOSSÁGÁNAK ELÉRÉSE

Az ember élete három állapot váltakozásában zajlik le. Ezek az ébrenlét, az álmodó alvás és az álom nélküli mélyalvás. Meg lehet érteni, hogy milyen módon jutni a Szellemi Világok magasabb megismeréseihez, ha képzetet alkotunk magunknak arról, hogy milyen változások mennek végbe e három állapot tekintetében annál, aki ilyen megismerésekre törekszik. Mielőtt az ezekhez a megismerésekhez szükséges iskolázáson áthaladt volna az ember, tudatát folytonosan megszakítják az álom pihenési szakaszai. Ezekben a szünetekben a lélek semmit sem tud sem a külvilágról, sem sajátmagáról. Csak bizonyos időkre merülnek fel a tudat-nélküliség általános tengeréből azok az álmok, amik a külvilág folyamatához vagy a saját test állapotaihoz kapcsolódnak. Eleinte az álmokban csak az alvási lét különleges megnyilvánulását látják és ezért egyáltalán csak két állapotról – alvásról és ébrenlétről – beszélnek. A szellemtudomány számára azonban a másik két állapot mellett az álomnak önálló jelentősége van. Az előző fejezetben leírtuk, mekkora változás megy végbe az ember áloméletében, aki a magasabb megismeréshez történő felemelkedésre készül. Almai elvesztik a jelentőség-nélküli, szabálytalan és összefüggés nélküli jelleget és egyre inkább egy szabályokkal átszőtt összefüggő világgá lesznek. A további fejlődés során azután az álomvilágból született ez az új világ nem csak nem marad el az érzéki valóság mögött belső igazsága tekintetében, hanem benne olyan tények is nyilatkoznak meg, amik a szó teljes értelmében magasabb valóságot mutatnak fel. Az érzéki világban ugyanis mindenütt titkok és rejtélyek vannak a háttérben. Ez a világ valójában bizonyos magasabb tények hatásait mutatja; csak hogy az ember, aki észlelését csak érzékeire korlátozza, képtelen az **okokhoz** hatolni. A szellemi tanítvány számára ezek az okok az áloméletből kialakuló jellemzett – azonban annál semmiképpen sem megmaradó – állapotban részben nyilatkoznak meg. – Ezeket a megnyilatkozásokat

természetesen mindaddig nem szabad valódi megismeréseknek tekintenie, amíg ugyanezek a dolgok a közönséges éber élet során nem mutatkoznak. Azonban eljut oda is, hogy folytatva fejlődési útját, képessé lesz azt az állapotot, amit először az áloméletről teremtett magának, az éber tudatba is átvinni. Akkor az érzéki világ valami teljesen újjal gazdagodott számára. Ahogyan egy ember, aki vakon született és megoperálták, látó képességet nyerve a környezet dolgait a szem észleleteivel gazdagodva ismeri fel, úgy a fenti módon szellemi látóvá lett ember az őt körülvevő világot új tulajdonságaival, dolgaival, lényeivel és így tovább együtt látja meg. Nem kell többé az álomra várnia, hogy egy más világban éljen, hanem a magasabb észleléshez mindig, amikor csak kívánatos, a jellemzett állapotba helyezheti magát. Ennek az állapotnak azután nála hasonló jelentősége van, mint amilyenje a közönséges életben a dolgok tevékeny érzékek útján történő észlelésének van a nem tevékeny érzékekével szemben. Igazából azt lehet mondani: a szellemi tanítvány felnyitja lelkének érzékeit és azokat a dolgokat látja, amik a testi érzékek számára szükségszerűen zárva maradnak.

Ez az állapot csak átmenetet képez a szellemi tanítvány számára, még magasabb megismerési fokok felé. Ha a szellemi iskolázásához szolgáló gyakorlatokat tovább folytatja, megfelelő idő múltán úgy találja majd, hogy nemcsak áloméletével megy végbe a leírt átfogó változás, hanem, hogy az átváltozás az előzőleg álomtalan mélyalvásra is kiterjed. Észreveszi, hogy azt a tökéletes tudat-nélküliséget, amiben ennél az alvásnál előzőleg találta magát, egyes tudatos élmények szakítják meg. Az alvás általános sötétjéből olyanfajta észleletek merülnek fel, amiket előzőleg nem ismert. Természetesen nem könnyű leírni ezeket az észleleteket, mivel nyelvünk csak az érzéki világra szabott és ezért csak megközelítőleg találni szavakat arra, ami egyáltalán nem ehhez az érzéki világhoz tartozik. Mégis e szavakat kell alkalmazni a Magasabb Világok leírására. Ez csak azért történhet, hogy sok mindent hasonlatokban mondunk el. Mivel azonban a világban minden valami mással is rokon, így ez is

hasonlóan történhet. A Magasabb Világok dolgai és lényei az érzéki világbeliekkel legalább oly mértékben rokonok, hogy némi jóakarat mellett egy ezekre a Magasabb Világokra vonatkozó képzetet az érzéki világhoz használatos szavak által is meg lehet közelíteni. Annak kell csak mindig tudatunkban meglennie, hogy ilyen leírásoknál az érzékfeletti világok vonatkozásában sok mindennek hasonlatnak és jelképnek kell lennie. – Maga a szellemi iskolázás ezért csak részben bonyolódik a közönséges nyelv szavainak körében; a tanítvány felemelkedéséhez egyébként még egy szinte magától értetődően adódó jelképes kifejezésmódot is elsajátít. Magának a szellemi iskolázásnak a során kell ezt elsajátítania. Ez azonban nem akadályozza, hogy olyan közönséges leírások révén is, mint ahogyan azt itt tesszük, ismerjen meg valamit a Magasabb Világok természetéről.

Ha a fent említett élményekről, amik a mély alvás alatt, először merülnek fel a tudat-nélküliség tengeréből, képzetet kívánunk adni, azok legjobban egyfajta *halláshoz* hasonlíthatók. Észlelt hangokról vagy szavakról beszélhetünk. Ahogyan az álmodó alvási élményeit találó módon egyfajta *látásnak* nevezhetjük az érzékek észleleteivel hasonlítva össze, a mélyalvás tényei a fül benyomásaival hasonlíthatók össze. (Csak közbevetett megjegyzésként mondjuk e helyen, hogy a *látás* a Szellemi Világok számára is a magasabbrendű. Színek *ebben a világban* is valami magasabbat jelentenek, mint a hangok és szavak. Az azonban, amit a szellemi tanítvány iskolázásakor ebből a világból *elsőként* észlel, *nem* a magasabb színek *még*, hanem az alacsonyabb rendű hangok. Csak mert az ember általános fejlettségét illetően arra a világra vonatkozólag, amely az álmodó alvásban nyilatkozik meg, már alkalmasabb, ezért itt azonnal a színeket észleli. A Magasabb Világ számára, amely a mélyalvásban tárul fel, kevésbé alkalmas még. Ezért az utóbbi hangokban és szavakban nyilatkozik meg számára először; később itt is színekhez és formákhoz emelkedhet.

Amikor a szellemi tanítvány észreveszi, hogy a mély alvásban ilyen élményei vannak, akkor feladata elsősorban az, hogy ezeket amennyire csak lehetséges, tegye világossá és tisztává a maga számára. Ez eleinte igen nehezebbre esik; ugyanis az ebben az állapotban átélt észlelet egyelőre rendkívül csekély mértékű. A felébredés után világos, hogy átélt valamit, hogy az azonban miben állott, afelől tökéletes bizonytalanságban marad. Ennek a kezdeti állapotnak a során legfontosabb, hogy nyugton és higgadt maradjon és egyetlen pillanatra se fogjon rajta a nyugtalanság vagy a türelmetlenség. Ezek minden körülmények között csak káros hatásúak lennének. Mindenekelőtt: soha sem gyorsíthatják, hanem szükségszerűen késleltetniük kell a további fejlődést. Nyugodtan kell mintegy annak átadnia magát, amit valaki kap vagy ajándékba kap; minden erőszakolást el kell hagyni. Ha egy időben nem képes alvási élményeket észlelni, várjon türelemmel, amíg ez lehetővé válik. Ez a pillanat ugyanis egyszer biztosan eljön. És ha előzőleg türelmesek és higgadtak voltunk, úgy az észlelőképesség biztos tulajdonunk is marad, míg erőszakos eljárás mellett az egyszer ugyan felléphet, majd hosszabb időre teljesen elveszhet.

Amikor az észlelő képesség fellépett és az alvási élmények tökéletesen tisztán és világosan állnak tudatunk előtt, a következőkre kell a figyelmet irányítanunk. Az élmények között két csoportot kell egészen pontosan megkülönböztetni. Egyik fajtájuk teljesen idegen mindattól, amit előzőleg valaha is megismertünk. Ezeknek az élményeknek először örülhetünk, sőt épülhetünk is általuk; egyébiránt azonban hagyjuk annyiban egyelőre őket. Első hírnökei ők a Magasabb Szellemi Világnak, melyben csak később igazodunk majd ki. Az élmények másik fajtája azonban a figyelmes szemlélő számára bizonyos rokonságot mutat majd a közönséges világgal, amelyben él. Amiről az élet során elgondolkodik, amit környezetének dolgain meg szeretne érteni, azonban a közönséges értelemmel képtelen megérteni, erről nyújtanak felvilágosítást ezek az alvási élmények. Az ember a mindennapi életben azon gondolkodik el, ami körülveszi. Képzeteket alkot magának, hogy a dolgok

összefüggéseit megértse. Fogalmak révén igyekszik megérteni azt, amit érzékei észlelnek. Ilyen képzetekre és fogalmakra vonatkoznak az alvási élmények. Ami előzőleg sötét, árnyaszerű fogalom volt, valami hangzástelít, élő nyert, amit az érzéki világ hangjaival és szavaival lehetne csak összehasonlítani. Egyre olyanabbá lesz az ember számára, mintha azoknak a rejtvényeknek, amiken el kell gondolkoznia, a megoldását egy magasabb világból hangok és szavak alakjában susognák számára. És azt azután, ami egy másik világból jut hozzá, a közönséges étellel igyekszik összekapcsolni. Amit előzőleg csak gondolata volt képes elérni, most élmény a számára, annyira élő módon és tartalommal telve, amilyen csak az érzéki világ valamely élménye lehet. Ennek az érzéki világnak a dolgai és lényei egyáltalában nem pusztán azok, mint aminek az érzéki észlelet számára megjelennek. Kifejezői és következményei ők a Szellemi Világnak. Ez az előzőleg rejtett Szellemi Világ a szellemi tanítvány számára most teljes környezetéből hangzik fel.

Könnyen belátható, ezekben a magasabb észlelő képességekben áldás csak akkor vár az emberre, ha a lelki érzékekben, amik felnyíltak számára, minden rendben van, ahogyan közönséges érzékelő eszközeit csak akkor használhatja a világ helyes megfigyelésére az ember, ha azok törvényszerűen épültek fel. Az ember a magasabb szerveket maga építi fel azoknak a gyakorlatoknak a révén, amiket a szellemi iskolázás útmutatásai adnak meg számára. – Ezekhez a gyakorlatokhoz tartozik a koncentráció, ami a figyelemnek meghatározott, a világtitkokkal összefüggő képzetekre és fogalmakra való irányítása. Ehhez tartozik továbbá a meditálás, ami a benne-élés ilyen ideákban, az azokra előírással történő tökéletes elmerülés. Koncentráció és meditálás révén dolgozik lelkén az ember. Benne ezáltal fejleszt lelki észlelő szerveket. Miközben a koncentráció és meditáció feladatainak szenteli magát, testében lelke úgy növekszik, mint a gyermek csírája növekszik az anya testében. És amikor azután az alvás során a vázolt egyedi élmények beállnak, a szabadabbá lett lélek számára elérkezik a születés pillanata, mivel a lélek általa betű szerint más

lényé vált, melyet az ember indít csírázásra és érlel meg magában. – Ezért a koncentráció és a meditáció felé irányuló erőfeszítéseknek gondosaknak kell lenniük, és azokhoz pontosan tartanunk kell magunkat, hiszen az ismertett magasabb ember-lelki lény csírázásának és érlelésének a törvényei. Ennek pedig születésekor önmagában harmonikus, helyesen tagolt organizmusnak kell lenni. Ha azonban az előírásokban valamit elhibáznak, úgy nem ilyen törvényszerű élőlény, hanem egy szellemi területbeli vetélés jön létre, ami nem életképes.

Az, hogy ennek a magasabb lelki lénynek a megszületése előbb mély alvásba következik be, érthetővé válik, ha meggondoljuk, a finom, még alig ellenállóképes organizmus egy esetleges, az érzéki köznapi élet során történő megjelenése alkalmával, ennek az életnek erős, kemény folyamatai mellett egyáltalán nem is juthatna érvényre. Tevékenysége a test tevékenységének ellenében nem érvényesülhetne. Alváskor, amikor pihen a test, amennyiben tevékenysége az érzéki *észlelettől* függ, a magasabb lélek kezdetben annyira finom alig látható tevékenysége napvilágra kerülhet. – Ismét figyelembe kell azonban venni, hogy az alvási élményeket a szellemi tanítvány mindaddig, ameddig képtelen rá, hogy a felébredt magasabb lelket a nappali tudatba is magával vigye, ne tekintse teljes érvényű megismeréseknek. Amikor már képes erre, úgy a napi élmények között és bennük is észlelni képes a Szellemi Világot annak jellege szerint, ami azt jelenti, hogy környezetének titkait lelki módon hangokként és szavakként képes megragadni.

A fejlődésnek ezen a fokán tisztában kell lennünk azzal, hogy egyelőre egyedi, többé-kevésbé össze nem függő szellemi élményekkel van dolgunk. Óvakodjunk ezért attól, hogy ezekből valamiféle lezárt vagy akárcsak összefüggő megismerési épületet akarjunk felállítani. Ebben az esetben szükségszerűen mindennemű fantasztikus képzet és idea keveredne a lelki világba; és igen könnyen olyan világot hordana össze magának az ember, melynek az igazi Szellemi Világhoz semmi köze sincs. De a szellemi

tanítványnak állandóan a legszigorúbb önellenőrzést kell gyakorolnia. A leghelyesebb az, hogy az egyes valódi élmények vonatkozásában, amik adódnak számára, egyre inkább tisztán látni és megvárni, amíg teljesen önkéntelen módon újak adódnak, amik mintegy maguktól kapcsolódnak össze a már meglévőkkel. – A szellemi tanítványnál ugyanis a Szellemi Világ – melybe most már beérkezett – ereje révén és a megfelelő gyakorlatok alkalmazásával a mélyalvásban önmaga körét egyre inkább növelő tudat lép fel. A tudat nélkülségből egyre több élmény lép elő és az alvólét egyre rövidebb szakaszai maradnak tudattalanok. Az egyedi alvási tapasztalatok egyre inkább maguktól kapcsolódnak össze, anélkül; hogy ezt az igazi összekapcsolódást valamiféle kombináció és végkövetkeztetés is zavarná, amik mégiscsak az érzéki világhoz szokott értelemről származnának. Azonban mennél kevesebbet keverünk bele ennek az érzéki világnak gondolati megszokottságaiból jogosulatlan módon a magasabb élményekbe, annál jobb. Ha ez a magatartás vezet, a magasabb megismeréshez vezető úton annál inkább közeledünk ahhoz a fokhoz, amelyen azok az állapotok, amik azelőtt csak tudattalanul voltak meg az alvási életben, teljesen tudatosakká kerülnek átváltoztatásra. Ekkor, ha a test pihen is, éppúgy egy valóságban élünk, mint ami ébrenlétkor az eset. Fölösleges talán megjegyezni, hogy az alvás során mindenekelőtt egy más valósággal van dolgunk, mint az érzéki környezet, mely a test környezetét alkotja. Az ember megtanulja és meg is kell tanulnia, hogy szilárdan megálljon az érzéki világ talaján és ne váljon fantasztává, hogy a magasabb alvási élményeket az érzéki környezettel hozza kapcsolatba. Eleinte azonban az alvásban átélt világ tökéletesen új megnyilatkozás. – Azt a fontos fokot, amely az alvási élet tudatosságában áll, a szellemtudományban a tudat kontinuitásának (megszakítatlanságának) nevezik^{*}.

^{*} Amire itt utalunk, a fejlődés bizonyos fokán egyfajta „ideál”, mely hosszú út végén helyezkedik el. Amit a szellemi tanítvány mindenekelőtt megismer, két állapot: tudat egy olyan lelki diszpozíció esetében, amiben számára előzőleg csak szabálytalan álmok, és olyan, amelyben csak tudattalan, álomnélküli alvás volt lehetséges.

Egy embernél, aki ezt a fokot elérte, olyan időkben, amelyek során a fizikai test pihen és a lélek nem kap az érzékszerveken át benyomásokat, az átélés és tapasztalás nem szűnnek meg.

A SZEMÉLYISÉG SZÉTVÁLÁSA A SZELLEMI ISKOLÁZÁS SORÁN

Az alvás alatt az emberi lélek nem jut közlésekhez a fizikai érzékszervek irányából. A közönséges külvilág észleletei ebben az állapotában nem jutnak hozzá el. A valóságban bizonyos vonatkozásban az emberi lényiség azon a részén – az úgynevezett fizikai testen –, amely az éberlétben az érzéki észleleteket és a gondolkodást közvetíti, *kívül* van. Ekkor csak a finomabb testekkel (az étertesttel és az asztrálesttel), melyek a fizikai szervek megfigyelése elől visszahúzódnak, áll kapcsolatban. Ezeknek a finomabb testeknek a tevékenysége azonban nem marad abba. Úgy, ahogyan a fizikai test a fizikai világ dolgaival és lényeivel áll kapcsolatban, ahogyan tőlük hatások érik és hat rájuk, úgy a lélek egy magasabb világban él. És ez a benne élés az alvás alatt is tart. A lélek az alvás során ténylegesen teljes élénkségekben van. Az ember azonban erről a maga tevékenységéről mindaddig semmit sem tudhat, amíg nem rendelkezik szellemi észlelőszervekkel, amiken keresztül az alvás alatt is éppen olyan jól képes megfigyelni azt, ami körülötte történik és amit ő maga folytat, mint ahogyan arra közönséges érzékeivel a nappali életben fizikai környezetét illetően képes. A szellemi iskolázás (amint azt a megelőző fejezetekben megmutattuk), ilyen szellemi érzékszervek kifejlesztésében áll.

Ha az ember alvási élete a szellemi iskolázás révén abban az értelemben, amint azt az előző fejezetben leírtuk, megváltozik, úgy mindent, ami ebben az állapotban körülötte végbemegy, tudatosan képes követni; akaratlagos módon képes eligazodni környezetében, úgy, mint közönséges érzékeivel az éber mindennapi élete során az élményeivel az eset. Itt azonban feltétlenül figyelembe kell venni, hogy a közönséges érzéki környezet észlelése már a szellemi látás magasabb fokát előfeltételezi. (Erre már az előző fejezetben utaltunk). A fejlődés megindulásakor csak olyan dolgokat észlel a szellemi

tanítvány, amik egy másik világhoz tartoznak, anélkül, hogy azoknak a mindennapi érzéki környezete tárgyaival való összefüggését észrevehetné.

Ami az álom- és alvási élet ilyen jellegzetes példáin válik láthatóvá, állandóan végbemegy az embernél. A lélek megszakítás nélkül él Magasabb Világokban és tevékeny az utóbbiakban. Ezekből a Magasabb Világokból meríti indítékait, amik révén folytonosan hat a fizikai testre. Csak éppen *tudattalan* marad az ember számára ez a maga magasabb élete. A szellemi tanítvány azonban tudatosítja. Élete ezáltal teljesen mássá válik. Ameddig a lélek nem *látó* magasabb értelemben, a fölérendelt világlét vezet. És ahogyan a vak élete, aki operáció által látóvá vált, az előzőhöz képest megváltozik, amidőn vezetésre kellett bíznia magát, úgy változik meg az ember élete a szellemi iskolázás következtében. Kinő a vezetettségből és mostantól saját vezetését önmagának kell átvennie. Amint ez bekövetkezik, amint az érthető is, olyan tévedéseknek van kitéve, melyekről a közönséges tudatnak sejtelve sincsen. Ekkor olyan világból kiindulva cselekszik, amelyből előzőleg Magasabb Hatalmak, számára tudattalanul, befolyásolták. Ezeket a Magasabb Hatalmakat az egyetemes világharmónia rendezte el. Ebből a világharmóniából lép ki a szellemi tanítvány. Most már maga kell, hogy olyan dolgokat tegyen, amiket annakelőtte közreműködése nélkül hajtottak végre.

Mivel az utóbbi eset áll fenn, azokban az írásokban, amelyek ilyen dolgokat tárgyalnak, sokat szólnak azokról a veszélyekről, amik a Magasabb Világokba történő felemelkedéssel kapcsolatosak. Azok a jellemzések, amik olykor ilyen veszélyekről szólnak, alkalmasak rá, hogy félénk lelkek csak borzongással tekintsenek fel erre a magasabb életre. Meg kell azonban mondani, hogy ezek a veszélyek csak akkor állanak fenn, ha a szükséges elővigyázatosság szabályait figyelmen kívül hagyják. Ha ezzel szemben tényleg mindent figyelembe vesznek, amit az igazi szellemtudomány ad kézbe tanácsként, akkor a felemelkedés olyan élményeken keresztül ugyan, amik

hatalma és nagysága mindent, amit az érzéki ember legmerészebb fantáziája fel képes festeni magának, felülmúlnak; az egészség vagy az élet befolyásolásáról azonban nem lehet szó. Az ember borzalmas, az életet minden felől fenyegető hatalmakat ismer meg. Lehetségessé lesz számára, hogy ő maga bizonyos olyan erőket és lényeket, amik az érzéki észlelés elől elvonva léteznek, állítson szolgálatára. És nagy a kísértés, hogy ezeket az erőket a saját meg nem engedett érdek számára fogja be, vagy a Magasabb Világok hiányos megismerésének folyamányaként ezeket az erőket téves módon vegye igénybe. A különösen jelentős élmények egynémelyikét (például a „Küszöb Órével” való találkozást) fel fogjuk ebben az írásban még vázolni. – Gondolni kell azonban arra, hogy az életellenes hatalmak akkor is megvannak, ha nem ismerik őket. Mindenesetre fennáll, hogy akkor azoknak az emberhez való viszonyát magasabb erők határozzák meg, és hogy ez a viszony is megváltozik, ha az ember tudattal lép ezekbe a számára előzőleg rejtett világokba. Másrészt azonban saját léte is növekszik, életének köre mérhetetlen területtel gazdagodik. Tényleges veszély akkor áll csak fenn, ha türelmetlenség vagy szerénytelenség által a Magasabb Világ tapasztalatait illetően túl korán szerez bizonyos önállóságot a szellemi tanítvány, ha képtelen kivárni, amíg az érzékfeletti törvényekbe elégséges belátás jut osztályrészéül. Ezen a területen alázat és szerénység még kevésbé üres szavak, mint a közönséges életben. Ha ezek azonban legjobb értelemben sajátjai a tanítványnak, úgy biztos lehet benne, hogy a magasabb életbe történő felemelkedése minden olyan vonatkozásban, amit közönségesen egészségnek és életnek hívunk, veszélyek nélkül megy végbe. – Mindenekelőtt nem szabad diszharmóniának fellépni a magasabb élmények és a mindennapi élet folyamatai és követelményei között. Az ember feladatát mindenképpen ezen a Földön kell keresnie. És aki feladataitól ezen a Földön szeretne elvonulni és egy másik világba menekülni, biztos lehet, hogy nem éri el célját. – Amit azonban az érzékek észlelnek, egyik része csak a világnak. **És a Szellemiben vannak azok a Lényiségek, akik az érzéki világ tényeiben fejeződnek ki. A szellem**

részesévé kell válnia, hogy kinyilatkoztatásait az érzéki világba véshesse. Az ember átalakítja a Földet, amennyiben oda beülteti azt amit a Szellembirodalomban felkutat. Feladata ebben áll. Csak azért, mert az érzéki Föld függ a Szellemi Világtól, mivel valós értelemben a Földön csak úgy képes működést kifejteni, ha részestársa azoknak a Világoknak az ember, melyben a teremtő erők rejlenek, kell, hogy ez az utóbbiakhoz történő felemelkedésre sarkallja. Ha ezzel az érzülettel fog az ember a szellemtudománynak és egyetlen pillanatra sem tántorodik el az ilyen módon kijelölt iránytól, úgy a legcsekélyebb veszélytől sem kell tartania. Senki se engedje akadályoztatni magát a veszélyekre való kilátás alapján a szellemi iskolázástól; legyen azonban ez a kilátás mindenki számára szigorú felhívás arra, hogy szerezze meg feltétlenül azokat a tulajdonságokat, amikkel az igazi szellemi tanítványnak rendelkeznie kell.

Ilyen előfeltételek után, amik minden ijesztő jellegűt kiküszöbölnék, kezdjünk hozzá egynéhány úgynevezett „veszély” leírásához. A szellemi tanítvány fent nevezett tagjaiban feltétlenül nagy változások mennek végbe. Ilyen változások a lélek három alaperejének -, az **akarás, érzés és gondolkodás** – fejlődésfolyamataival függnek össze. Ez a három erő az ember szellemi iskolázását megelőzően teljesen meghatározott, magasabb kozmikus törvények által szabályozott összeköttetésben áll. Az ember nem tetszőleges módon **akar, érez** vagy **gondolkodik**. Ha például bizonyos képzet merül fel a tudatban, természetes törvények alapján egy bizonyos érzés csatlakozik hozzá, vagy egy vele törvényszerűen összefüggő akarati elhatározás következik rá. Egy szobába lépünk, azt dohosnak, érezzük és ablakot nyitunk. Nevét hallja szólítani az ember és követi a hívást. Kérdést kapunk és válaszolunk. Rossz szagú dolgot látunk és kellemetlen érzésünk támad. Ezek egyszerű összefüggések gondolkodás, érzés és akarás között, s áttekintve az emberi életet, észrevesszük, hogy ebben az életben ezekre az összefüggésekre épül minden. Sőt, egy ember életét akkor nevezik csak „normálisnak”, ha benne a gondolkodás, érzés és

akarás olyan összeköttetését venni észre, mély az emberi természet törvényein alapszik. Ezekkel a törvényekkel ellentétben állónak találnák, ha valaki például egy rossz szagú tárgy láttán kellemes érzést táplálna, vagy ha kérdésekre nem válaszolna. Azok az eredmények, amiket egy helyes neveléstől vagy megfelelő oktatástól elvárunk, azon alapszanak, hogy feltételezzük, hogy az emberi természetnek megfelelő kapcsolatot vagyunk képesek a tanítványnál gondolkodás, érzés és akarás közt létesíteni. Ha bizonyos képzeteket adunk át, számára ezt azzal a feltételezéssel tesszük, hogy azok később érzéseivel és akarati elhatározásaival törvényszerű kapcsolatokra lépnek. – Mindez onnét van, hogy az ember finomabb lelki testeiben a három erő – gondolkodás, érzés és akarás középpontjai törvényszerű módon kapcsolódnak egymáshoz. És ennek a finomabb lelki organizmusbeli kapcsolódásnak a durva fizikai testben vetülete is van. Ebben is bizonyos törvényszerű kapcsolatban állnak az akarás szervei a gondolkodásával és az érzésével. Egy meghatározott gondolat ezért szabályszerűen hívja elő az érzést vagy az akarati tevékenységet. – Az ember magasabb fejlődése során azonban azok a szálak, amik a három alaperőt kötik össze egymással, megszakadnak. Először csak a jellemzett finomabb lélek-organizmusban megy végbe ez a megszakítás. Még magasabb felemelkedés esetén azonban a szétválás a fizikai testre is kiterjed. (A magasabb szellemi fejlődés során az embernél pl. az agy három egymástól elválasztott tagra bomlik szét. A szétválás mindenesetre olyan, hogy a közönséges érzéki személet nem észlelheti és a legélesebb érzéki műszerrel sem mutatható ki. Beáll azonban és a szellemi látónak megvannak rá az eszközei, hogy megfigyelje. A magasabb szellemi látó agya három önállóan működő lényiségre esik szét: a gondolkodó, az érző és az akaró agyra.)

A gondolkodás, érzés és akarás szervei ezután teljesen szabadon, magukban állanak. Összeköttetésük pedig nem beléjük ültetett törvények alapján áll be, hanem arról az ember felébredt magasabb tudatossága által az embernek magának kell gondoskodnia. – Ez ugyanis az a változás, amit a

szellemi tanítvány észlel magán, hogy semmilyen összefüggés nem áll be egy képzet és egy érzés, vagy egy érzés és egy akarati elhatározás és így tovább között, ha nem ő maga teremt ilyet. Semmilyen hajtóerő nem vezeti a gondolattól a cselekvésre, ha ezt az indítékot nem ő kelti szabadon magában. Most már tökéletesen érzésmentesen képes állni olyan tény előtt, mely iskolázását megelőzően izzó szeretettel vagy szélső gyűlölettel töltötte el; tétlen maradhat olyan gondolatnál, amely ezelőtt mintegy magától lelkesítette cselekvésre. És olyan tetteket, még hozzá olyan akarat-elhatározása alapján, képes végrehajtani, amelyre a szellemi iskolázáson át nem ment embernek a legkisebb hajlandósága sincs meg. A szellemi tanítvány osztályrészévé váló nagy eredmény az, hogy a három lelki erő összeműködése feletti tökéletes uralmat nyeri el; ez az összeműködés éppen ezért teljesen a saját felelősségének a körébe kerül.

Lényének csak ilyen átalakítása révén kerülhet tudatos kapcsolatba az ember bizonyos érzékfeletti erőkkel és lényiségekkel. Saját lelki erői ugyanis a világ bizonyos alaperőivel megfelelő rokonságban állanak. Az az erő például, amely az akaratban van meg, hatást gyakorolhat a Magasabb Világ bizonyos dolgaira és lényeire és ezeket észlelni is képes. Erre azonban csak akkor képes, ha megszabadult a lelken belül az érzéssel és a gondolkodással való kapcsolatától. Amint ez az összekötés feloldott, fellép az akarat kifelé való hatása. És ez a helyzet a gondolkodás és az érzés erőivel is. Ha egy ember gyűlöletérzést irányít felém, úgy ez a szellemi látó számára meghatározott színezetű finom fényfelhőként észlelhető. És egy ilyen szellemi látó ezt a gyűlöletérzést kivédheti, ahogyan az érzéki ember a fizikai ütést, amelyet ellene indítanak, védi ki. A gyűlölet az Érzékfeletti Világban látható jelenséggé lesz. A szellemi látó azonban csak az által képes észrevenni, hogy azt az erőt, amely az érzésében rejlik, képes kifelé küldeni, mint ahogyan az érzéki ember a szeme fogékonyságát kifelé irányítja. És ahogyan a gyűlölettel, úgy vagyunk az érzéki

világ jóval jelentőségtejtjesebb tényeivel. Az ember lelke alaperőinek szabaddá tétele révén léphet tudatos kapcsolatra velük.

A gondolkodás, érzés és akarás leírt szétválása folytán a szellemtudományi előírások figyelembe nem vétele esetén az ember fejlődési útján háromféle eltévedési lehetőség áll fenn. Egy ilyen akkor állhat elő, ha az összekötő pályákat az előtt rombolják el, mielőtt még a magasabb tudat a maga megismerésével annyira lenne, hogy a gyepelőket, amik a szétválasztott erők szabad harmonikus együttműködését biztosítják, képes lenne rendesen irányítani. – Egy bizonyos életkorban ugyanis rendesen az ember nem mindhárom alapereje jutott el azonos fejlettségi fokra. Egyik embernél a gondolkodás fejlettebb az érzésnél és az akarásnál, egy másiknál egy másik erőnek van a többi előtt előnye. Ameddig fennmarad az erők Magasabb Világok törvényei alapján létrehozott összefüggése, az egyik vagy a másik előtérbe kerülése által semmilyen, magasabb értelemben vett zavaró rendellenesség nem léphet fel. Az akaratembernél például fenti törvények alapján gondolkodás és érzés még kiegyenlítő szerepet játszanak és megakadályozzák, hogy a túltengő akarat különleges kilengésekre ragadtassa magát. Ha ilyen akaratember azonban szellemi iskolázásba fog, akkor az érzésnek és gondolatnak a szüntelenül óriási erőkifejtésekre indító akaratra gyakorolt törvényszerű befolyása teljesen megszűnik. Ha ekkor a magasabb tudat tökéletes uralásában nincs még oly messze az ember, hogy maga legyen képes létrehozni a harmóniát, akkor az akarat a maga zabolátlan útjait fogja járni. Állandóan hordozója fölé kerekedik. Érzés és gondolkodás tökéletes tehetetlenségbe esnek; az embert az őt rabszolgaként uraló akarat hatalma korbácsolja. Egy *erőszakos természet*, amely egyik féktelen tettől a másikhoz halad, állt elő. – Egy másik tévút alakul ki, ha az érzés szabadul ki mértéktelen módon a törvényszerű gyepelőkből. Egy a más emberek tiszteletére hajló személy ekkor határtalan függésbe, egészen a minden saját akaratot és gondolatot elvesztésig juthat. Magasabb megismerés helyett ekkor az ilyen személyiség sorsa a kíméletlen üressé válás és erőtlenség.

– Vagy pedig, ilyen túltengő érzésbeli élet mellett egy ájtatosságra és vallásos felemelkedésre hajlamos természet egy őt teljesen magával ragadó vallásos rajongásba eshet. – A harmadik ártalom akkor jön létre, ha a gondolkodás a túltengő elem. Ekkor életellenes, önmagába zárkózó szemlélődés lép fel. Ilyen emberek felfogásában a világnak csak annyiban van jelentősége, amennyiben tárgyakat szolgáltat végtelenbe növelt bölcsességszomjuk kielégítéséhez. Egyetlen gondolat sem indítja cselekvésre vagy érzésre őket. Mindenütt részvétlen hideg természetek módjára lépnek fel. A mindennapi valóság dolgaival történő minden érintkezést kerülnek, mint valamit ami undort kelt bennük vagy legalábbis minden jelentőségét elvesztette számukra.

Ez a három tévút, amelyekre juthat a szellemi tanítvány: az erőszakos természet, az érzésbeli tobzódás, a hideg, szeretetlen bölcsességre-törekvés. Egy külsőséges szemléletmód számára – így az egyetemi orvostudomány materialista felfogására is – egy ilyen, tévutakra jutott ember képe – mindenekelőtt fokozataiban nem sokban tér el az örültétől, vagy legalábbis a súlyosan „idegbajos személyétől”. Ezekre természetesen a szellemi tanítványnak nem szabad hasonlítania. Számára a lényeges az, hogy gondolkodás, érzés, akarat, a lélek három alapereje harmonikus fejlődésen menjenek keresztül, mielőtt a beljük épített kapcsolatból kioldódnak és a felébredt magasabb tudat alá kerülnének. – Ugyanis, ha egyszer hiba történt, s az egyik erő féktelenné vált, akkor a magasabb lélek először vetélészként jön világra. A féktelen erő ekkor kitölti az ember teljes személyiségét; és hosszú időn át nem gondolhatunk arra, hogy minden újból egyensúlyba kerül. Az, ami ártatlan jellemadottságként jelenik meg, amíg az ember a szellemi iskolázástól távol áll, nevezetesen, hogy akarat, érzésbeli vagy gondolkodó természetű, a szellemi tanítványnál úgy fokozódik fel, hogy az élethez szükséges általános emberi vele szemben teljesen elvész. – Ténylegesen komoly veszéllyé ez mindenesetre csak abban a pillanatban válik, melyben a tanítvány ahhoz a képességhez jut, hogy éber állapotában éppúgy álljanak előtte élmények, mint

az alvástudatban. Amíg a dolog az alvási szünetek puszta megvilágosodásánál marad meg, az éber állapot során az egyetemes világtörvények által szabályozott érzéki élet ismét kiegyenlítően hat vissza a lélek megzavart egyensúlyára. Ezért is szükséges annyira, hogy a szellemi tanítvány éber élete minden vonatkozásban szabályszerű, egészséges legyen. Mennél jobban felel meg azoknak a követelményeknek, amiket a külvilág a test, lélek és szellem egészséges erőteljes kialakítása elé támaszt, annál jobb a számára. Kedvezőtlené válhat ezzel szemben számára az, ha a mindennapi éberlét izgatóan vagy felőrlő módon hat rá, ha az azokhoz a nagyobb változásokhoz, amik bensőjében mennek végbe, a külső élet valamiféle romboló vagy gátló befolyásai is társulnak. Keressen mindent meg, ami erői számára megfelel és ami a környezetével való zavartalan harmonikus együttéléshez vezet. Kerüljön azonban el mindent, ami árt ennek a harmóniának, ami életébe nyugtalanságot, kapkodást hoz. Itt azonban kevésbé van arról szó, hogy ezt a nyugtalanságot és kapkodást külsődleges értelemben hárítsuk el, mint inkább arról gondoskodni, hogy a belső diszpozíció, szándékok és gondolatok és a test egészsége általuk ne legyenek folytonos kilengéseknek kitéve. – Mindez szellemi iskolázása alatt, nem olyan egyszerű már az embernek, mint előzőleg. A magasabb élmények ugyanis amik most már bejátszanak életébe, szüntelenül teljes léteére gyakorolnak hatást. Ha ezeken a magasabb élményeken belül valami nincs rendjén, szüntelenül ott leselkedik a szabálytalanság és minden egyes alkalommal, rendezett pályájáról kizökkenheti. Ezért nem szabad alábbhagynia a szellemi tanítványnak semmivel, ami az egész lénye fölötti uralmat állandóan biztosítja. Soha se hiányozzék a lélekjelenlét vagy az élet minden felmerülő szituációja feletti nyugodt áttekintés. Egy valódi szellemi iskolázás alapján véve önmaga révén hozza létre mindezeket a tulajdonságokat. Ennek folyamán csak olyan módon ismerjük meg a veszedelmeket, hogy egyszersmind a megfelelő pillanatokban a legyőzésükhöz szükséges teljes erőt is megkapjuk.

A KÜSZÖB ÓRE

A Magasabb Világokba történő emelkedés során fontos élmények a „Küszöb Órével” való találkozások. Nem csak egy, hanem lényegében két, egy „kisebb” és egy „nagyobb” „Küszöb Óre” létezik. Az elsővel akkor találkozik az ember, amikor az akarat, gondolkodás és érzés összekapcsoló szálai a finomabb testekben (az asztrál- és étertestben) úgy indulnak lazulásnak, amint azt az előző fejezetben ismertettük. A „Küszöb nagyobb Óre” elé akkor lép az ember, amikor az összeköttetések szétválása már a test fizikai részére (nevezetesen mindenekelőtt az agyra) is kiterjed.

A „Küszöb kisebb Óre” önálló lény. Ez az ember számára – mielőtt a megfelelő fejlődési fokot az ember el nem érte, nem létezik –. Itt annak csak néhány leglényegesebb sajátosságát ismertetjük.

Kíséreljük meg elsőre elbeszélő formában ábrázolni a szellemi tanítvány találkozását a Küszöb Órével. Csak ennek a találkozásnak a révén jut a tanítvány tudomására, hogy gondolkodás, érzés és akarat beépített összekapcsoltságukból eloldódtak nála.

Egy csakugyan borzalmas, kísérteties lény áll a tanítvány előtt. Utóbbinak minden lélekjelenlétére és megismerési útjának biztos voltába vetett minden bizalmára van szüksége, amiket azonban eddigi szellemi tanítványsága során elégséges módon elsajátíthatott.

Az „Ór” a maga jelentőségét mintegy a következő szavakkal adja hírül: „Eddig olyan hatalmak rendelkeztek feletted, kik számodra láthatatlanok voltak. Ők hatottak oda, hogy eddigi életutaidon minden jó cselekedeted jutalommal és minden rossz teted kedvezőtlen következménnyel járt. Befolyásuk révén élettapasztalataidból és gondolataidból épült fel jellemed. Ők szőtték sorsodat. Ők határozták meg az öröm és fájdalom mértékét, amiket egy-egy

megtestesülésed számára kiszabtak rád, előző megtestesüléseid során tanúsított magatartásod szerint. A mindent átfogó karma-törvény formájában uralkodtak feletted. Ezek a hatalmak kötelékeik egy részét most eloldják tőled. És abból a munkából, amelyet ők végeztek rajtad, valamit most neked kell elvégezned. Eddig egy-egy nehéz sorscsapás ért. Nem tudtad, miért. Következménye volt egy megelőző életpályád káros tettének. Boldogságra és öröme találtál és elfogadtad őket. Ezek is előző tettek hatásai voltak. Jellemedben vannak szép oldalak, de vannak rút foltok is. Mindkettőt magad okoztad előző élményekkel és gondolatokkal. Utóbbiakat eddig nem ismerted; csak következményeik voltak nyilvánvalók számodra. Ők azonban, a karmikus hatalmak, valamennyi előző élettettedet, legrejtettebb gondolataidat és érzéseidet látták. És eszerint határozták meg, ahogyan most vagy és amint most élsz.

Most azonban neked magadnak váljon nyilvánvalóvá elmúlt életutaid minden jó és minden rossz oldala. Mindaddig saját lényiségedbe voltak beleszöve, benned voltak és nem láthattad őket, mint ahogy fizikailag a magad agyát képtelen vagy meglátni. Most azonban elválnak tőled, személyiségedből kilépnek. Önálló alakot öltenek, amit láthatsz, mint ahogyan a külvilág köveit és növényeit látod. És – én magam vagyok ez a lényiség, aki testet alkotott magának nemes és rossz cselekedeteidből. Kísérteties alakom életed mérlegkönyve alapján készült. Eddig láthatatlanul hordoztál magadban. Jótétemény volt számodra, hogy ez így volt. Ugyanis az előtted rejtett sors bölcsessége azért eddig is dolgozott benned alakom csúf foltjainak kioltásán. Most, hogy kiléptem belőled, ez a rejtett bölcsesség is eltávozott tőled. A továbbiakban nem gondoskodik majd rólad. A munkát ettől kezdve kizárólag saját kezeidbe helyezi. Magában tökéletes, fenséges lényiséggé kell válnom, hogy ne a romlás hatalmába kerüljek. És ha az utóbbi történnék, úgy téged, magadat is, alárántanálak magammal, egy sötét romlott világba. – Saját bölcsességednek – hogy az utóbbi ne történjék meg – kell akkorának lennie, hogy a tőled eltávozott bölcsesség feladatát átvehesse. – Ha átlépted

küszöbömet, egyetlen pillanatra sem távozok –, számodra látható alakként – mellőled. És ha a jövőben helytelent teszel vagy gondolsz, vétkeidet azonnal csúf démoni torzulásként észleled majd az alakomon. Csak ha majd minden elmúlt helytelenségedet jóvá tetted és úgy áttisztultál, hogy teljesen képtelen vagy további helytelent elkövetni, akkor lényem ragyogó szépségűvé alakult majd át. És akkor további tevékenységed üdvére veled újra egy lényé egyesülhetek.

Küszöbömet azonban mindabból a félelemérzésből, mely még megvan benned és minden attól az erőtől való remegésből ácsolták, hogy minden tevékenységedért és gondolkodásodért magad vedd át a teljes felelősséget. Amíg bármilyen félelmed van még attól, hogy saját sorsodat önmagad irányítsad, addig ebbe a küszöbbe nem minden épült még be, amit tartalmaznia kell. És ameddig egyetlen építő is hiányzik, mindaddig mintegy megigézve kell, hogy megállj, vagy megbotolj ezen a küszöbön. Ne kísérelj meg előbb átlépni ezen a küszöbön, míg a félelemtől teljesen meg nem szabadultál és kész nem vagy magadra venni a legnagyobb felelősséget.

Eddig csak akkor léptem ki saját személyiségeből, amikor a halál hívott el a földi életútról. Azonban ekkor is fátyollal volt burkolva alakom előtted. Csak a sorshatalmak, akik vezettek, láthattak és vonásaim alapján a halál és egy új születés közötti időszakban alakíthatták ki benned az erőt és képességet, hogy egy új földi élet során alakom megszépítésében előbbre jutásod üdvére dolgozhass. Én magam voltam az is, akinek tökéletlensége szorította újból arra a Sorshatalmakat, hogy a Földre, egy-egy új megtestesülésbe vezessenek. Amikor meghaltál, ott voltam és énmiattam határozták el a karma irányítói újjászületésedet. Csak ha megismételt megújult életéken keresztül ezen a módon tudattalanul egészen a tökéletességig alakítottál volna át, nem estél volna többé a halál hatalmainak karjaiba, hanem teljesen egyesültél volna velem és léptél volna velem egyesülten a halhatatlanságba.

Így ma láthatóan állok előtted, ahogyan mindig láthatatlanul álltam melletted a halál óráján. Amikor majd átlépted küszöbömet, azokba a birodalmakba érkezel el, amikbe egyébként a fizikai halálok után léptél. Teljes tudatossággal lépsz oda át és ezentúl, amennyiben külsőleg láthatóan a Földön jársz, egyúttal a halál birodalmában, ami azonban azt jelenti, hogy az örök élet birodalmában is vándorolsz. Valójában én a Halál Angyala is vagyok; azonban én, egyszerismind én vagyok a soha el nem apadó magasabb élet elhozója is. Az élő testben általam fogsz meghalni, hogy az elpusztíthatatlan létre való újjászületést átéljed.

Az a birodalom, melybe immár belépsz, érzékfeletti rendű lényekkel ismertet meg. Az üdv jut osztályrészedül ebben a birodalomban. Az első ismeretség azonban ezzel a világgal én magam kell, hogy legyen, én, aki saját teremtményed. Régebben saját életedből éltem; most azonban általad önálló létre keltem és jövő tetteid látható mércéjeként állok előtted, talán folytonos szemrehányásodként. Megteremthetél; ezzel azonban egyszerismind a kötelességet is felvállaltad, hogy átalakíts.”

Azt, amire itt elbeszélésbe öltöztetve mutattunk rá, ne gondoljuk valami jelképszerűnek, hanem a szellemi tanítvány legmagasabb fokon valóságos élményének.*

Az Őr arra inti, ne menjen tovább, ha nem érez erőt magában rá, hogy a követelményeknek, amiket a fenti beszéd tartalmaz, eleget tegyen. Akármilyen borzalmas is az alakja ennek az Őrnek, az mégis a tanítvány saját elmúlt

* Fentiekből világos, hogy a vázolt „Küszöb Őre” olyan (asztrális) alakzat, mely a szellemi tanítvány ébredő magasabb látásának nyilatkozik meg. És a szellemtudomány elvezet ehhez az érzékfeletti találkozáshoz. Az alacsonyabb mágia mesterkedése, hogy a „Küszöb Őret” érzékileg is láthatóvá tegye. Ezeknél egy finom anyagfelhő, egy füstölő előállításáról van szó, amit egy sor meghatározottan kevert anyagból állítanak elő. A mágus fejlett ereje képes azután alakító módon hatást gyakorolni a füstképletre és annak szubsztanciáját az ember még kiegyenlített karmájával eleveníteni. – Aki a magasabb látásra kellő előkészítést kapott, nincs szüksége már ilyen érzéki látványra; és akinek a szükséges előkészítés nélkül még ki nem egyenlített karmája, mint érzéki eleven lény lépne szeme elé, azt az a veszély fenyegetné, hogy rossz, tévutakra kerül. Nem szabadna törekednie erre. *Bulwer* „Zanoni”-jában regényszerű ábrázolása található ennek a „Küszöb Őre”-nek.

életének következménye, saját jelleme csak, rajta kívül, önálló létre keltve. És ez a felkeltés az akarás, gondolkodás és érzés szétválása folytán történik. – Már az mélyen jelentőségteljes élmény, hogy először érezni, hogy egy szellemi lénynek magunk adtunk eredetet. – A szellemi tanítvány előkészülésének mostantól arra kell irányulnia, hogy minden félelem nélkül viselje el a szörnyű látványt, és hogy, a találkozás pillanatában erejét tényleg annyira fokozottnak érezze, hogy magára tudja venni azt, hogy az „Őr” megszépítését teljes tudattal elvállalja.

A „Küszöb Órével” szerencsésen kiállt találkozásának egyik következménye, hogy a szellemi tanítvány számára a következő fizikai halál majd egészen más esemény lesz, mint amilyenek előzőleg voltak a halálok. Tudatosan éli át a meghalást, amennyiben a fizikai testet úgy teszi le, mint ahogyan egy ruhát tesznek le, amely elhasználódott és talán hirtelen szakadás következtében használhatatlanná is vált. Fizikai halála azután csak mások számára, akik vele együtt élnek, és akik észleleteikkel még teljesen az érzéki világra korlátozódnak, jelentős tény. Számukra „meghal” a szellemi tanítvány. Számára teljes környezetében jelentőségében semmi sem változik. Az egész érzékfeletti világ, amelybe belépett, már halála előtt megfelelő formában előtte állott és ugyanez a világ áll majd halála után is előtte. A „Küszöb Óre” azonban még másvalamivel is összefügg. Az ember egy családhoz, egy néphez, egy fajhoz tartozik; ténykedése ebben a világban egy ilyen összességhez való tartozásától függ. Sajátos jelleme is összefüggésben áll ezzel. És az egyes emberek tudatos ténykedése semmiképpen sem minden, amivel egy családnál, egy törzsnél, népnél, egy fajnál számolni kell. Létezik egy családi, népi (és így tovább) sors, mint ahogyan létezik egy családi, faji (és így tovább) jelleg. Annak az embernek a számára, aki érzékeire korlátozza magát, ezek a dolgok *általános fogalmak* maradnak, és a materialista gondolkodó előítéletében megvetően lenézi majd a szellemtudományban érdekelteket, ha hallja, hogy számukra a családi vagy népi karakter, a törzsi vagy faji sors éppen úgy valódi

lényekhez tartozik, mint ahogy az egyes ember karaktere és sorsa is egy valódi személyiségre utal. A szellemi kutató ugyanis Magasabb Világokat ismer meg, amiknek az egyes személyiségek éppúgy tagjai, mint ahogyan karok, lábak és a fej az ember tagjai. És egy család, egy nép, egy faj életében az egyes embereken kívül a teljesen valóságos család-szellemek néplelkek, fajszellemek ténykednek. Sőt, egy bizonyos szempontból az egyes ember e családi lelkeknek, fajszellemének és így tovább, kivitelező szervei csupán. Az igazsággal teljes egyezésben szólhatunk arról, hogy egy néplelek az egyes ehhez a néphez tartozó embert veszi igénybe, hogy bizonyos munkákat elvégezzen. A néplelek nem száll le az érzéki valóságig. Magasabb Világokban járja útját. És, hogy a fizikai-érzéki világban fejtsen ki hatást, az egyes ember fizikai szerveit használja. Magasabb értelemben ez éppen úgy van, mint amikor az építész az építmény részleteinek kivitelezésére munkásokat használ. – Minden ember a szó legigazabb értelmében megkapja a rá kiosztott munkát a család-, nép- vagy fajlélektől. Az érzéki embert azonban semmi esetre sem avatják be munkájának magasabb tervébe. **Tudattalanul** dolgozik együtt a nép-, fajlelkek és így tovább céljain. Attól az időponttól, amikor a szellemi tanítvány a Küszöb Órével találkozik, nemcsak saját feladatait, mint személyiségét kell ismernie, hanem **tudva** kell népének, fajának feladatain együttműködnie. Látókörének minden bővítése feltétlenül kötelességeinek szélesítését is rója rá. A valódi folyamat emellett az, hogy a szellemi tanítvány finomabb lelki testéhez egy újat fűz. Egy ruhával többet vesz fel. Eddig azokban a burkokban járt a világban, amik személyiségét öltöztetik be. És ami tennivalója közössége, népe, faja és így tovább, irányában volt, arról a magasabb Szellemek, akik személyiségét felhasználták, gondoskodtak. – Egy további leleplezés, amit most a „Küszöb Óre” tesz számára, az, hogy ezek a Szellemek a továbbiakban segítő karjukat elvonják tőle. A közösségből ki kell teljesen lépnie. Mint egyes ember, teljesen elmerevedne magában, a romlás várna rá, ha most nem szerezne maga meg azokat az erőket, amik a nép- és fajszellemek sajátja. – Sokan persze ezt

mondják: „Óh, én teljesen kiszabadítottam minden törzsi és faji összefüggésből magam; én csak 'ember' és 'semmi egyéb, csak ember' akarok lenni”. Ezekhez azonban így kell szólni: Ki juttatott ehhez a szabadsághoz? Nem családod állított be úgy a világba, ahogyan most állsz benne? Nem törzsed, néped, fajod tett-e azzá, ami vagy? Ők neveltek; és ha minden előítélet fölött álló lehetsz, s törzsednek vagy még fajodnak is fényt hozója és jótevője vagy, az ő nevelésüknek köszönheted. Igen, ha magadról azt is mondd, nem vagy „semmi egyéb, csak ember”: magát azt, hogy ilyenné lettél, közösségeid szellemeinek köszönheted. – A szellemi tanítvány tanulja meg igazán megismerni, mit jelent a nép-, törzs-, fajszellemektől teljesen elhagyatva lenni. Ő találja csak meg saját magán minden ilyen nevelésnek a jelentőség nélküli voltát arra az életre vonatkozólag, ami most vár rá. Ugyanis minden, amit kineveltek benne, tökéletesen feloldódik az akarat, gondolkodás és érzés közötti szálak elszakítása által. Minden eddigi nevelés eredményeire úgy tekint vissza, mint ahogyan egy házra kellene tekinteni, amely az egyes téglakövekre töredezik szét, és amelyet most új alakban újra fel kell építeni. Megint több a pusztá jelképnél, amikor azt mondjuk: Miután a „Küszöb Őre” kinyilatkoztatta első követelményeit, arról a helyről, amelyen áll, forgószelek kerekedik, mely valamennyi szellemi lámpást kiolt, amik eddig megvilágították az életutat. És tökéletes sötétség terjed szét a szellemi tanítvány előtt. Csak az a világosság töri meg, ami magából a „Küszöb Őréből” árad. És a sötétebből hangzanak további intelmei: „Ne lépd át Küszöbömet, amíg nem világos számodra, hogy az előtted lévő sötétséget magad fogod átvilágítani; ne is tégy egyetlen lépést sem előre, amíg nem bizonyosodtál meg róla, hogy saját lámpásodban elég világítószer van. Azoknak a vezetőknek a lámpásait, akik eddig voltak veled, a jövőben nélkülözned kell.” Ezeket a szavakat követően meg kell fordulni a tanítványnak és pillantását hátrafelé kell vetnie. A „Küszöb Őre” pedig függönyt von félre, amely mély élettitkokat leplezett eddig el. A törzsi, népi és faji szellemek tevékenységük teljében nyilatkoznak meg; és a tanítvány számára éppen úgy láthatóvá válik,

ahogyan idáig vezették, mint ahogyan tisztán látja, hogy ezt a vezetést most már nélkülözni fogja. Ez a második intelem, amit az ember a Küszöbön annak Őre révén él meg.

Az említett látványt felkészületlenül természetesen senki sem viselhetné el; a magasabb iskolázás azonban, amely az ember számára egyáltalán lehetővé teszi a Küszöbig hatolni, egyszersmind abba a helyzetbe is juttatja, hogy a megfelelő pillanatban a szükséges erőt is megtalálja. Sőt, annyira harmonikus is lehet ez az iskolázás, hogy az ebbe az új életbe történő belépésnél elmarad a felizgató vagy kaotikus jelleg. Ilyenkor azután a szellemi tanítvány Küszöbön lezajlott átélését annak az üdvösségének az előérzete kíséri majd, mely felébredt új életének alaphangjává lesz. Az új szabadság érzése valamennyi más érzést felülmúl majd; és ezzel az érzéssel az új kötelességek és az új felelősség olyasmiként jelennek majd meg, amit az embernek, az élet egy fokán el kell vállalnia.

ÉLET ÉS HALÁL

A KÜSZÖB NAGY ÓRE

Felvázoltuk, mennyire fontos az ember számára a „Küszöb” úgynevezett Kisebb Órével való találkozás azáltal, hogy benne érzékfeletti lényt észlel, olyat, melyet bizonyos tekintetben önmaga hozott létre. Ennek a lénynek a testét saját cselekedetei, érzései és gondolatainak számára előzőleg láthatatlan következményei alkotják. Ezek a láthatatlan erők azonban sorsának és jellemének okaivá lettek. Az ember számára most már világos, hogy a múltban maga hogyan rakta az alapokat jelene számára. Ezáltal egy bizonyos fokig nyilvánvaló módon áll előtte önmaga lénye. Például bizonyos hajlamok és szokások találhatók benne. Most tisztába jöhet vele, miért rendelkezik ezekkel. Bizonyos sorscsapások érték; felismeri most, honnét jönnek. Megismeri, miért szereti az egyiket, gyűlöli a másikat, miért válik ez vagy amaz által boldoggá vagy boldogtalanná. A látható élet láthatatlan okai révén válik érthetővé. A lényeges életre szóló tények, betegség és egészség, halál és születés előtt szötte az okokat, amik szükségszerűen újra vissza kellett, hogy vezessék az életbe. Most már ismeri azt a lényiséget magában, amely ebben a látható világban tökéletlen módon felépítve létezik, és amelyet kizárólag ugyanebben a látható világban vezethet el tökéletessége felé. Egyetlen más világban sincs ugyanis lehetőség ennek a lényiségnek a tökéletesítésén dolgozni. Belátja ezenkívül, hogy a halál először is nem képes örökre elválasztani ettől a világtól. Azt kell ugyanis mondania: Egykor első ízben jöttem ebbe a világba, mert akkor olyan lény voltam, akinek szüksége volt itt élnie ebben a világban, hogy olyan tulajdonságokat szerezzen, amiket egyetlen más világban se szerezhett volna meg. És olyan sokáig kell kötődnöm ehhez a világhoz, amíg mindent kifejlesztettem magamban, amit csak megszerezhetek benne. Csak azáltal válok valaha alkalmas együttműködővé egy másik világban, hogy az érzékileg láthatóban szerzem meg hozzá valamennyi képességemet. – A beavatott

legfontosabb élményeihez tartozik ugyanis, hogy az érzékileg látható természetet a maga valódi értéke szerint jobban tanulja meg ismerni és becsülni, mint ahogyan erre szellemi iskolázása előtt volt képes. Ez a megismerés éppen az Érzékfeletti Világba történő betekintése révén válik osztályrészévé. Aki ilyen betekintést nem tett és ezért talán csak annak a sejtésnek adja oda magát, hogy az érzékfeletti területek végtelenül értékesebbek, az alábecsülheti az érzéki világot. Aki azonban megtette ezt a betekintést, tudja, hogy a látható valóságbeli élmények nélkül teljesen tehetetlen lenne a láthatatlanban. Hogy az utóbbiban *éljen*, az ehhez az éléshez szolgáló képességekkel és eszközökkel kell rendelkeznie. Ezeket azonban csak a láthatóban szerezheti meg magának. *Látnia* kell, szellemileg, hogy a láthatatlan világ tudatossá váljék számára. A „magasabb” világ számára szolgáló ezt a látó-erőt azonban az „alacsonyabb” világban fejleszti fokozatosan ki. Éppoly kevésbé lehet egy szellemi világban szellemi szemekkel megszületni, ha ezeket nem képeztük ki az érzékiben, mint ahogyan a gyermek sem születhetne fizikai szemekkel, ha ezek nem fejlődtek volna ki az anyai testben.

Ebből a szempontból belátjuk, hogy miért őrzi egy „Ör” a Magasabb Világhoz vezető „Küszöböt”. Azokra a területekre ugyanis semmi esetre se engedhető meg az ember számára valódi bepillantást tenni, mielőtt az ehhez szükséges képességeket megszerezte volna. Minden halál alkalmával ezért, ha az ember a másik világban való munkára még képtelenül lép be oda, leplet vonnak az ottani élmények elé. Csak akkor lássa meg azokat, amikor erre teljesen éretté lett.

Amikor a szellemi tanítvány az Érzékfeletti Világba lép, az élet teljesen új értelmet nyer számára, az érzéki világban a magasabb számára való csíráztató talajt látja. És ez a „magasabb” bizonyos értelemben az „alacsonyabb” nélkül hiányosnak tűnik a számára. Két kilátás tárul fel előtte. Az egyik a múltba, a másik a jövő felé. Egy olyan múltba tekint, amelyben ez az érzéki világ nem

létezett még. Azon az előítéleten, hogy az Érzékfeletti Világ az érzékiből fejlődött volna, régen túl van. Tudja, hogy előbb az érzékfeletti volt, és, hogy minden érzéki belőle fejlődött ki. Látja, hogy ő maga, *mielőtt* első alkalommal jött volna ebbe az érzéki világba, egy érzékfelettihez tartozott. Ez az egykori Érzékfeletti Világ azonban az érzékin történő áthaladást *igényelte*. Továbbfejlődése nélkül nem lett volna lehetséges. Csak ha az érzéki birodalmon belül a megfelelő képességekkel rendelkező lények fejlődtek ki, léphet újra az előrehaladás útjára. Ezek a lények pedig az emberek. Ezek egyben – ahogyan most élnek – a szellemi lét tökéletlen fokáról származtak és ezen belül kerülnek olyan tökéletességig való elvezetésre, amely révén azután alkalmasakká válnak a Magasabb Világon való továbbmunkálkodásra. – És ebből a pontból indul a jövőbe tekintés. Ez az Érzékfeletti Világ magasabb foka felé utal. Ebben lesznek majd meg annak a gyümölcsei, amiket az érzékiben fejlesztettünk ki. Az utóbbit mint olyant, túlhaladjuk; eredményei azonban egy magasabba tagolódnak.

Ezzel adott az érzéki világbeli betegség és halál megértése. A halál ugyanis nem más, mint annak a kifejeződése, hogy az egykori Érzékfeletti Világ olyan pontra érkezett, amelyből önmagától nem tudott tovább haladni. Szükségszerűen egyetemes halál állt volna be számára, ha nem jutott volna új életforráshoz. És így vált ez az új élet az egyetemes halál elleni küzdelemmé. Egy elhaló, önmagában elmerevedő világ maradványaiból sarjadtak egy újnak a csírái. Ezért van halál és élet a világban. És a dolgok lassan egymásba mennek át. A régi világ elhaló részei az új életcsírákhoz tapadnak még, hiszen ezek amazokból származtak. Éppen az emberben jut ez legjobban kifejezésre. Burkaként viseli magán, ami abból a régi világból fennmaradt; és ezen a burkon belül alakul ki annak a lénynek a csírája, mely a jövőben fog élni. Kettős lény ezért az ember, halhatatlan és halandó. A halandó végállapotában, a halhatatlan indulóállapotában van. Azonban csak *ebben* a kettős világban, mely az érzéki-fizikaiban talál kifejezésre, sajátítja el a képességeket ahhoz, hogy a világot a

halhatatlansághoz vezesse. De feladata is az, hogy magából a halandóból jöveessen gyümölcsöt a halhatatlan számára. Amikor tehát a maga lényére tekint, ahogyan azt maga építette fel a múltban, ezt kell mondania: Egy elhaló világ elemei vannak bennem. Dolgoznak bennem, és csak lassanként tudom a hatalmukat az éledő új halhatatlanok segítségével megtörni. Így halad az ember útja a haláltól az élethez. Ha a halál órájában teljes tudattal szólhatna magával, azt kellene mondania: „Az elhaló volt tanítóm. Az, hogy meghalok, a teljes múltnak, amellyel összeszővődtem, a hatása. Azonban a halandóság talaja érlelte meg számomra a halhatatlanságra való csírákat. Ezeket magammal viszem egy másik világba. Ha csupán az elmúlt lenne a fontos, egyáltalán soha meg sem szülehettem volna. Az elmúltnak az élete a születéssel zárul le. Az érzékibeli életet az új életcsíra által csikartuk ki az egyetemes haláltól. A születés és halál közötti idő csak kifejeződése annak, mennyit volt képes megszerezni küzdelmében az új élet az elhaló múlttól. És a betegség nem más, mint a múlt elhaló részeinek tovább-hatása.”

Mindezekből választ nyer a kérdés, miért olyan lassan dolgozza keresztül magát az ember a tévedésből és tökéletlenségből az igazsághoz és a jóhoz. Cselekedetei, érzései és gondolatai előbb az elmúló és az elhaló uralma alatt állanak. Belőle képződtek érzéki-fizikai szervei. Ezért ezek és mindaz, ami egyelőre indítja őket, maga is az elmúlásnak a szolgája. Nem az ösztönök, szenvedélyek és így tovább és a hozzájuk tartozó szervek mutatnak múlthatatlant, hanem az lesz csak elmúlhatatlan, ami ezeknek a szerveknek a műveként jelenik meg. Ha majd az ember az elmúlóból kialakított mindent már, amit ki kell dolgoznia, akkor lesz majd képes levetni azt az alapot, amelyből kihajtott, és amely a fizikai-érzéki világban találja kifejeződését.

Így az első „Küszöb Óre” az ember hasonmását nyújtja a maga kettős természetében, amint múlthatatlanból és múltékonyból van elkeverve. És tisztán

mutatkozik meg rajta, mi az, ami hiányzik annak a magasztos fényalaknak az eléréséhez, aki újra a tiszta Szellemi Világ lakójává lehet.

A fizikai-érzéki természethez való szövődöttség foka az ember számára a „Küszöb Óre” által válik szemlélhetővé. Ez a hozzá-szövődöttség mindenekelőtt az ösztönök, vágyak, egoisztikus kívánságok, az önérdek minden formájának és így tovább meglétében fejeződik ki. Azután az egy fajhoz, egy néphez és így tovább való tartozásban jut kifejeződésre. Népek és fajok ugyanis különböző fejlődésfokok csak a tiszta emberség felé. Egy faj, egy nép annál magasabban áll, mennél tökéletesebben juttatják kifejezésre a hozzá tartozók a tiszta, ideális embertípust, mennél jobban dolgozták keresztül önmagukat a fizikailag elmúlótól az érzékfeletti halhatatlanhoz. Az ember egyre magasabban álló nép- és fajformákban történő újratestesüléseken keresztüli fejlődése ezért megszabadulás-folyamat. Legvégül az embernek harmonikus tökéletességében kell megjelennie. – Hasonló módon az egyre tisztább erkölcsi és vallási nézetformákon történő áthaladás is tökéletesedés. Minden erkölcsi fok ugyanis tartalmazza még a múlandó utáni vágyat az idealisztikus jövő-csírák mellett.

Az ismertetett „Küszöb Órében” csak az elmúlt idő eredménye jelenik meg. És a jövő-csírákból annyi van csak meg benne, amit ebben az elmúlt idő során szöttek bele. Az embernek azonban a jövő érzékfeletti világába mindazt magával kell hoznia, amit csak képes kihozni az érzéki világból. Ha azt akarná csak elhozni, ami ellenképebe egyedül a múltból szövődött, földi feladatát csak részlegesen teljesítette volna. Ezért társul hát a „kisebbik Küszöb Óréhez” egy idő után a nagyobbik. Ismét elbeszélő alakban fejtük ki azt, ami ezzel a második „Küszöb Órével” való találkozáskor játszódik le.

Miután az ember megismerte, hogy mitől kell megszabadulnia, magasztos fényalakkal találkozik. Ennek szépségét nehéz lenne nyelvünk szavaival leírni. – Ez a találkozás akkor történik, amikor a gondolkodás, érzés és akarás szervei a fizikai test számára is olyan mértékben eloldódtak egymástól, hogy kölcsönös

vonatkozásaik szabályozása többé nem általuk, hanem a magasabb tudat révén történik, amely addigra teljesen elvált a fizikai feltételektől. A gondolkodás, érzés és akarás szervei akkor az emberi lélek hatalmában álló eszközökké lettek, amely érzékfeletti régiókból gyakorolja uralmát felettük. – Az így minden érzéki köteléktől megszabadult lélek elé most a második „Küszöb Óre” lép és körülbelül a következőket mondja:

„Eloldódtál az érzéki világtól. Honosságot szereztél az Érzékfeletti Világban. Immár innét munkálkodhatsz. Önmagad miatt jelenlegi alakjában nincs szükséged többé fizikai testiségedre. Ha csupán azt a képességed akartad megszerezni, hogy ebben az Érzékfeletti Világban lakozz, nem kellene többé az érzékibe visszatérned. Tekints azonban rám. Nézd, mennyire mérhetetlenül magasztosan állok mind a fölött, amivé már eddig alakítottad magadat. Tökéletesedésed jelenlegi fokára azoknak a képességeknek a révén jutottál, amiket az érzéki világban fejleszthettél ki, amíg erre a világra rá voltál utalva. Most azonban olyan időnek kell elkezdődnie számodra, amiben felszabadult erőid továbbdolgoznak ezen az érzéki világon. Eddig csak önmagadat váltottad meg, most azonban megszabadultként magaddal együtt minden társadat megszabadíthatod az érzéki világban. Egyedi lényként a mai napig törekedtél; tagolódj most az Egészbe, hogy ne csak magadat hozd el az Érzékfeletti Világba, hanem minden mást, ami az érzékiben található. Alakommal egykor egyesülni tudsz majd, én azonban nem lehetek üdvözült, amíg nem-üdvözültek léteznek! Egyedileg megszabadultként mindazonáltal már ma szeretnél örökre belépni az Érzékfeletti Birodalomba. Akkor azonban le kellene tekintened az érzéki világ még meg nem váltott lényeire. A magad sorsát pedig elválasztottad volna az övéjüktől. Valamennyien azonban össze vagytok egymással kötve. Valamennyiőtöknek alá kellett szállnotok az érzéki világba, hogy belőle egy magasabb számára hozzatok elő erőket. Ha elszakítanád tőlük magadat, rosszra használnád azokat az erőket, amiket csakis a velük való közösségben tudtál kifejleszteni. Ha nem szálltak volna le, úgy te

sem tehetted volna; nélkülük hiányoznának az erőid érzékfeletti létedhez. Ezeket az erőket, amiket *velük* szereztél meg, meg is kell velük osztanod. Ezért elhárítom bebocsátásodat az Érzékfeletti Világ legmagasabb területeire, amíg *valamennyi* megszerzett erődöt környező világod megváltására fel nem használtad. A már megszerzett révén időzhetsz ugyan az Érzékfeletti Világ alsó területein; a magasabbakhoz vezető kapu előtt azonban ott állok én „mint Kerub, tüzes kardjával a Paradicsom előtt” és belépésedet oda mindaddig elhárítom, amíg vannak még erőid, amik az érzéki világban nem kerültek felhasználásra. És ha te a magadéit nem akarod felhasználni, eljönnek mások, akik majd felhasználják; ekkor a magas Érzékfeletti Világ az érzéki minden gyümölcsét felveszi majd magába: tőled azonban elvonják a talajt, amellyel össze voltál növe. A megtisztult világ fejlődésében túlnő majd rajtad. Kizártad magad belőle. A te ösvényed így a *fekete*, azok azonban, akiktől elválasztottad magad, a *fehér* ösvényen haladnak.”

Így jelentkezik a Küszöb „nagy Őre”, hamar azután, hogy megtörtént az első Őrrel való találkozás. A beavatott azonban egészen pontosan tudja, mi vár rá, ha az érzékfeletti világban való időelőtti ottmaradás csábításainak enged. A második Küszöb Őréből leírhatatlan ragyogás sugárzik; a vele való egyesülés távoli célként áll a látó lélek előtt. De éppoly biztossággal áll előtte, hogy az ez egyesülés akkor válik csak lehetővé, ha a beavatott mindazokat az erőket, amelyek ebből a világból származtak hozzá, fel is használta e világ megszabadításának és megváltásának szolgálatában. Ha elhatározza magát, hogy a magasabb fényalak követelményeit megszívleli, úgy hozzá tud járulni az emberi nem megszabadításához. Az emberiség áldozati oltárára viszi el adományait. Ha előnyben részesíti saját időelőtti felemelkedését az Érzékfeletti Világba, az emberiség fejlődése túlhalad felette. Megszabadulása után az érzéki világból a maga számára új erőket nem nyerhet többé. Ha munkáját mégis rendelkezésére bocsátja, ez az arról való lemondással történik, hogy további működése helyéről valamit is szerezzen még magának. Nem lehet azonban azt

mondani, hogy természetes, hogy az ember a fehér ösvényt választja majd, amikor ehhez a döntéshez kerül. Ez ugyanis teljesen attól függ, hogy ennek a döntésnek az alkalmával megtisztult-e már annyira, hogy semmiféle önzés ne tüntesse fel kívánatosnak az üdvösségre csábításokat. Mert e csábítások az elgondolható legnagyobbak. A másik oldalon pedig tulajdonképp semmilyen különleges csábítás nincsen. Semmi sem szól itt az egoizmushoz. Amit az ember az Érzékfeletti magasabb régióiban fog elnyerni, semmi olyan, ami hozzá jön, hanem kizárólag olyan, ami belőle indul ki; környező világa iránti szeretete. Mindaz ugyanis amit az egoizmus kíván, egyáltalán nem hiányzik a fekete ösvényen. Ellenkezőleg: ennek az ösvénynek a gyümölcsei éppen az egoizmus legtökéletesebb kielégítése. Ha valaki csak a maga számára akarja az üdvösséget, az biztosan ezt a fekete ösvényt járja majd, mert ez megfelelő a számára. – Senki se várja ezért a fehér ösvény szellemi tanítóitól, hogy saját egoisztikus énjük fejlesztésére adjanak útmutatást. Az egyed számára szolgáló üdvösség irányában a legcsekélyebb érdeklődést sem tanúsítják. Ezt ki-ki maga érje el magának. Ennek gyorsítása nem képezi a **fehér szellemi út tanítójának** feladatát. Ezek kizárólag **valamennyi lény, az emberek és az emberek társainak fejlődését és megszabadítását viselik szívükön.** Ezért arra adnak csak útmutatásokat, hogy az ebben a műben való együttműködésre hogyan fejlesztheti ki erőit az ember. Ezért az önzetlen odaadást és áldozatkészséget minden más képességet megelőzően helyezik előtérbe. Senkit sem utasítanak éppenséggel el, mivel a legnagyobb egoista is megtisztulhat. Aki azonban csak a maga számára keres valamit, az, ameddig ezt teszi, a szellemi tanítóknál semmit sem fog találni. Mégha ezek nem is vonják meg segítségüket tőle, ő, a kereső vonja ki magát a segítségnyújtás gyümölcsei alól. Aki ezért valóban a jó szellemi tanítók útmutatásait követi, a Küszöb átlépése után megérti majd a nagy Őr követelményeit; aki azonban ezeket az útmutatásokat nem követi, ne is remélje, hogy valaha is a Küszöbhez jusson általuk. Útmutásaik a jóhoz vagy pedig semmihez se vezetnek. Egy az egoisztikus üdvösségre és az Érzékfeletti

Világban való puszta otlétre való vezetés ugyanis feladataik határain kívül esik. Ez a vezetés kezdettől olyan irányú, hogy a tanítványt mindaddig távol tartja az Égi Világtól, amíg ez nem az odaadó együttműködés akarásával lép be oda.

SZELLEMTUDOMÁNYI KIADVÁNYOK

- Massimo Scaligero: *Értekezés az Élő Gondolatról*
- Massimo Scaligero: *A Meditáció Gyakorlati Kézikönyve*
- Massimo Scaligero: *A Gondolat mint Anti-matéria*
- Massimo Scaligero: *Grál - Tanulmány a Sacro Amore Misztériumáról*
- Massimo Scaligero: *Gyógyulás a Gondolattal*
- Rudolf Steiner: *Rózsakeresztes Szellemtudomány*
- Rudolf Steiner: *Az új Ízisz, az isteni Szófia keresése*
- Rudolf Steiner: *Egy út az ember önmegismeréséhez*
- Rudolf Steiner: *Filozófia és Antropozófia*
- Rudolf Steiner: *A gyermek nevelése Szellemtudományi szempontból*
- Rudolf Steiner: *Hogyan jutunk a Magasabb Világok megismeréséhez?*
- Rudolf Steiner: *Érzéki Világ és Szellemi Világ*
- Rudolf Steiner: *A Földfejlődés Szellemi-Valós Háttéré*
- Rudolf Steiner: *A Magasabb Megismerés Fokai*
- Rudolf Steiner: *Az Emberi Temperamentumok Titka*

* * *

A JÁSPIS Szellemtudományi Folyóirat egyes számaiban
megjelent **R. Steiner** írások és előadások:

A Michael-korszak hajnalán (levél) 1924. aug. 17.....

(1.)

Az egyes ember és a Mindenség (<i>összes leveleiből</i>).....	(2.)
Beavatási szabályok (1912.)	(2.)
A Rózsakeresztes Meditáció (<i>Die Geheimwissenschaft</i>)	(4.)
Christian Rosenkreutz Kémiai-Menyegzője.....	(4.5.6.7.8.9.10.)
A Michael-impulzus és a Golgotai Misztérium <i>Stuttgart, 1913. máj.18-20</i>	(5.6.)
A János-Evangélium 14 kezdő sora (<i>Das Johannes-Evangelium, Hamburg</i>	(6.)
A Damaszkuszi Élmény <i>Köln, 1910. feb. 27</i>	(7.)
Nyugat-kelet-aforizmák <i>Bécs, 1922</i>	(7.8.9.11.)
A Három Logosz ismérve és kibontakozása az emberiségben (<i>E.Schuré1906</i>)...	(8.)
A szeretet és jelentősége a világban <i>Zürich, 1912.dec.17</i>	(8.)
Goethe világnézete – A színek világának szemléletmódja. A színek világának jelenségei.....	(8.9.10.11.12.)
A Michael-korszak hajnalát megelőző emberi lélekállapot <i>1924. aug.31</i>	(9.)
Kötélék élők és holtak között <i>Bern, 1916. nov.9</i>	(9.)
A Waldorf-iskola pedagógiai alapjai <i>Stuttgart, 1919. okt</i>	(9.)

Gnózis és Szellemtudomány <i>Goetheanum, 1925. jan.</i>	(10.)
Karácsonyi gondolatok: A Logosz-Misztérium <i>Dornach, 1924.dec.</i>	(10.)
Mit tesz az Angyal asztrálestünkben? <i>Zürich, 1918.okt. 9.</i>	(11.)
Jog és Gazdaság.....	(11.)
A rózsakeresztes kereszténység <i>Neuchâtel, 1911 szept 27-28.</i>	(12.)
A Miatyánk <i>Berlin, 1907 jan. 28.</i>	(13)
Hang-eurythmia. Az eurythmia, mint látható beszéd <i>Dornach, 1924. jún.24.</i>	(13.)
Emberi lényiség <i>Prága, 1911. március 20.</i>	(14.)

A JÁSPIS Szellemtudományi Folyóirat egyes
számaiban megjelent **M. Scaligero** írások és előadások:

Beavatás és Tradíció.....	(1.2.3.4.)
Dell' Amore Immortale (részlet).....	(2.4.)
Meditáció.....	(3.)

Jegyzetek és gondolatok a Szellemtudomány köréből.....	(5.6.11.12.)
A Grál „kérdés”	(8.)
Kommúnió az Érzékfeletttel.....	(9.)
Fénylő Karácsony.....	(10.)
Mi által élő egy szellemi társulás?.....	(10.)
A koncentráció technikája.....	(13.)
Karácsony, 1969.....	(14.)